¶ Expolitio hymnoꝝ totius anni secū-
dum vsum Sarū diligētissime recogni-
toꝝ multis elucidationibus aucta. Im
pressa Londini per Wynandū de Worde
in parrochia sancte Brigide in vico an-
glice nūcupato (the fletestrete) ad signū
Solis commorantem.

Jodocus Badius Ascensius maioris bzitannie iuuenibus tum mozibus tum virtutum studiosis Salutem dicit.

SI quam ethnicis exponendis exhibemus diligentiam sanctis quoqz litteris impartiremus inuenerimus profec. › cum sepe nõ minus salis atqz leporis in dicendo: tum vbiqz sententiarum: atqz sanctissime eruditionis lõge fertiliorẽ segetem. Equidẽ (quod de me polliceri possum) fateor cum tota fere doctorum manu nihil euangelijs esse candidius/facilius/simplicius: magisqz manifestarium: idqz non ab re: cum omni creature p̃dicanda norit diuertissimus atqz idem sanctissimus interpres: verũ quillis leporem. cãdorem nõ fucatam vetustatẽ: admirabilem cum summa claritudine breuitatẽ: pathos sepe huberrimũ: grauitatẽ incomparabilẽ: ꝛ artificiũ vbiqz summum denegarit is profecto totus amusus ꝛ a litteris abhorrens mihi cũ primis censebitur. Hoc ea ratione dictum volui patres iuuenesqz optimi: quia offendo nõnullos viz trium vocalium satis fidos interpretes qui sanctas litteras aspernentur tanqz sordidas/negentqz pueris submistrandas: non animaduertentes immo nescientes decorum quod in illis adamussim obseruatur: nescientesqz quia inculcis litteris presidet cultos ꝛ sanctos habere animos q̃ cultoribus ab re christiana abhorrentes. Erit modo septennis puer: dicet qua etate eius anniuersarium patri celebrarit: quaqz ad eiusdam appulsus sit. At nesciet: qz tempestate saluator noster aduenit: quo die eius aduentus celebratur. aut hymnus de eo canetur: aut quis sit eius hymni vera sententia. Proinde vos anglica ꝛ preceptores imprimis laudo: qui nõ ille litteras colitis vt religionis obliuiscamini: quocirca vestris studijs opitular ad hymnorũ expositionẽ nonnihil cultioris litterature adijcere constitui. Ualete ex officina nostra Parrhysii. Iad decimum kalendas martias. Anno pto calculo Romano. M. cccc. ij.

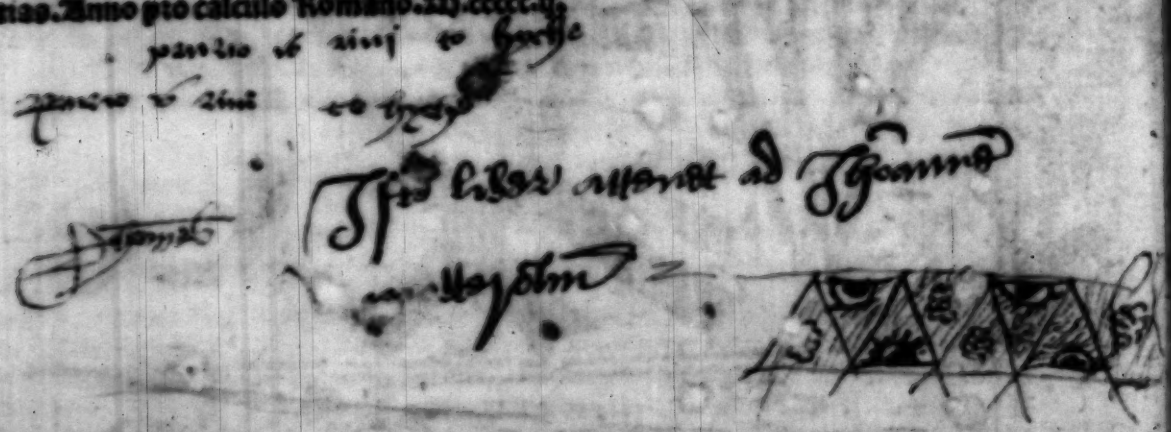

MVSEVM BRITANNICVM

ISte liber dicitur liber hymnozum. Et est hymnus laus dei cū cantico. Nota ergo q quattuoz fuerunt principales autores qui hymnos cōposuerūt. scz Gregorius/Prudētius/Ambrosius/ꝛ Sedulius. Sed quidam vir prudēs nomine hylarius vidēs illos sic multos hymnos composuisse dignū duxit. Placuitq; quosdā in vnū colligere cōpendiose: ꝛ vnum breuem ꝛ vtilem tractatum cōponere in quo omnes hymni cōtinēt̄ur. Prima huius autoris intentio fuit describere illos q̄ cantā̄tur in prima feria: ꝛ sic deinceps cōsequenter scōm ordinem. ¶ Utilitas aūt̄ maxima est in hoc libello: q̄ eo perlecto ꝛ bene intellecto cognitionē habere possumus vnitatis ꝛ trinitatis ꝛ cūctipotentis dei. Supponitur autē theorice. q̄ est diuine cōtēplationi. Sed quia mentionē fecerā de feria. ideo videamus quid sit feria. nā feria est solēnis dies. Beatus aūt Silnester vel Gregorius vidēs hebreos dixisse prima sabbati/secūda sabbati. et sic deinceps. Similiter videns gentiles nola suoꝝ deoꝝ vel stellarum posuisse. vt Dies solis. Dies lune. Dies martis. Dies mercurij. et sic de alijs. Voluit ipse mutare mores eorum. scz hebreoꝝ ꝛ gentiliū. Ex eo de causa inuenit hoc nomen feria. Sed in fine septimane seruant sabbatū: qđ fecit ad figurā̄ q̄ sabbatū interpretatur requies: ꝛ nos per totā ebdomadā̄. i. per totū spaciū vite nostre (qđ currit per spaciū septē dieꝝ) debemus laborare summo conamine ꝛ diligentia vt perueniamus ad requiē ꝛ eternā beatitudinē. ¶ Unusquisq; hymn⁹ habet suā materiā. In illis qui sunt de nocte accipit mediū tempus. id est significationē ipsius temporis: scz vt expellat a nobis tenebras ignorā̄tie ꝛ vitioꝝ: ꝛ informet. nos virtutibus ꝛ sancti spiritus charitate. In illis vero qui sunt de die accipit mediū ipm lumē ꝛ vult deprecari deū: vt quēadmodū illuminat sua claritate. et splēdore solis in corpe: sic illuminet nos spiritus sanctus gratia in mēte. Amen. ¶ Asceñ. Feriene te lateat lector a ferendis epulis dicebantur dies in quibus romani cessantes ab omni opere quod (vt Scenola iureconsultus detinuit) pretermissum nō noceret: agebāt letas cōuiuas ꝛ di⁹ festos quocirca murū videri potest quomodo pro die lune dicamus feriam primam: nulli sensus sit primā esse incē a feria. i. dominica: aut nisi hoc fecerit ecclesia: vt sicut sabbato operandū instituit iudaizemus: ita et feriatis diebus gentiles ritus obseruemus laborare iussit: vsq; adeo vt per cōtrarium feriatis vocemus minus festiua.

¶ In aduentu domini.

COnditoz alme syderum/eterna lux credentiū:
Xp̄e redemptoz oim/exaudi preces supplicum.

¶ Materia huius hymni est de aduentu xp̄i et incarnatione eiusdem: quia deus de celo descendēs se exinaniuit formā̄ serui accipiens ꝛ humiliauit se vsq; ad mortē. Et qualiter est egressus de honestissima clausula virginis tanq; sponsus de thalamo suo. cui sponte omnis obediāt. scz terrestria/celestia/et infernalia. Intendit etiam rogare deum vt per hanc incarnationē nostras preces exaudire dignetur: ꝛ a sagitta dyaboli liberare. ¶ Cōstrue. O alme cōditor ꝛ sancte creator syderū. i. stellarū o eterna lux. i. perpetua salus. credentiū. christi. fidelium. o christe redemptor olim scz holim. exaudi preces supplicū. id est humiliter supplicantium. ¶ Asceñ. Conditor ꝛē. Huius hymni ruthmo numerisq; ꝛ fere trochēo constā̄tia artium in virtutibus mira est. Linguis enim pondus proprietatēq; habent. Conditor enim deducitur a condo: quod compositū est a con ꝛ do: ille ergo condit qui simul rem totam dat quam dare nō potest nisi composituꝝ: ita conditor dicitur compositor/constructor/edificator: ꝛ precipue creator. cum enim creatio fiat in instanti is proprie condit. id est simul totum dat quā creat. Tāgit ergo in primo verbo beneficiū creationis: ꝛ ita prioritū naturitatē. christi. De quo Ioan. primo. In principio erat verbum ꝛ verbum erat apud deū ꝛē. ꝛ Geneseos primo. In principio creauit deus celum ꝛ terram. ¶ Almus dicitur ab alendo. Alit aūt̄ cōditor. id est

creator deus oia q̄ cōdidit per cōseruationē. Sicut enī nulla res ꝓducitur adesse sine deo: qr sine ipso factū est nihil quod factum est: ita sine eius cōseruatione nihil permaneret in esse. Quapropter Virgilius dicit deum hoc mō omnia alere dicēs Eneidos. vi. Principio celum terras campos q̄ liquentes. Lucentemq̄ globum lu na titaniaq̄ astra. Spiritus intus alit ꝛc. Est ergo principiū eppytetū. i. attribu tū ꝛ ꝓprium dei esse almū. Syderū aūt signanter conditorē dicit. Primo virtute argumenti a maiore: si enim syderum conditor: ergo minorū atq̄ inferiorum. Uñ exploditur hereſis eorū qui negāt deū visibiliū esse conditorē: ꝛ eorū qui syderā ꝛ planetas adorant aut obtinūt tanq̄ virtutē aliquā a se ꝛ per se habeāt: cū tamē sine deo creature nihil possint: quippe per quē oia facta sunt. Ne tamē ꝛ ipse christus factus putetur: cū non sit creatus nec factus sed genitus. dicit eterna lux credentium: per que verba tangitur secundum beneficium dei. Primū enī est formationis: secundū reformationis. Est enī ꝓs deus conditor syderū cū patre ꝛ sancto spiritu: quia opera exteriora trinitatis sunt indiuisa scōm Augustinū. ꝛ est lux increata: quia eterna. cū autē additur credentiū tāgitur vt dixi beneficiū reformatiōis per incarnationē. Quia erat lux vera que illuminat oēm hoīem venientem in hunc mūdum. Christus dicitur a chrisinate. i. vnctione: interpretatur ergo vnctus: nec immerito cū sit illi regale sacerdotiū. Redemptor dicitur a redimendo: redimo aūt dicitur a re ꝛ emo: sed interponitur d̄ euphonie causa: sicut redeo redibo redamo. Is aūt emit qui rem suā iuris facit. redemit qui eam a sino iure alienatam in pristinā conditionē emendo cōstituit: vt que suos a captiuitate liberat: sumꝰ aūt dei per creationē: dyaboli quēadmodū (sed ꝛ ille dei est) per trāsgressionem. sumus rursus dei per redemptionē. magnū autē est beneficiū immo ꝛcūdū scīm Augustinū summū in redemptione si attenderimus preciū redemptionis: q̄ sanguinem suum effudit pro nobis: nec sanguinē habuisset nisi incarnatus fuisset summa ergo dilectio est incarnari voluisse vt nos redimat: qr maiorē dilectionem nemo habuit q̄ vt aiam suā ponat pro amicis suis. Copiosa ergo est apud deū redēptio nr̄a q̄ totū sanguinē suū effudit in redēptionē animarū nostrarū. Qō autē dicitur redemptor olim intelligēdū est sicut dicitur lux que illuminat oēm hoīem: hoc est quātū in ipso est copiosa enim satis est ipsius redemptio: vt mūdos ipsius redimat: sed peccatores occludūt homini fores ne gratiā recipiant. Exaudire plus est q̄ audire: qr audit deus oēs: exaudit in nobis suo petētes preces supplicū bene supplicū: quia deus humilibus dat gratiā. Supplices aūt dicūtur qui se plicant sub maiestate ꝛ dignitate alterius supplicamus ergo corpore: oramus corde camus ore adoramus vtroq̄ preces ergo pertinent ad oris officium: supplicitas ad corporis ꝛ cordis obsequium possem plura longe adducere: vnde videlicet supplicia dicta sint tormenta ꝛ preces: sed vereor nimis prolixus fieri: hec aūt dixi vt ceterorum inquirendorum occasionem precidam: ero enim in reliquis breuior.

Qui condolens interitu mortis perire seculum saluasti mundum languidum donans reꝛ remedium.

¶ Construe. Qui condolens. i. qui es nobiscū dolens perire. i. dānare seculū interitu mortis. i. pena infernali. saluasti. liberasti de potestate dyaboli mundū languidū. scilicet ꝓpter peccatis donās re... nū. i. redemptionem. reis. i. peccatoribus.

¶ Aliter. Qui condolens ꝛc. Ordo est. O christe qui condolens: vbi nō dices. i. qui es: sed qui es: est enim euocatio qui condolens saluasti. Interꝛ per ideo significāt consumptionem rerum: quia inter significat mediū circa terminū: hoc est vsq̄ ad terminū. Uñ interit q̄nō vsq̄ ad terminū it: sed eūdo perit. intercipitur qui in medio sic capitur vt nō amplius exeat. per aūt significat consumptionē: et ita etiā interdum consumptionem: vt perit qui ita consumat iter vt non amplius eat: et ita nō sum intelligitur. Seculum a secādo dicitur eorū qui simul viuere possunt enū: quod quia centenariū fere est pro centum annis accipi solet: sed pro vniuerso mūdo accipi potest vt hic. Reus dicitur quicūq̄ rem suam deferāt in iudicio: etiam si iniuste accusetur ꝛ innocens sit: quia tamen contra reum ꝓsumptio est, accipitur sepe pro nocente. Unde dicitur. Reus est mortis.

Vergente mundi vespere/vbi sponsus de thalamo: egressus honestissima/virginis matris clausula.

¶ Construe. Vergente mundi vespere. i. appropinquante fine mundi et sic egressus: vt. i. sicut sponsus supple egreditur de thalamo/egressus inde honestissima id est de castissima clausula matris virginis. i. de vtero sue matris. ¶ Alsceh. Vergente. Vergere est quasi versus agere. i. ad aliquid tendere. Sunt autem tres quibus vnum est supinum: vergo versi versum. verto verti versum. & vertro verti vel versi versum. Vesper neutro genere tempus est quo vesper apparet nocturnum id est serotinum: et ita pro extremo tempore et fine rerum ponitur. Venere autē masculino est stella veneris hesperus scilicet aut vesperus. Virgilius in georgicis. Denique id vesper serus vehat. Et iterum. Solis et occasum cum frigidus aspera vesper. Erat autem vesper. id est vltimum cursus mundi. Unde apostolus. Cum autē venit plenitudo temporis misit deus filiū suum. Sed secundū Augustinū hec plenitudo tē poris non erat fatalis sed voluntaria: tunc etiam venit plenitudo temporis: et tunc venit hora christi quando eum venire voluit ab eterno. Egressus clausula grammatice dicuntur fieri clausulam. nam ex eo egredior quādo componuntur cum extra accusatiuū regunt: sed cum ex ablatiuū. Virgilius in bucolicis. dum multa meo exiret victima ceptu. Item ennius secundo. Est vbi egressus templum et hortis sermonum. Egressum magna me cepit ardita roma. Significanter autē dicitur clausula: quia de ea dictum est: mulier circundabit virum. nec alia vnq̄ circundedit salus videlicet predicatio virginalis claustra que vt circulus: sic et circlidatio salus esse debet: seo longior sio. nec solum sed ornatus

Cuius fortī potentie/genu curuantur omnia: celestia terrestria/fatentur nutu subdita.

¶ Cōstrue. Et ideo quia egressus es: vel qr salvasti nos a languore fortī potentie: cui? scz xpi ois curuat genu. i. quādo ipm. celestia. i. angeli: terrestria. i. homines fatentur subdita. i. confitentur illi subiecta nutu. i. pōte scz ad tuam voluntatem. ¶ Alsceh. Cuius fortī. Si enim curuantur ait est vus dictio: aut si duo ea modo de quo singularis plus dicat. Plinius. alius nam qui mare nauigant aut terram ambulant plus fecit q̄ qui maria aut terras: ille enim totū elementum. hic plures eius partes. Genu autē ad corporis molā spectat: nutus ad caput q̄ dum inclinatur submittentem etiam cordis denotat. Tractus est hic locus totus ex dicto pauli dicentis Ad philippenses. 2. Et dedit illi nomen quod est super omne nomen vt in nomine ihesu omne genu flectatur/celestium/terrestrium/et infernorū et omn. a lingua confitentur quia dñs ihesus xps in gl̄ia est dei patris.

Te deprecamur agye/venture iudex seculi: conserua nos in tempore/hostis a telo perfidi.

¶ Construe. Te deprecamur ergo: qui ita vt dictū est deprecamur agye. i. o sancte xpe iudex venture seculi scz in extremo iudicio: cōserua nos in tempore. i. in hac vita. id est a telo suggestionis perfidi hostis. i. diaboli (que sagittas iacit). ¶ Alsceh. Te deprecamur. id est valde precamur aliquando deprecor est cōtra id quod fiat precor: hoc est precor ne fiat: vt deprecor culpā/deprecor mortem. Quidam. Deprecor mortē mortem quoq; deprecor idem. Agyeos sanctus dicitur latine: est autē vocabulum mere grecum. Iudex venture: quia christus pater dedit omne iudicium. Paracletus etiam greca vox est: sed more quo ceteras grecas vertimus dicerētur paracletus: aut saltem more greco penultimo esset longa: et dicitur aduocatus aut acclamatus.

Laus honor virtus gloria/deo patri et filio: sancto simul paracleto/in sempiterna secula. Amen.

¶ Construe. Et quia deus iussit filium scilicet christum vt nos redimeret. Jdcirco laus/honor/virtus/gloria: deo patri & filio/simul. id est pariter/paraclyto. i. spiritui sancto in sempiterna secula Amen.

Te lucis ante terminũ/rerũ creator poscimus:
vt sólita clementia/sis presul ad custodiam.

¶ Materia huius hymni est deum deprecari in inceptione noctis vt sicut deprecamur deum in inceptione diei: sic vt custodiat nos per totũ diem/ita in inceptione noctis vt nos custodiat per totam noctem deum te deprecamur. ¶ Construe. O rerum creator poscimus. id est petimus: ante terminum lucis. id est anteqũ de mundo exeamus: vel ante q̃ dies recedat: vt sis presul. id est spectator vel custos ad custodiam: vel sis presul ad custodiendum animam.

¶ Aliter. Te lucis ante terminũ ordo videtur. O creator rerum ante terminũ lucis. id est qui fuisti anteqũ lux creata esset: lux increata nos poscimus te vt sis solita clementia presul ad custodiam. Quia tamen sequentia innuunt nos velle precari: vt per christum sinas nocte sequente vsq; ad lucem tutu: videtur ordo posse esse. O creator rerum nos poscimus te sis sólita clementia. id est per solitã clementiam nobis presul. id est primus pontifex: & protector ad custodiam. q̃ est custodiamur ante terminum lucis. id est priusq̃ finiatur hunc diei lux: hoc est precamur in fine diei huius: vt protegat nos nocte sequente. ¶ Presul dicitur qui præest salutis: hoc est primus saluorum. Salij autem erant sacerdotes martis qui saliendo portantesq; ancilia martis sacra ferebant. Accipitur autem a nobis pro quouis episcopo aut presule.

Procul recedant somnia/et noctium fantasmata: hostemq; nostrum comprime/ne polluantur corpora.

¶ Construe. (Dico sis presul ad custodiam) procul recedãt somnia. id est lõge sint a nobis: & remote illusiones demonum vel prauæ delectatiões carnis: fantasmata. id est occulte deceptiones vel suggestiones vel apparitiones noctium. id est malignorum spirituum. ¶ Nox diuiditur in sex partes. scilicet in vesperum/conticinium/intempestum/gallicinium/crepusculum/mane. Se. est quando nox venit. Conticinium est hora quando homines quietius pergunt. Intempestum est quãdo homines nihil operantur. Gallicinium est quando galli amittũt voces. Crepusculum est quando dubium est inter diem et noctem. Mane est quando aurora apparet. Et comprime nostrum hostem. id est vt abolum vel carnem nostram: nec corpora nostra polluantur scilicet aliquo malo: vel corporali pollutione.

¶ Aliter. Procul recedãt somnia. id est insomnia: et pro id est fantasmata. noctium ne polluantur corpora nocturna scilicet pollutione.

Verbũ supernũ prodiens/a patre olim exiens: qui
natus orbi subuenis/cursu declini temporis

¶ Iste hymnus continet memoriam huius q̃ christus egressus est de vtero virginali sicut sponsus de thalamo suo. Et ideo omnia ei humiliantur. Et non est mirum: quia ipse descendit de patre. id est de celo. Et hec est responsio contra hereticos qui dicebant christum non venisse de patre: quibus per hymnum istum respondendum est. ¶ Construe. O supernum verbũ. id est dei filius prodiens. id est manifestans te ineffabiliter exiens. id est venisse olim a patre quando scilicet incarnatus fuit: scilicet qui es natus scilicet a matre/subuenis. id est succurris orbi. id est mundo/cursu. id est plenitudine declini temporis. id est pleni et declinantes ad finem seculi.

Illumina nunc pectora/tuoq; amore concrema: auditu vt preconio/sint pulsa tandem lubrica.

¶ Construe. (Et tu qui es tales) illumina nunc in presenti. scz tuo lumine. ꝙ cohibeat. i. accende nostra pectora. tuo amore. i. tua gratia: vt audito preconio. i. predicatione apostolorū. vel audito preconio prophetarū labores peccata sint pulsa. i. remota a nostris cordibus. tandem. i. in separatione anime a corpore.

Judexq; cum aderis/timari facta pectoris: reddēs bi cem pro abditis/tuisq; regnum pro bonis.

¶ Construe. Et o supernum verbum. id est o fili dei. volens timari. id est experiri facta. id est peccata pectoris. id est cogitationis/vt cum aderis. id est cum ostenderis iudex post. id est in fine mundi. sic reddens vicem. id est remunerationē pro abditis. id est pro occultis peccatis: ꝙ iustis. id est sanctis. regnum scilicet eternum: pro bonis scilicet operibus que in presenti seculo operati sunt.

Non demum arcemur malis/pro qualitate criminis: sed cum beatis compotes/simus perennes celibes.

¶ Construe. Et non arcemur. id est non constringamur. demum. id est ad vitam malis. id est peccatis pro qualitate crimina. id est pro magnitudine peccatorū: sed simus compotes. id est simul potentes cum beatis. id est sanctis. perennes. id est perpetualiter: vel perennes. id est habitatores celorum: celibes. id est ad celestem vitam ducentes.

¶ Alleñ. Verbum supernū. hymnus satis notus. Lubrica dicuntur loca glabra ꝙ pinguia in quibus pes non potest figi ꝙ significant obscena et carnalia. Timari. id est inquirere tractū a porcis qui rimantur. i. inquirūt in limo hoc est fodiendo terre glandem. Non demum arcemur aut arceamur aut potius arcemur legendū est. Legendum etiam puto non perennes celibes: sed perenne. Nam dicitur hic ꝙ hec perennis ꝙ hoc perenne. vel sic perennus/hec perenna/hoc perennum. Quia. Anna perenna vocor. Est autem perenne quod durat annum: vt annis toto anno fluēs dicitur perennis/et accipitur pro ingi et perpetuo. Celibes sunt quicūq; extra matrimoniū vuunt sine caste sine non: sed qua sermones exponendi sunt secundum materiam subjectam in sanctis litteris. Celibes dicitur quasi celestem vitam agentes: in qua nubent nec nubentur: sed erunt sicut angeli.

Ut clara cecę intonat/obscura quęq; increpat: pellātur cuncta somnia/ab ethere ꝓfs micat

¶ Materia huius hymni similis est sicut in predicto hymno vbi dictū est ꝙ christus venit olim a patre: ꝙ tam dicitur sic. Ecce clarr voz. id est iohannes baptista intonat. id est terribiliter ꝓdicat ꝙ increpat que ꝙ obscura. i. omnia vitia seu peccata: et ideo omnia somnia. id est vana peccata. pellentur. id est removentur eminus. id est longe: quia christus iam promicat. id est fulget ab ethere. id est a celo.

¶ Alleñ. Eminus dicitur quasi e manibus: vt telū quod eminus iacitur: ꝙ ita accipitur quasi de longinquo.

Mens iam resurgat turbida/que sorde erat saucia: ſdus refulget tam nouum/vt tollat omne noxium.

¶ Construe. Et ideo. Mens nostra turbida. id est maculata. resurgat scilicet a vitijs que scilicet mens erat saucia. id est inanet vulnerata. sorde. id est peccato et bene dicit ꝙ surgat mens: quia ſdus. id est christus refulget iam. i. resplēdet per spiritum sanctum. nouum scilicet natum de virgine: vt tollat. id est removeat a nobis peccatoribus omne noxium. id est omne peccatum. ¶ Dicitur etiam iam orto scilicet lucis ſdere: quia vanum est vobis ante lucem surgere.

Et sursum agilus mittitur/lavare gratis debitū: omnes pro indulgentia/vocem demus cum lachrymis.

¶ Construe. Agnus. id est dei filius. mittitur. id est destinatur. & sursum. id est de celis. lazare. id est remediare. debitum. id est originale peccatum. vel saltē penas peccati. gratis. id est dono seu sponte sua: & sine aliqua remuneratione: & ideo oēs demus scilicet deo vocem. cum lachrymis. id est confessionem peccatorum cū contritione. indulgentia. id est remissione peccatorū.

Secundo vt cum fulserit/mundumq; horror cinxerit: non pro reatu. puniat/sed pius nos tunc protegat.

Presta pater pie.

¶ Construe. Bene dico d[eu]m vocem cum lachrymis: vt cum ille agnus fulserit id est fulgens aduenerit. secundo aduentu. id est iudicio. & horror. id est pauor/cinxerit. id est circūderet. mundū. id est mundanos: vt non puniat. id est non damnet pro reatu. id est pro peccato: sed pius fulgens christus nos tunc protegat. id est defendat a potestate dyaboli.

Ueni redēptor gentiū/ostende partū virginis: miretur omne seculū/talis decet partus deū.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad deum vt veniat ostendere nobis partum beate virginis marie non fuisse ex virili semine: sed diuino spiritu cooperāte esse factū & qualiter egressus est a patre & regressus ad patrē: & qualiter est equalis patri. Et loquitur de presenti tanq; de futuro. ¶ Construe. O tu qui redēptor gentium. id est omnium hominum. veni. i. appropinqua mentibus nostris: & ostende. id est pande nobis partum. virginis scilicet beate marie: & ideo omne seculum. id est totus mundus. miretur. id est admiretur: quia talis partus decet. id est decens est deum. scilicet omnipotentem creatorem celi et terre nasci sine virili semine. Unde decet hic est persona[rum] e sicut dicit. Te decet hymnus deus in syō. Nō dices. veni. id est accede mentibus: quia accedo accusatiuum regit. Eneid. primo. Accelsis scopulos.

Non ex virili semine/sed mistico spiramine: verbum dei factum caro/fructusq; ventris floruit.

¶ Construe. (vere talis partus decet deum: quia) Non ex virili semine supplet[ur] est dominus iesus christus. sed mistico spiramine. id est sacrata et sancta operatiōe ac dispositione spiritussancti. verbum dei. id est filius dei omnipotentis factum supple est caro. id est homo: & fructus ventris. scilicet beate marie floruit: sicut flos creuit: quia beata virgo maria fuit ramus: et filius eius iesus christus est flos.

Alvus tumescit virginis/claustra pudoris permanēt: vexilla virtutum micant/versatur in templo deus.

¶ Construe. Et ecce alvus virginis. id est venter beate marie tumescit. id est crescit: et tamen clausura pudoris. id est clausura virginitatis permanet. scilicet integra et illesa (quia virginitas in ea non est violata) et vexilla virtutum. i. miracula sancta micant. i. fulgent. scilicet per totū mundum. Uel virtutū quarum deus est vexillū. id est custos: et ideo deus versatur in templo: quia receptus est a Symeone in templo: vel versatur in templo. id est utero beate marie virginis.

Procedens de thalamo suo/pudoris aula regia: geminē gygas substantie/alacris vt curreat viam.

¶ Cōstruc. Christus procedēs. id est veniens de thalamo. suo. id est de utero matris: quia ipsa maria fuit ei lectus cubitalis scilicet de regia aula pudoris. i. de palatio regali: et supple existens gygas geminē substantie scz diuinitatis et humane

nitatis: quia christus est deus ⁊ homo. Et dicitur gygas eo q̄ inseparabiliter et irrevocabiliter ad vitam huius mundi nobis occurrit. Unde psal. Exultauit vt gygas q̄. vt alacris. i. velox curreret viam. i. transeat de hoc mūdo ad patrem. Dicitur etiam hic alacer. sic Teren. etiam alacris de masculo dicit.

Egressus eius a patre/regressus eius ad patrem: excursus eius ad inferos/recursus ad sedem dei.

¶ Construe. Egressus eius a patre. supple fuit quando descendit in virginis uterum: regressus quo ad patrē quando rediit in celum. Unde. A summo celo q̄. et egressio eius usq; ad summum eius. Unde euangelista. Ego veni a patre in mundum iterum relinquo mundum et vado ad patrem. etc. Excursus usq; ad inferos. id est descendit ad infernū. recursus ad sedē dei. id est ascendit ad dexteram dei patris.

Equalis eterno patri/carnis trophео accingere: infirma nostri corporis/virtute firmans perpetim.

¶ Construe. Et tu christe. scilicet equalis eterno patri sed diuinitatē accingere/trophea. i. victoria carnis: quia per carnē triumphauit de yabolus. ⁊ sup. tu ꝓ firmans. i. roborans/perpetim. id est perpetue/virtute. i. cū virtute infirma corporis. i. vitia ⁊ fragilitates nostri corporis.

Presepe iam fulget tuum/lumenq; nox spērat nouū: quod nulla vox. interpellet/fideq; tuga luceat.

¶ Construe. Vere procedis de thalamo o tu christe: quia presepe tuum. id est ecclesia sancta. iam fulget. id est splendet (supple virtutibus) ⁊ nox spērat. id est emittit. nouum lumen. id est filiū nr̄m sine peccato: quod scilicet lumē. nulla vox. i. nulla obscuritas hereticorum (quia plures heretici dicūt deum non accipisse carnem humanam) interpellet. id est obscuret. ⁊ luceat scilicet lumē tuum/fuga fide. id est assidua virtute.

Saluator mundi dñe. qui nos saluasti hodie: in hac nocte nos protege/et salua omni tempore.

¶ Construe. O domine tu dico saluator. id est redemptor mundi qui saluasti nos hodie. protege. id est defende nos scilicet homines in hac nocte. scilicet tu saluos nos omni tempore. id est semper. Dicitur autem in completorio.

Audito nunc propicius/et parce supplicantibus: tu dele vestra crimina/tu tenebras illumina.

¶ Cōstrue. (Tu dñe) audi. i. pietatis tue propicius. i. mitis vel clemens/⁊ tu parce. id est indulge supplicantibus. id est rogantibus. et dele. i. abstergе vel remoue nostra crimina supple ⁊ illumina. id est da nobis. tenebras scilicet nostras.

Ne mentem somnus opprim. at/nec hostis nos surripiat: nec blis caro pollutis/commaculetur sordibus.

¶ Cōstrue. Nos petimus ne somn⁹ opprimat. i. destruat mētē supple nostrā: nec hostis. i. dyabolus surripiat nos supple et petimus. i. deprecamur. nec pro hac. nec caro cōmaculetur. i. vitietur vitiis sordibus. i. aliquibus peccatis siue vitijs.

Te reformator sensuum/vocis precamur cordium: vt puri castis mentibus/surgamus a cubilibus.

¶ Construe. O iesu. reformator sensuum nos precamur. i. rogamus te sic reformatorem sensuū. vocis. i. desiderijs cordis. i. cogitationū: vt sic nos puri. i. sinceri vel immaculati surgamus a cubilibus. castis mentib⁹. id est cū castis cogitationib⁹.

A Solis ortꝰ cardine/ad vsqꝫ terre limitē:xpm
canamus principem/natum maria virgine.

¶Istud metrū est idē qđ in superiori. In hoc hymno agitur de incarnatione dñi
et de nativitate ei⁹ quo facta puerpera empta est dñi que universa ex nihilo creauit
et non abhorruit iacere in presepio. Et cōtinuatur ille hymnus cū superiori. Dixi
enī q̄ celū/terra/et mare:et oīa que in eis sunt canunt benedicite ab ortu solis vsqꝫ ad
occasum vniuersus mundus laudat deū. Uel aliter dixi q̄ etiam presepe iam fulget
novo lumine:et ideo canimus natū de maria virgine:et hoc est qđ dicit. ¶Con-
strue. Hoc christum canamus. i. laudemus a cardine ortus solis. id est ab oriente
mundi:vel a cardine ortus solis. i. ab oriente mundi vsqꝫ ad limitē terre. i. ad occi-
dētē xpm principē. i. regē natū. i. genitū maria virgine. i. ex vtero matre virginis
¶Seruant autem ordinē litterarum etiam in sequentibus. sed confusus est postea.

Beatus auctor seculi/seruile corpus induit: vt carne
carnem liberans/ne perderet quos condidit.

¶Construe. Beatus auctor bene dico q̄ debemus deū laudare. quia beatus auc-
tor. id est factor seculi. i. mundi. induit. id est assumpsit seruile corp⁹. id est humā
nam carnem. vt ipse liberās carnem. id est nostrū humanitatē. carne. i. sua. ne pe-
reat. vt non perderet. i. homines illos quos condidit. i. creauit.

Caste parentis viscera/celestis intrat gratia:vbi
puer virgo baiulat/secreta que non nouerat.

¶Construe. Caste parentis viscera. Et vere induit seruile corpus: qr celestis gra-
tia. scz xpc intrat viscera. i. vterū caste parentis. scz virginis marie:et sic venter. id
est vter⁹ puelle scilicet marie baiulat. id est portat secreta scilicet celestia. que sci-
licet secretā nouerat. scilicet ante cōceptionem. Uel que quanta perfecte nesse
non poterat.

Domus pudici pectoris/templum repente fit dei:in
tacta nesciens virum/verbo concepit filium.

¶Et vere baiulat secreta que non nouerat. Ideo cōstrue sic. Domus. i. thalamus pu-
dici pectoris. i. puri cordis. scz marie. fit. i. efficitur. repente. i. cito tēplū dei. i. hospi-
tium domus dico intacta. i. incorrupta nesciēs virum per carnis cōmixtionē. con-
cepit filiū scz xpm. verbo/per verbum quod ipsa dixerat ad gabrielē dicens (Ec-
ce ancilla domini fiat mihi sc. mē verbū tuū) vel verbo. id est per verbum quod
dixit gabriel ad ipsam. Unde vers. Nec concipes sed parties filium.

Ecce ancilla domini
fiat mihi sc. mē
verbū tuū

Ecce enim est puerpera/quem gabriel predixerat:qđ ma-
tris alvo gestiens/clausus iohannes senserat.

¶Dico q̄ concepit verbo vere. scz pu. vpera. i. maria parieno puerum enim est. i.
peperit filiū quem filiū gabriel dīe archāgelus predixerat nasciturū et qđ iohā-
nes baptista clausus. i. inclusus alvo. id est in vtero matris sue elizabeth sensera
id est cognouerat. gestiens. id est gaudens: et preterita exultans.

Feno iacere pertulit/presepe non abhorruit:parvoq
lacte pascitur est/per quem nec ales esurit.

¶Construe. Et postq̄ xpc natus est ex virgine maria. pertulit. i. passus est. iacere
id est quiescere feno. i. in feno. et non abhorruit. i. non refutauit presepe. i. stabulū
et supple christus pascitur est. id est nutritus parvo lacte virginis marie. per quem
supple xpm: nec piscis/vel ales. i. nutrix. scz maria a qua xpc nutriebatur non esu-
rit. id est non passa est famē. qr matres lactantes pectora nudo gestant et sugunt

alijs hostibus: sed maria xpm lactabat et xpo ipsam regebat: ideo non pius sitiunt nec esurunt. Melior intellectio est vt per aues aues intelligamus: quas diuā virgine vt filiū fecunde et fecisse sepe notū est. Verum velit dicere q̄ qui volucres celi pascit vt dicitur Matthei. vi. ¶ Luce xi. Et qui dat iumentis escam ipsorū et pullis cornorū inuocantibus eum. vt de in psal. cxlvi. dic est qui omnia animalia nutrit: voluit virginali lacte cōtentus esse. Et intelligā libentius de pullo corui: q̄ corui dicūtur nidū negligere: sed māducia nature illic relinquit vermes: vnde pulli nutriuntur. Ad auem si et prouideris deū. inde iob. xxxviij. Quis preparat coruo escam suam quando pulli eius clamant ad deum vagantes eo q̄ non habeant cibos. q. d. nō alius sit deus. Et ergo per quem nec alios. id est ne alios quidem. f. coruos esuriat. id est esurire minimum patitur.

Gaudet chorus celestis/et angeli ca. tūt deo: palamq;
fit pastoribus/pastor creator omnium.

¶ Cōstrue. Et q̄ xpo natus est/chorus. i. societas celestis spiritus gaudet. Letant et angeli. i. throni et dhatones principatus et potestates: et sic de ceteris omnib. i. cantāt deo. s. gloriosū. q̄ pro eterū pastor creator enim. f. rerū sit pastū. i. manifestatus pastoribus luce tertia Adam: ad quē lectū pastores sicut et modo pro consuetudine habebāt vigilare super greges suos: et erat ibi planicies terre apta pastoribus illius regionis ad seruandum ibi vigilias noctis super greges suos.

Dolis herodes impie/christū venire quid times
non eripit mortalia/qui regna dat celestia.

¶ Materia huius hymni est cōclamatio quā faciemus cōtra herodem qui audita christi natiuitate amittere regnū timuit. ideo multos pueros interfecit existimās se etiā xpm interficere. ¶ Intētio auctoris est tractare de tribꝰ miraculis magnis que in die epyphanie facta fuit. Primo de tribꝰ magnis apparuisse per stellam. Deinde in vini trāsmutatione. Et de xpi baptismo in Iordane. Et etiā de pueris per herodē interfectis. ¶ Dicit ergo hymnus dire cōclamator superbissime quia vir q̄ xps natus est et passus est facere regnū. i. herodes de natiuitate eius turbatus occidit multos pueros: tum ne regnū suū amitteret: sed contra hec ille dicit rex regū. q̄ dolis dhanatis nō venit vt regnū ei auferret: sed vt nos a mortis natiuitate inuolutis a pena liberaret. ideo de. ¶ Cōstrue. O impie dolis herodes id. cur times xpm venire: q̄ ipse non eripit mortalia regna: qui dat celestia regna.

Ioant magi quā viderant/stellam sequentes pręuiā:
lumen requirunt lumine/deum fatentes munere.

¶ Cōstrue. Magi. i. reges ioant quā viderant. i. videre cum sequentes stellam pręuiā. i. precedentē. quam viderant et requirunt lumen scz. in lumine cum stella. et fatentur deum. scz. in auro. thure. et myrrha.

Lauacra puri gurgitis/celestis agnus attigit: peccā
ta que non detulit/nos abluit. nos diluit.

¶ Construe. Celestis agnus. i. xps. venit. i. suscepit lauacra. i. baptismū gurgitis/scz. iordanis/et salutis. i. abluant a nobis abluendo nos per baptismū peccata. id est crimina: que peccata non detulit. i. secum nō portauit. quia ipse impollutus erat ab omni peccato tam actuali q̄ originali.

Nouum genus potentie/aque rubescit hydrie: vinūq;
iussa fundere/mutauit vnda originem.

¶ Con. Nouū genꝰ. i. inauditū. aque. i. aquarum. rubescit hydrie. i. rubescere facit. hydrie. i. vasis. vinūq; iussa fundere. i. effundere vinū. mutauit. i. conuertit. vnda. i. aqua facta. originem.

Ex obet mitto mchi tibi pre

Expositio hymnozum.

A patre vnigenit⁹ / ad nos venit per virginem: baptis
ma cruce consecrans / sanctos fideles generans.

¶ Cõstrue. Unigenitus supple filius. i. ipse venit. i. descendit a patre supple in di-
uinis ad nos supple homines per virginem supple mariam. cuius vico conse-
crãs baptisma cruce generans sanctos fideles. i. christianos.

De celo celsus prodijt / accepit formã hominis: factu-
ram morte redimens / gaudia vite largiens.

¶ Construe. Christus dico celsus. id est altus vel potens / prodijt. id est venit de ce
lo. Christus dico accepit. id est induit / formã. id est similitudinem hominis. Chri-
stus dico redimens facturã scilicet suam. id est hominem / morte. id est per mortem
Christus dico largiens. id est dans gaudia vite. supple eterne.

Dilectus fit tibi crimen erdelinquo

Hoc te redẽptor quesumus / illabere propitius: clarius
nostris sensibus / lumen prebe fidelibus.

¶ Construe. O redemptor. id est saluator. hoc quesumus. id est rogamus te hoc. id
est propter hoc illabere propitius. id est gratiosus. prebe. id est concede vel da nostris
fidelibus mentibus clarum lumen.

Mane nobiscum domine / noctem obscuram remoue:
omne delictum abime / piam medelam tribue.

¶ Cõstrue. O dñe. i. xpe mane nobiscum / et o dñe remoue obscurã noctem. o dñe ab-
ime. i. mitte / omne delictum. i. omne peccatum fuge vitia / et supple o dñe tribue. id
est concede vel da / piam medelã. i. pium remediũ contra peccata.

Quem tam benigne nouimus / redire item credimus:
sceptrum tuum inclitum / tuo defende clipeo. Gloria.

¶ Construe. Quẽ felicem nõm / nos nouimus. i. cognoscimus / venisse. i. venit ite
nos credimus supple eum redire. felicem in die iudicii tu die defende nostrum inclitũ
sceptrũ. i. nostrum gloriosum regnũ christi fidelium / tuo clipeo. id est tua cruce.
¶ Scribitur autem sceptrum hoc ceptrum. vt greci dicunt.

Deus creator omnium / polique rector vestiens: diem
decoro lumine / noctem soporis gratia.

¶ Materia huius hymni est deprecatio ad deũ. vt per diem et noctem ipsum ab
illo aduti et defensi a malis. Dicit versus primi sui coherentia: tria commode lege
tur simul. Primus versus quidam finis a quo creatorem rerum et nostri hoc modo.
¶ Construe. O deus creator omnium rerum: et pro es / rector poli. id est re / ge
ctor. id est qui omnem diem facis / et vestis lumine. id est dans lucem. id est dando sole / et
vestiens noctem. id est tempus noctis nostre gratia soporis. id est quiete dormien
dis: et hoc in finem qui sequitur.

Artus solutos vt quies / reddat laboris vsui mentes sop
fessas allenet / luctusq; soluat anxios.

¶ Construe. Ut. i. quies. i. sopor quietis nocturnus / reddat. i. restituat vsui. i. exercitio la
boris artus solutos. et mentes fessas. i. animos fatigatos per diem. et pro et / allenet. i. recte et mentes fessas. i. animos fatigatos per diem. et pro et / soluat. id
est tollat anxios luctus. i. angustias mentium. quasi dicat. ideo / fecit deus hoc vestis
deus noctem / gratia soporis. vt animalia fessa per laborem diurnum intrisece et ex
trinsece per requiem nocturnã reficiantur. angustie quoq; animi / cruciatus in die
occurentes per eandem requiem depellantur. sic ostenditur finis.

Grates peracto iam die/et noctis exortu preces: votis reos vt adiuues/hymnum canentes soluimus.

¶ Hic perficitur sententia versuum precedentiū. Et sit gratiarū exhibitio eli oratione in hunc modū. ¶ Construe. O deus creator olim ⁊c. nos canentes hymnum hoc est canētiū laudes soluimus. i. reddimus tibi. votis. i. desideriis totis grates id est gratias. die peracto. i. finem producto iam. id est nunc: hoc est feliciter diem presentem transiuimus (⁊ supple soluimus) preces votis scilicet omnibus. in exortu. i. in principio aduentus noctis. vt adiues. i. vt auxiliū des. nos reos. i. nos criminosos homines. Et breuiter vt vita custodias nos nocte futura sicut fecisti de quo gratias dicimus die preterita.

Te cordis ima concinant/te vox canora cōcrepet: te diligat castus amor/te mens adoret sobria.

¶ Construe. Te ergo/ima. i. intima cordis. concinant. i. laudent. te. scilicet deum. ⁊ canora vox. id est dulciter canens. concrepet te. i. concrepādo laudet. ⁊ amor castus. id est pudicus. diligat te. ⁊ sobria mens. id est sobrie viuens. adoret te (quasi diceret). Ita adiues o deus nos reos ⁊ calificatos seruos omni tempore vt ex totis viribus te laudare ⁊ honorare possimus: ⁊ est modus excellētis laudis deo exhibende ordinata in finem ex[illegible]

Ut cum profunda caligo noctiū: fides tenebras nesciat/⁊ nox fidei luceat.

¶ Construe. Ut cum. id est quando. profunda caligo. id est dēsa obscuritas: noctium clauserit. id est finierit diem nostrum extremū: fides nostra nesciat tenebras. id est hereses seu peccata quibus obscuretur. ⁊ nox luceat fidei: ita noctis tempore virtus fidei in nobis semper eluceat.

Dormire mētem ne sinas/dormire culpa nouerit: casti fides refrigeret/somni vaporem temperet.

¶ Construe. Et ob hoc. O deus: ne sinas. id est non permittas. mentē. id est cor nostrum. dormire. id est sopori intendere ⁊ tumultuum per hoc deficiat ⁊ negligatur. sed culpa. id est peccandi promptas seu inclinatio. nouerit dormire. id est quiescere. fides refrigeret. id est frigidos faciat. castos. scilicet nos pudicos sic ⁊ exiguat in nobis calores passionum noxiarum ⁊ temperet. i. mitiget. vaporem. id est dulcedinem ⁊ delectationem somni: ne indispositi fiamus ad te laudandum omni tempore.

Exuta sensu lubrico/te cordis alta somniet. ne hostis inuidi dolo/pauor quietos suscitet.

¶ Hic declaratur latus versus precedens sic ¶ Construe. Alta. i. elevatiōes cogitandi. cordis. s. nostri exuta. i. denudata lubrico sensu. i. immundo conceptu somnient te. i. habeant te pro materia somniandi: ne pauor. i. metus vel fragilitas humani corporis. suscitet. i. expurge faciat: quietos. i. pacificos. sup. animo nostro. dolo. i. per dolū: mundi hostis. i. dyaboli qui inuidet semper paci ⁊ tranquillitati animi nostri: ⁊ laborat suggestionibus suis nos instigare ad prauos actus.

Christum rogemus et patrem/christi patrisq; spiritum: vnū potens per omnia/foue precantes trinitas.

¶ Ista est oratio ad sanctā trinitatem. ¶ Cōstrue. Nos rogemus xpm. i. filiū dei. et patrem. s. in diuinis. et spiritum xpi: patrisq; s. hoc modo. O trinitas. s. existens vnum. i. vna essentia potens per cuncta in celo et in terra ⁊c. foue. i. nutri iuua ⁊ suscita

peprecantes.id est nos rogantes.Amen.

Primo dierū omn quo mūdus extat cōditus vel quo resurgens cōditor nos morte vita liberet.

¶Materia huius hymni est commendatio dominici diei:et cōmēdat eum per partes.he sunt partes q mundus conditus fuit tali die quo christus resurrexit.q per hanc commendationem beatus Gregorius vult monere nos ad honorē dominice diei de lecto mane surgere.¶Dominicus vero dies merito q cum discretione omnium dierum primus dicitur:quia dicitur primus respectu omniū creaturarum.Tertius etiam dicitur respectu resurrectionis dominice:quia christus tertia die resurrexit.Octauus etiā dicitur respectu octaui diei:quia in octaua die omnes resurgere debemus ad eternā vitam.Et ideo queramus in dominico die quo christus resurrexit vel in die iudicij qui dicitur sacratus:quia tūc bona bonis q mala malis reddentur.¶Descendendo ergo ad litterā dico dominicam diem maiorem esse omnibus alijs diebus:quia tūc mūdus fuit cōditus.Et christus resurrexit eodem die.ergo habet primatū super cēs alios dies:ergo maior est alijs diebus per locū a partibus enumeratis:vel a positione antecedentis.¶Cōstrue O fratres omnes resurgamus in primo die dierum omniū.id est in dominico die ocius.id est citius q̄ in alijs temporibus:quo scilicet dominico die.mundus extat conditus.id est factus vel pro et quo die conditor.id est creator omnium creaturarum resurgēs a morte nos liberauit ab inferno vel a potestate dyaboli.Ocyus est aduerbium comparatiuum carens positiuo latine:sed grece dicitur okys velox vnde fugi potest ociter.

Pulsis procul torporibus/surgamus omnes ocius:et nocte queramus pium/sicut prophetam nouimus.

¶Construe.Surgamus dico a nostris torporibus.i.peccatis et vitijs:q non solū modo surgamus:sed queramus per obseruationē mādatorū piū.i.deum in hac nocte.sicut nouimus pphetā dauid deū quesiuisse.sicut ipse ait.Medis nocte surgebā ad cōfitendū nomini tuo q̄.E.iterum dicit idem.Lauabo per singulas noctes lectū meū:lachrymis meis stratū meū rigabo.Unde in omelia beati Gregorij legitur de quodā viro qui post q̄ aliquā tulū sopore corpori suo dedisset extra mediā noctē surgebat q vigilās perorabat qui tā diu hoc fecit donec facta est vox de celo a domino dicens.Peccatū dimissum est:surge q noli ammodo peccare.

Nostras preces vt audiat/suamq dextram porrigat: et expiatos sordibus/reddat polorum sedibus.

¶Cōstrue.(Surgamus inquā) q queramus pium.scilicet deū.vt audiat nostras preces.i.ora..ones(pro vitandis vitijs q pro acquirendis virtutibus)et porrigat id est donet.suam dextram.i.suum auxiliū supple nob.is.q expiatos.i.absolutos q purgatos a vitijs vel sordibus vitiorum reddat.i.concedat sedibus polorū.i.celorum/q angelorū.i.ponat nos in regno celorum.

Ut quisq sacratissimo/huius diei tempore:horis quietis psallimus/donis vitalis muneret.

¶Cōstrue.Reddat mē nos polorū sedibus vt muneret.id est appremiat nos beatis donis.id est donis celestibus.quisq.id est quicunq psallimus.id est canimus scilicet dño deo nostro.quietis horis.i.horis noctis.in tempore sacratissimo.id est sanctissimo(quo christus resurrexit)huius diei.scilicet dominicę.vel muneret in sacris temporibus.i.in die iudicij.(Qui dies ideo dicitur sacratus.q tunc bona bonis q mala malis reddentur q dabuntur).Sed quia superiora per nos habere nequimus:vertit se tunc ad christum.q monet nos q deprecemur ipsum quatenus omnis labido q omnis macula remoueatur a nobis q̄

Jam nūc paterna claritas/te postulamus affatim: ab sit libido sordidans/ & omnis actus noxius.

¶ Construe. Jam postulamus te nunc o paterna claritas/affatim. i. abundanter vt libido. i. luxuria: & mala concupiscentia: libido dico sordidans corpora nostra: & omnis actus noxius. id est nocuus: & omne opus malum: absit. i. longe sit remotū ne anima cum corpore sordescat.

Ne feda sit vel lubrica/nostri compago corporis: per quē auerni ignibus/ipsi crememur actius.

¶ Construe. (Ideo te postulamus) ne feda sit. i. sordibus plena vel lubrica. i. labilis ad luxuriā: compago nostri corporis. i. cōiunctione anime & corporis (que tunc dicitur feda qñ caro preest virtuti: & ratio est pulchra quādo predominatur corpi vl deprecamur vt caro subeat menti) per qē. i. compaginē male vsam: crememur anima & corpore. i. crememur acrius. id est valde acriter. ignib'. i. doloribus: & cruciatibus auerni. id est inferni. Auernus dicitur ab a quod est sine & ver veris quod est delectatio quasi sine vere. i. delectatione. Auernus aūt est locus in inferno vbi semper est ignis in quo impij cremabūtur: qui in hac vita in peccatis et vanitatibus mundi delicate vixerūt. ¶ Cōpago dicitur in ntō vt compages: sed rarissime sunt obliqui a ntō compago. Auerni dicitur qē sine auibus sit que super eum locū campane italie volare nequibant ob grauitatem odoris. Testis est Seruius ad illud. vi. eneid. Facilis descensus auerni.

Ob hoc redēptor quesumus/vt probra nostra diluas: vite perennis commoda/nobis benigne conferas.

¶ Cōstrue. (Et qz timemus vt ignibus crememur ideo) O redemptor quesumus id est cum desiderio querimus & rogamus ob hoc. i. propter hoc: vt diluas nostra probra. i. peccata et mala que probant aiam et corpus: benigne conferas. i. concedas nobis cōmoda scilicet bona et vtilia pe[illegible]etua: perennis vite. i. eterne glorie.

Quo carnis actu exules/effecti ipsi celibes: vt prestolemur/ut cernui/melos canamus glorie.

¶ Cōstrue. Quo pro vt: exules nos peregrini a celesti patria actu. i. operatiōe carnis (quē admodū ipse qui est alienus a patria) vt exul & peregrinus. i. longe remotus a patria. Sic & nos debemus esse remoti ab actu carnis per bona opera: vt sic cernui. i. humiles prestolemur. i. expectamus (Unde Oz. stolor expecto: prestolor querere dico) mereamur effectu celibes. i. celestes ad vitā eternam ducentes: vel cernui inclyti & oculos sursum tendentes ad dominū canamus. i. p[illegible]eramus melos. id est dulcem cantum e[illegible] & corde glorie. i. ad honorem tue laudis. Bene enim cantat qui a peccatis cessat &c.

Presta pater pissime/patrie compar vnice: cum spiritu paraclyto/regnas per omne seculum.

¶ Construe. O pissime (qui mundasti nos a vitijs) pater. i. o creator & auctor omnium: & o vnice. i. o xpe fili dei vni vnice dico compar. i. equalis secūdū dignitatē patri omnipotenti (in pugilo celum & terram continenti) tu sez xpe regnans (simple es) cum spiritu paraclyto. i. consolatore: per omne seculū. i. ante omnia secula presta. i. dona seu concede nobis ea que supra diximus scilicet vt a vitijs abstinēdo in virtutibus perseuerare valeamus. Amen. i. fiat.

Eterne rerū cōditor/nocte dieq; qui regis: et temporum das tempora/vt alleues fastidium.

Expositio Hymnorum.

¶ Materia huius hymni est cõmendatio dñici diei. Eterne. i. sine initio ⁊ sine. Et distingunt qõ distat inter eternũ/perpetuũ/sempiternũ/⁊ temporale. Eternũ est qõ caret principio ⁊ fine: vt deus. Perpetuũ habet principiũ cũ tempore: ⁊ habet finem: vt mũdus. Sempiternũ est qõ habet principiũ sub tempore nec habebit finem: vt anima. Temporale est quod incipit cũ tempore/et etiã habet finẽ: vt corpus nostrum. ¶ Construe. Eterne rerũ conditor. id est factor. qui regis. i. disponis ⁊ gubernas noctẽ. id est peccatorem vel dyabolum. ⁊ qui regis diem. id est deum vel iustum. ⁊ das tempora. i. diuersitatẽ. temporum. id est speciũ huius vite vt alleues fastidium. id est remoueas laborem nostrum. Eterni sapientia fuit vt hominis subleuaret fastidia temporũ mira delectatione variator. Nam si semper nox esset homo deficeret ⁊ periret. Etiam si semper dies esset homo nimio labore studio affectus periret deficeret. Et ideo dominus deus misertus est nostri ⁊ noctis spacium conuenienter ponendo terminum: ⁊ temporibus tempora dedit cõuenientia. ¶ Et nota q̃ quemadmodum annus constituitur ex quattuor temporibus scilicet ex vere/estate/autumno. ⁊ hyeme. ita homo ex quattuor elemẽtis: scilicet ex aqua/terra/aere/⁊ igne.

Preco diei iã sonat/noctis profunde peruigil: nocturna lux viantibus/a nocte noctem segregans.

¶ Construe. Preco diei. i. iohãnes baptista: vel preco diei. i. xps. iam sonat. i. nunciat diem. i. xpm: preco dico peruigil noctis profunde. i. inferni profundi/nocturna lux. i. iohannes qui ante lucẽ surrexit vt luceret hominibus qui erant in tenebris huius mundi viantibus. i. volentibus ire ad xpm: segregans noctẽ a nocte. i. peccatum a peccatore: quia quos vult assumit: et quos vult in suo sinit errore. Preco scilicet dñs noster premiũ suis dilectis diei. i. patris. sonat. i. manifestat euangelicam predicationẽ per predicatores suos. Ipse vero peruigil. i. cognoscens noctis profunde culpã nocturna lux lucet viantibus. i. presens ecclesia que lucet in huius mũdi tenebris. Et vult deus omnes homines salues fieri non segregãs aliquam eiam peccatricem agentem penitentiam de commissis peccatis gratis sua.

Hoc excitatus lucifer/soluit polum caligie: hoc omnis erroꝝ chorus/viam nocendi deserit.

¶ Construe. Hoc excitatus lucifer. id est quo dño predicante vel iohãne/lucifer. i. verus predicator lucem diuine gratie ferens aliis: excitatã inde soluit. i. absoluit. polũ. i. celũ caligine. i. alam fidei ab omni nigredine vitiorũ: ⁊ hoc omnis chorus errorum exercitus. i. maligni dyaboli. deserit. i. dimittit/viam nocendi. i. offendendi supple ieiu existente/peccator currit ad portũ. i. ad dñm deum nostrũ vt ibi requiescat: ⁊ vires bone operationis resumat: ⁊ precone canẽte. omnis deceptio dyaboli vel exercitus eius/vel chorus. i. conuenticulus errorũ. i. hereticorum/deserit viam suam. id est dimittit maledictam sententiam. ⁊ nocendi. i. faciendi aliis nocumentum seu impedimentum.

Hoc nauta vires colligit/pontiq̃ mitescũt freta: hoc ipsa petra ecclesie/canente culpam diluit.

¶ Sicut nauta pre nimio dolore ex maris tempestate fatigatus tendit ad portũ vt ibi recolligat vires aliquantulũ requiescens: sic anima fatigata ex nimio labore ⁊ vitiorum ⁊ peccatorum tendit ad portũ. i. ad xpm per confessionẽ vt ibi requiescat ⁊ vires bone operationis colligat. ¶ Construe. Nauta. i. homo ductor colligit vires. i. virtutes: hoc fit deo precone. i. xpo/freta. i. ebullitiones vitiorum ponti. id est huius mũdi/mitescunt. i. mansuescunt: ⁊ hoc fit per xpm ipsa petra ecclesie. i. petrus (qui est fundamentũ ecclesie) canendo. i. flendo ⁊ penitendo culpã scilicet trine negationis: quia ipse ter negauit dñm.

Surgamus ergo strenue/gallus iacentes excitat:

et somnolentus increpat/gallus negantes arguit.

¶ Cōstrue. Et quis gallus.i. xp̄s vel predicator excitat.i. erigat nos ad bene agendum.surgamus.i. a peccatis.strenue.i. festinanter.gallus excitat.i. admonet ad penitentiā.iacentes.i. in peccato permanētes.somnolētos.i. tardos in bonis operib⁹.increpat.i. redarguit:quia sicut ille qui dormit tardus est ad omne opus:sic anima in peccatis manens manis efficitur.ideo arguit.i. reprehēdit.negantes.i. nolentes surgere de peccatis.

Gallo canente spes redit/egris salus refunditur:mucro latronis conditur/fletuq; culpa reuertitur.

¶ Construe. Gallo canente.i. predicatore predicante.spes redit.i. fiducia recuperandi redditur:et salus.i. vita eterna.refunditur.id est largitur per penitentiam egris.id est peccatorib⁹ mucro latronis cōditur.i. insidie dyaboli(que et mucrone cedunt homines et cruciant animam eternaliter)et sic gallo canente fides reuertitur.id est renouatur.lapsis.id est peccatoribus.

¶ Legendum est fletuq; culpa vertitur.i. commutatur in veniam.

Jesu labentes respice/et nos videndo corrige:si respicis lapsi cadunt/fletuq; culpa soluitur.

¶ Cōstrue(Et quis gallo canente spes redit) O iesu saluator mundi.respice.i. miserere.labentes scilicet in peccatis:q; nos videndo.i. miserando.corrige.i. castiga:si respicis.id est misereris.lapsi.id est labētes in peccato a peccatis per gratiam dei resurgent.peccata cadunt.id est delentur:quia pro fletu.culpa.id est peccatū soluitur.id est purgatur.fletu.id est gemitu lachrymarum.

Tu lux refulge sensibus/mētisq; somnum discute:te nostra vox primum sonet/et org psallimus tibi.

¶ Construe.(Et q; peccata cadunt si misereris.id est remittuntur/ideo) O tu lux id est o tu christe qui es lux mundi illumina nos nostras mētes discute.id est remone somnum mentis.id est peccatum vel torporem nostrum:q; hoc ad honorem tuum scilicet vt nostra vox sonet.id est laudet te.i. nomen tuum o christe primum.id est maxime.q; psallimus.id est applaudimus org:citharices/voce/q; corde:tibi scilicet ad honorem q; gloriam tuam.

Nocte surgētes vigilemus omnes semper psalmis meditemur atq; viribus totis domino canamus dulciter hymnos.

¶ In hoc hymno nos hortando admonet beatus Gregorius vt quando hoc mundo labotamus q; nocti.i. perō subditi sumus cū omni studio pro exemptione q; cōseruatione bonorū operū vigilare debeamus:quia si vigilia nostra soli deo placendo fuerit,quida ad aures omnipotētis dei peccati dubio perueniet.¶ Materia ergo huius hymni est laudatio nostri dei q; ipso toto virtute decantare laudes intētio.Et causa figuralis est vt vitam vitā emendādo resurgamus a vitiis q; adhereamus virtutibus.¶ Distinguemus ergo sic.O fratres nos o⁹ surgentes nocte.i. de peccato.vigilemus.i. deuote perseueremus in laude dei:q; hoc semper q; sine fine in psalmis.i. bonis operibus meditemur.i. cogitemus q; perseueremus vigilando:q; canamus.i. dicam⁹ dño.i. saluatori nostro.dulciter.i. suauiter.hymnos.i. laudes:totis viribus.i. ex q; corde.vigilare enim debemus sine fine:qm nescimus quādo dñs veniet:an mane/an sero/an media nocte.Nocte enim dicim⁹ de nocte venit dñs sez in nubibus.i. in velamine carnis:que fuit quasi nox q; ih̄c carnatus fuit in beata virgine maria:q; deitas latebat in carne:ideo nocte.i. in hac presenti vita vigilare debemus et nō in tota nocte dormire:quia nocte veniet dominus.Cū

in euangelio. Vigilate: quia nescitis diem neq horam: q̃ ideo vigilemus in prospe ris q̃ etiam in diuersis non ociemur: sed iugiter indefesse laboremus. Unde nō qui inceperit: sed qui perseueranerit vsq; in finem hic saluus erit. Inchoata enim vir tus non prodest nisi in finem producatur. ¶ Genus hoc carminis est saphicum ab inuentrice dictum: et vocant dicolon. id est duorum membrorum: qui habet tres versiculos eiusdem mensure qui saphici sunt: q̃ vnum adonicum. Item vocant te trastrophon. id est faciens in quarto versiculo reuersionē ad primum genus car minis. Unde semper quattuor versiculi ponūtur simul: quorum tres primi dicun tur saphici hendecasyllabi id est vndecim syllabarum. Constat enim quinq pedi bus. Trocheo/spondeo/dactylo/trocheo/et spondeo sed in fine vltima syllaba est com munis. Trocheus constat ex longa q̃ breui. Spondeus ex duabus longis. Et dactylus ex longa q̃ duabus breuib⁹. Quartus versus qui dicitur adonius ab in uentore constat ex dactylo q̃ spondeo.

Ut pio regi pariter canentes/cum suis sanctis mereamur aulam: ingredi celi simul q̃ beatam/ducere vitā.

¶ Construe. Canamus hymnos vt nos canentes. id est laudes persoluentes pio regi scilicet christo pariter cum suis sanctis: mereamur ingredi aulam celi. id est regnum eterne beatitudinis: et ducere. id est habere simul vitam eternā: vel be tam id est puram vel sanctam.

Prestat hoc nobis deitas btā/patris ac nati pariterq̃ sancti: spūs cuius reboat in omni/gloria mūdo. Amē.

¶ Vtiq; debemus canere pio regi: vt mereamur celi tamam ingredi.

¶ Construe. Et beata deitas. id est deus vnus scilicet pater q̃ filius q̃ spiritus san ctus/prestet. id est donet nobis omnib⁹: hoc id est ea que supra optamus/gloria id est laus cuius scilicet deitas. reboat. i. clareat in omni mundo. i. vbiq;. Unde dici tur. Quicquid fit per ipsius fabricationem fit scilicet domini per quem et in quo sunt omnia. Omnia enim illi soli famulantur. Celum et terram ego implebo dicit dominus. ¶ Reboo. id est resono.

Ecce iā noctis tenuatur vmbra/lucis aurora rutilans chorusc. it: viribus totis rogitemus om nes/cunctipotentem.

¶ Materia huius hymni est miseratio christi: et continuatur hymno dicto supra sic q̃ surreximus nocte. i. de peccato cauēdo. Nox deponitur q̃ ecce dies appropin quat: quia sicut ille surgit qui (gallo canente) in nocturnis horis iter disponit age re sic ille qui in nocte huius mundi ad celestia se desiderat/gallo canente. i. predi catore predicante surgit q̃ iter incipit per bonā operationē. ¶ Cōstrue. Ecce vm bra. i. ignorantia vel obscuritas noctis. i. diaboli/iam tenuatur. id est annihilatur aurora lucis. i. filius dei patris/rutilans. id est splendorē emittens. chorusc at. id est splendet. ¶ Nota q̃ sicut aurora pellit noctem: sic christus deiicit diabolū. quia christus est princeps nostre humanitatis: aurora. i. xps qui quasi aureum co lorem habet. chorusc at. i. splendet. ideo omnes rogitemus. i. deprecemur totis vi ribus. i. cum omnibus virtutibus animi q̃ corporis cunctipotentem. qui omnia in manu sua sunt. ¶ Metrum est sicut in superiore.

Ut deus noster miseratus omnem/pellat angorem tri buat salutem: donet q̃ nobis pietate patris/regna po lorum. Amen.

¶ Ut deus noster miserat⁹ nostri. i. cū misericordia nos respexerit. pellat. i. remoueat. omnē angorē. i. omnem pcm (q̃ nullendo pctm) tribuat salutem. i. vitam in corpore et

animę(quia per dei gratiā non propriis meritis vita datur)donet ergo nobis pietate patris.id est misericordia ipsius regna celorū.id est celestem patriam.
¶ Nō potest legi languorem:sed angorem.id est angustiam.vt versus docet.

Iam lucis orto sydere/deū precemur supplices:
vt in diurnis actibus/nos seruet a nocentibus.

¶ Materia hui' hymni est deprecatio ad dominum:vt orto sydere.id est christo qui dignetur nos segregare a vitijs peccatorum:q̄ inducendo virtutes repellas superbiam:q̄ nos faciat humiles:q̄ quia ymbra noctis.id est peccatum recessit a nobis.ideo lux vera.id est christus habitat in cordibus nostris.Uel sic.Sydere orto id est christo nato:qui refulsit in mūdo sicut sol iusticie:q̄ suo sanguine eripuit nos de tenebris et ymbra mortis.id est a peccato:et nos supplices.id est humiles precemur deum.id est valde oremus apud deum:vt in diurnis actib'.id est assiduis bonis operibus.seruet nos a nocentibus.id est custodiat q̄ protegat nos a peccatis et ab omnibus aduersis.¶ Carmen est iambicum dimetrum aut tetrametrū: Jam a predominante pede:quia iambus potest in omnibus locis poni:sed ponitur frequenter in secundo et quarto:hoc est in locis paribus:in locis autem imparibus.id est primo q̄ tertio potest poni spōdeus.Jambus constat ex brevi q̄ longa Dimetrū dicitur:quia duas habet mēsuras:numerantur enim duo pedes simul ppter claritatem pedis:et possunt poni octo pedes simul:et dicetur tetrametrū.

Linguā refrenans temperet/ne litis horror insonet:
visum fouendo contegat/ne vanitates hauriat.

¶ Construe.(Dico vt nos seruet a nocentibus gratia christi)q̄ refrenans id est cōpescens linguam temperet eam:ne horror litis.id est contentio vel seditio diaboli insonet.id est interius in corde sonet:et cōtegat visum fouendo/et quare ne hauriat vanitates.id est ne videamus ea que nō sunt videnda:et nō solum visus oculorum sit mūdatus:sed etiam cor:vt pigri senes per gaudium vanitatis.id est delectationibus et concupiscentijs non gaudeamus.Unde ait dominus.Non mihi possunt vivere qui mortui non sunt mundo.Estimamus enim temere si deo q̄ mūdo volumus perfrui.Et alibi.Non est conventio christi aduersus belial.Diabolus et belial bene conuenunt nec in vase demorantur.Et ait dominus in euangelio.Nemo potest duobus dominis servire.scilicet deo q̄ mammone.id est pecunie male acquisite ac divitijs.¶ Nota q̄ inter amorē dei et huius mundi hec est differentia:q̄ amor huius mūdi in principio dulcis esse videtur:sed finem habet amarum.Amor dei ab amaritudine incipit:sed vltimo eius amor dulcedie plenus est.Hec salutaris mansio scilicet dei.hec enim sunt tabernacula iustorum in quibus vox leticie q̄ exultationis sonat semper vbi beati habitabunt scilicet in ipso cuius decorem propheta concupiuit cuius habitationem optauit.cuius desiderium flagrauit.

Sint pura cordis intima/absistat et vecordia:carnis
terat superbiam/cibi potusq̄ parcitas.

¶ Cōstrue.Intima cordis sint pura.id est munda a mala cogitatione q̄ vecordia id est stultitia(que facit hominem vecordem esse)absistat.id est absit a nobis propitio.q̄ pro et/parcitas.id est abstinentia vel sobrietas cibi et potus.terat.id est deprimat superbiā carnis.id est peccatum q̄ stimulos eius:quia nisi habeamus parcitatem cibi q̄ potus omnia suprædicta in contrarium nobis eueniunt:nec poterimus refrenare linguam nostram:nec nostra intima erūt pura sed sordida:q̄ error in eis sociabitur:q̄ sic per ceteros non salvabimur.

Ut cum dies abscesserit/noctemq̄ lux reduxerit:mū
di per abstinentiam/ipsi canamus gloriam.

¶ Construe. Ut cū dies abscesserit. id est christus recesserit a nobis per mala opa nostra: q̄ pro et sors. id est dumna dispēsatio reduxerit noctem. id est mortem. Uel secundum aliquos sol per suam absentiam reduxerit noctem. id est peccatum: qa dies nihil aliud est q̄ illuminatio solis per aerem: vel aer a sole percussus noctem unquā. id est peccatum nos per abstinentiam vitiorum mundi. id est presentis seculi purificati canamus gloriam scilicet sempiternam ipsi supple christo: et q̄ nox recessit & dies venit: referamus gloriam deo: & hoc de iure.

Deo patri sit gloria/eiusq; soli filio: cum spiritu paraclyto/& nunc et imperpetuum.

¶ Referamus gloriā deo: & hoc de iure dico: q̄ tot & tanta cōtulit nobis: q̄ morte sua liberauit nos: et ad vitam nos in filios adoptauit. ¶ Construe. Gloria. i. laus sit deo patri: q̄ pro & & soli filio eius scilicet iesu christo. hoc cum spiritu paraclyto id est consolatore. Spiritus sanctus enim consolator dicitur. id est aduocatus pius deo: quia discipulorū corda que fuerant mesta de morte christi reddidit cōsolationi: & nunc. id est in presenti: & imperpetuum. id est sine fine Amen.

Q Unc sctē nobis spūs/unā patri cū filio: digna re promptus ingeri/nostro profusus pectori.

¶ Materia huius hymni est deprecatio spiritus sancti vt dignetur in pectore nostro descendere quam scz deprecationē faciamus in hora tertia. In hora enim tertia peccauit Adam protoplaustus in paradyso: propter quod peccatū eiect⁹ est. Ideo facimus hanc orationem vt sicut ab Adam per suggestionem diaboli separatus est: ita per eius correctionem nostro pectori ingeri dignetur: vt sicut misem mauit apostolos de spiritu sancto in hora tertia: sic dignetur eiusdē ingeri in cordibus nostris vel infundi vt mereamur verum deum laudare: et hoc est quod dicit. ¶ Cōstrue. O tu sancte spiritus scz existēs vnum. i. idem essentia patri scilicet deo cū filio. i. iesu christo dignare promptus. id est paratus vel benignus. ingeri. id est infundi vel immitti in nobis sup. hominibus. nūc est in presenti tempore: & hoc dico supple tu sancte spiritus existēs pl[illegible]. in nostro p[illegible]storii. i. vt infundas nobis spiritum sanctum: vt simus repleti spiritu sancto: vt c[illegible]sequamur remissionem peccatorum. per eum qui est vnus cum patre et filio in essentia vel in potestate. Unus enim dicitur per quādam essentiā in trib⁹ personarū. vnum enim pertinet ad substantiam et non ad personam: & hoc est quod dicitur. Unum patri cum filio.

Os lingua mens sensus vigor/cōfessionem personet: flammescat igne caritas/accendat ardor proximos.

¶ Os est lingua pertinet ad corpus: mens vero ad animam: et [illegible]. ad vtrūq; pertinet. Et similiter eodē mō spiritus sctus pertinet ad vtrūq; scz patrem & filiū: q̄ procedit ab vtroq;. & tñ nō sunt tres dī: sed vn⁹ est deus [illegible]m Athanasiū in symbolo. ¶ Et nota q̄ in sole tria sunt. i. sphera/claritas/& calor ipsius. Sicut enim sphera solis naturaliter splendēs est & calet: sic summus pater naturaliter sapiēs & amans est. Et sicut sphera solis & splēdet &c. vt non sunt tres soles: sed vnus sol. sic summus pater & sapientia et amor eius nō sunt tres dī: sed vnus deus. In sphera solis ignea patet intelligere debemus eum splēdorē filii: in calore spūm scm. ¶ Construe. Os lingua. i. corp⁹ & mens. i. anima sensus. i. vtrūq; scz tam corpus q̄ anima. vigor. i. virtus. personet. i. credat vel confiteatur cōfessionē. i. trinitatē scz patrē et filiū & spūm scm (esse vnū deū) amor (dei & proximi) flāmescat. i. ardeat in nobis. ignis id est spiritus sancto ardor suę caritatis accendat. id est flammeri spirituali amore proximos. i. amorem dei desiderantes.

B Ector potēs verax de⁹/qui temperas rerū vices: splēdore mane instruis/& ignibus meridiem.

¶ Materia huius hymni sumitur contra qualitates aeris. ex hoc scilicet q̄ maximus calor solet esse aliquando in meridie. Et quandoq̄ solet nocere corpori. Unde deum rogare debemus vt in nobis extinguat flammas vitiorum nostrorum & tribuat nobis suam caritatem in cordibus nostris: et nō solum in hora tertia deū rogare debemus: sed etiam in sexta hora in qua Adam electus fuit de paradyso per superbiam suam. vt inde per transgressionem fuit electus: illuc redemp̄ per bonam operationem christo annuente: qui eadem hora in cruce positus fuit mortem pro nobis passus. Et hoc innuit Gregorius cum dicit.

¶ Construe. O rector. id est o deus qui regis omnia. potens. id est qui potes omnia facere que velis: quia manus tua. id est potentia: quia in ea omnis potestas & fortitudo verax deus qui nunq̄ mētiris: quia tuipse es veritas et verax es in verbis et promissis tuis que nunq̄ fallunt. qui temperas. id est moderas. vices. id est vicissitudines rerum. et tu instruis. id est tu decoras. mane. id est homines incipientes bona opera facere. splendor solis. id est lumine christi qui es verus sol iusticie. et instruis meridiem. id est homines qui in bonis operibus perseverant. ignibus. id est claritate inflammati.

Extingue flammas litium / aufer calorem noxium: cōfer salutem corporum / veramq̄ pacem cordium.

¶ Construe. Extingue. id est remone. flammas. id est calores et estuationes litiū id est mādatum temptationum. Uel extingue flammas. id est mortifica in nobis ardores litium. id est libidinis et concupiscentie. Uel litium. id est odiorū & discordarum aufer calorem noxium. id est remone in nobis amorem & appetitum noxiarum rerum. quia tu bonus calor existens et sol vite eterne confer. id est dona nobis salutem corporum. q̄s pro et confer veram pacem. id est securam tranquillitatem cordium. id est animarum.

Rerum deus tenax vigor / immotus in te permanens: lucis diurne tempora / successibus determinans.

¶ Materia huius hymni est q̄ non solum in hora sexta deprecandus et laudandus est deus: sed etiam in nona hora in qua christus. postq̄ animam suā patri cōmendauerat spiritum emittens migrauit de hoc mundo: vt possimus trāsire de vitiis ad virtutes et bonas operationes. ¶ Construe. O deus tenax (a teneo/nes nere. qui creando omnia teneas sub potestate tua & (pietate) vigor. id est virtus rerum permanens in te immotus. id est non variabilis quia nunq̄ in seipso mouetur determinans. id est diuidens tempora lucis diurne. id est quotidiane. successibus id est quibuslibet diuisionibus.

Largire clarū vespere / quo vita nusq̄ decidat: sed p̄mium mortis sacre / perennis instet gloria.

¶ Construe. (Et quia hoc facis) Largire. id est. concede clarum vespere. id est finē nostre vite et exitum quo. id est preter nostra vita nusq̄ decidat. id est nō cadat in aliquo graui peccato. sed perennis gloria scilicet illa q̄ est sine peccato scilicet premium mortis sacre instet per remissionem peccatorum nostrorum.

Lucis creator optime / lucem dierum proferēs: primordijs lucis noue / mundi parans originem.

¶ Materia huius hymni est inuocatio quam facit beatus Gregorius ad dñm vt sicut precepit mane iunctum vesperi vocari dicit: ita exaudiat preces nostras & cōpleudat diē dñicum per opus q̄ in eo factū est et in eodē die fecit hec que constat

diem.et idcirco dixit. Fiat lux: ⁊ facta est lux. ¶ Construe. O optime creator lucis id est filij tui vel angelorum: proferens.id est tribuens: lucem.id est filium tuum. dierum.id est apostolorū tuorum qui dies vocantur (parens originē scilicet quādo dixisti. Fiat lux.id est mittum none lucis ptinorditis) mūdi.id est apostoli (qui lux interpretatur) Unde dicitur. Uos estis lux in ista vita illustrātes omnia. Uos estis sal terre cōdientes morum temperantiam. Ipsi enim apostoli pastores sunt populorum omnis conseruantes.

Qui mane iunctum vesperi diem vocari precipis: tetrum cahos illabitur / audi preces cum fletibus.

¶ Construe. Et quia tu precipis mane iunctum vesperi vocari diem.id est diem ⁊ noctem (qui est dies naturalis) Unde dicitur Gen. primo. Factū est vespere ⁊ mane dies vnus. Uel aliter. Tu qui precipis mane iunctum vesperi vocari diem. i. diem tūctam carni nostre (que obscura est) vesperi vocari diem.id est christū (qui est verus dies) tetrum cahos. id est nox et peccatum. et obscuritas vitiorum illabitur. id est cadit in nos. et ideo audi preces nostras cum fletibus. id est cum desiderijs lachrymarum.

Ne mens grauata crimine / vite sit exul munere: dum nil perhenne cogitat / seseq; culpis illigat.

¶ Dico audi preces nostras et quare. Ne mens. i. anima nostra sit grauata. id est ponderata crimine. id est reatu vitiorū. sit exul. i. priuata munere. id est dono eterne beatitudinis vite. id est xpi (qui est vera vita omnium hoim) dum nil perhenne cogitat. id est perpetuum. ⁊ pro ⁊/ⁿ illigat. id est illaqueat sese culpis. id est pctis.

Celorum pulset intimum / vitale tollat premium: vitemus omne noxium / purgemus omne pessimum.

¶ Ergo et nos debemus accipere christum vel eternam beatitudinem: et vt hoc fiat. ¶ Construe. Mens pulset. id est. inquirat intimum celorum. id est christū. vitale premium. id est eternam beatitudinem. ergo vitemus omne peccatū. id est omne peccatum. quantū ad corpus: et purgemus. id est emendemus: omne pessimū. id est omne peccatum. quantū ad animam. ¶ Quia latine non dicitur omne pessimum. sed pessimum quicq; / omne enim non iungitur superlatiuo. Ideo quidā legunt omnem noxium / et omnem pessimum.

Andrea pie sanctorum pissime / obtine nostris erratibus veniā: vt qui grauamur sarcina peccaminum / subleua tuis intercessionibus.

¶ Construe. O andrea pie scilicet apostole christi mitissime sanctorum. id est mitis et benigne super omnes sanctos. obtine. id est impetra: veniam. id est indulgētiam nostris erratibus. id est delictis siue peccatis vt pro eis subleua. id est sursum leua. erigendo mentem nostram ad christum. tuis intercessionibus. id est orationibus qui grauamur. i. deprimimur. sursum. id est ponderepeccaminū. id est peccatorum seu vitiorum.

O thoma christi prelustrator lateris / per illa sancta te rogamus vulnera: que mundi cuncta diluerunt crimina / nostros reatus terge tuis precibus.

¶ Construe. O sancte thoma apostole prelustrator. i. inquisitor: lateris. i. vulneris xpi nos rogantis. i. precamur te. i. thomam per illa sancta vulnera que sc̄a vulnera diluerunt. i. deposuerunt cuncta crimina mūdi. i. mundanorum. terge. i. absterge

vel munda nostra reatus. id est nostras culpas/tuis precibus. id est orationibus.

Jam bone pastor ꝛc. quere in aurea luce.

Mathia iuste duodeno solio residens sorte/nos a cunctis sordibus solue peccati: noue lucis gaudijs quo per fruamur tuis sanctis precibus.

¶ Cōstrue. O mathia iuste apostole domini/tu residens. id est sedens/sorte. id est per sortem/duodeno solio. id est duodecima sede apostolorū/solue. i. absolue/nos scilicet homines a cunctis sordibus. id est omnibus peccatis. quo pro vt perfruamur tuis sanctis precib⁹. id est per tuas sanctas preces/gaudijs. id est letitijs/noue lucis. id est eterne vite.

Bartholomee celi sydus aureum/millies supra celi iubar radiās: erige mentes nr̄as celo turbidas/egras q̄ nostras sana conscientias.

¶ Construe. O bartholomee apostole aureum sydus. id est predicator fulgēs per predicationem celi. id est celestis regionis: tu radians. i. splendēs millies supra iubar. id est claritatem celi/erige. id est sublena/nostras turbidas mentes. id est vitiosas siue vexatas/celo. id est ad celum/q̄ sana. id est munda/nostras egras cōscientias. id est infirmas per peccata.

Mathee sancte bino pollēs munere/sedulis ihesum interpella questibus: vt nos in mundi gubernet turbinibus/ne post eternus sorbeat interitus.

¶ Construe. O sancte mathee/tu dico pollens. id est splendēs bino munere. quia fuisti apostolus q̄ euangelista/interpella. id est deprecare/iesum. id est christū dominum nostrum/sedulis. id est [illegible]euotis questionibus. id est orationib⁹: vt scilicet iesus gubernet. id est reget. nos scilicet christianos/in turbinibus. id est vexationib⁹ mūdi scilicet huius: ne pro vt non eternus interitus. id est infernus/sorbeat. id est [illegible]rat. zulet nos/post scilicet mortem.

Bina celestis aule luminaria iacobe/necnon iohānes theologe: poscite nobis veniam rogantibus/quam venit gratis christus dare miseris.

¶ Construe. O iacobe apostole dei: necnon. id est insuper iohannes apostole theologe. id est predicator verbi dei: vos dico bina luminaria. i. bine claritates celestis aule/poscite. id est optando obtinete/nobis rogantibus. id est deprecantibus/veniam. id est indulgētiam peccatorum: quam veniam christus venit de celo in mūdum dare gratis. id est ex gratia miseris peccatoribus.

Beate symon q̄ thadee inclyte/cernite nostros gemitus cū lachrymis: quicq̄ per lapsum meruimus barathrū/per vos celorum mereamur aditum.

¶ Construe. O beate symon apostole: et o thadee inclyte. id est nobilis apostole/cernite. id est considerate/nostros gemitus. id est lamentationes cum lachrymis oppro et/nos qui meruimus barathrum. id est infernum/per lapsum. id est per peccatum/nos mereamur. id est valeamus habere/per vos scilicet apostolos/aditū. id est introitum celorum.

Sancte dei pzeciose pzothomartyz stephane qui in virtute caritatis circunfultus vndiqz domi num pzo inimico eposasti populo.

¶ Construe. O sancte stephane pzeciose pzothomartyr. id est primus martyr dei qui scilicet stephanus circunfultus vndiqz. i. in omni tempore. id est in corpore et anima virtute caritatis. id est diuini amoris/tu eposasti. id est depzecat⁹ fuisti dominum iesum christum pro populo inimico scilicet hominibus te lapidantibus dicens (Domine ne statuas illis hoc peccatum).

Funde pzeces pzo deuoto tibi nunc collegio vt tuo pzopitiatus interuentu dominus nos purgatos a peccatis iungat celi ciuibus.

¶ Cõstrue. O tu stephane funde preces. id est orationes deo pro collegio. id est societate vel cõgregatione/deuoto. id est simplici tibi scilicet stephane: nunc scilicet in isto tempore seu mundo: vt pro q̃ dño iesus christus propitiatus. id est misericordie motus: tuo interuentu. id est auxilio/iungat. id est iungere velit/vel associare nos scilicet purgatos. id est mundatos a peccatis. id est viris ciuibus celi. id est spiritibus celestibus.

Et cozone qua nitescis almꝰ sacri nominis nos qui tibi famulamur fac consoztes fieri et expertes dire mozti in die iudicij.

¶ Cõstrue. Et tu existens almus. id est sanctus fac nos scilicet homines deuotos tibi qui famulamur. id est seruimus cum deuotione/fieri consortes. id est participes corone sacri nominis: qua scilicet corona/nitescis. id est splendes: et fac nos fieri expertes. id est nõ participes/dire. id est crudelis: mortis scilicet eterne/in die iudicij. id est in extremo iudicio.

Gloria et honoz deo vsqz: quo altissimo vna patri filioqz inclyto paracyto cui laus est et potestas per eterna secula. Amen.

¶ Construe. Gloria et honor sint vsqquo. id est vndiqz altissimo deo: vna pariter patri scilicet in diuinis/qz pro et filio. i. nato/inclyto paracyto. id est spiritui sancto cui laus est. et potestas per eterna secula. id est eternaliter. Amen.

Christe redemptoz omnium ex patre patris vnice: solus ante principium natus ineffabiliter.

¶ Cõstrue. O christe redemptor. id est saluator omnium/o vnice. id est filii patris/natus. id est procedẽs/ex patre. id est a patre solus ineffabiliter/ante principium id est sine principio: quia eternus.

Tu lumen tu splendoz patris/tu spes perennis omnium: intende quas fundunt pzeces/tui per orbem famuli.

¶ Construe. Tu qui es lumen mundi et tu es splendor. id est gloria patris/et es perennis spes tuę eterne omnib⁹ scilicet qui fideliter intende. id est exaudi preces. id est orationes quas tui famuli. id est deuoti/fundunt. i. emittũt qui sunt/per

bem.id est totum mundum.

Memẽto salutis auctor/q nostri quondam corporis:
ex illibata virgine/nascendo formam sumpseris.

¶ Cõstrue.O auctor.id est o factor salutis/memento.id est recordare:q pro quia tu sumpseris.id est assumpseris/quondam.id est olim/formam.id est figuram/nostri corporis scilicet humani/et hoc dico nascendo.id est procedendo/ex illibata.i. incorrupta virgine scilicet maria.

Hec presens testatur dies/currẽs per anni circulum:
q solus a sede patris/mundi salus aduenerit.

¶ Construe.hic presens dies testatur.id est testimonium perhibet:dies dico currens.id est transcurrens/per circulum.id est revolutionem anni:q pro quia/tu solus.id est cum nullo alio:aduenerit.id est aduenisti a sede patris in omnis/salus mundi scilicet humus.

Hunc celum terra hunc mare/hunc omne quod in eis
est:auctorem aduentus tui/laudat exultans cantico.

¶ Construe.Celum.id est spiritus celestis laudat hũc auctorem:terra supple laudat hunc/mare scilicet laudat hunc.omne quod est id est existit in eis(celo et terra et mari)laudat auctorem:omne exultans.id est omne gaudens:cantico tui aduentus.id est tue laudis.

Nos quoq qui sancto tuo/redempti sumus sanguĩe:
ob diem natalis tui/hymnum nouum concinimus.

¶ Construe.Quoq pro et/et nos sumus redempti.id est liberati tuo sancto sanguine/concinimus.id est simul cãtamus.nouum hymnum.id est nouũ canticum laudis/ob diem.id est propter diem/tui nata'is.id est tue natiuitatis.

Somno refectis artubus/spreto cubili surgamus:nobis pater canentibus/adesse te deposcimus.

¶ Materia huius hymni est q debemus surgere de lecto.id est de peccato:et deprecari deum vt dimittat nobis peccata scilicet presentia/preterita & futura. Faciendo inuocationẽ ad deum sic.¶ Construe.O deus pater refectis artubus.id est sensibus nostris replens somno.id est mundana cogitatione surg'mus spreto cubili.id est ipsa delectatione:quia postq fuerunt membris nostra renouillata somno:et reparata virtute debem' ad dei seruitium festinare:et tunc deus aderit nobis/deposcimus.id est deprecamur:adesse scilicet presentem nobis canentibus.i. laudantibus.

Te lingua primum cõcinat/te mentis ardor ambiat:
vt actuum sequentium/tu sancte sis exordium.

¶ Construe.Et ideo non solum corde:sed etiam lingua te deprecamur o domine: et hoc lingua nostra cõcinat.id est laudat te primum.id est maxime super omnia ardor.id est amor mẽtis nostre ambiat.id est desiderat te ad quid vt tu sancte pater sis exordium.id est principium nostrorum actuum sequentium:vt omnis nostra actio a te incipiat semper et per te finiatur.

Tedant tenebre lumini/et nox diurno sydori:vt culpa
quam intulit/lucis labescat munere.

¶ Construe. Tenebre. id est peccata/cedant. id est locum. deut/syderi. id est christo/& nox. id est sordes peccatorū suppl' cedat diurno syderi. scilicet christo: vt culpa. id est peccatū quam intulit nobis scilicet dy abolus/labescat. id est euanescat/munere. id est gratia/lucis. id est christi vel spiritussancti facit repetitionem.
¶ Melius est verius legatur vt culpa quam nox intulit ꝑ quam nobis.

Precamur idē supplices/noxas vt omnes amputes:
et ore te canentium/lauderis imperpetuum.

¶ Construe. Nos supplices. id est humiles: precamur idem. id est illud: vt amputes. id est auferas: omnes noxas. id est peccata: vt lauderis imperpetuum: ore canentium. id est laudantium te.

Splendor paterne glorie/de luce lucē ꝓferēs: lux
lucis et fons luminis/dies diem illuminās.

¶ Materia huius hymni est patris et filij et spiritussancti crudelitas: et q̄ ūn pater sit in filio et filius in patre: & spiritussanctus procedens ab vtroq̄. Et per istam crudelitatem rogamus ipsum vt confirmet. id est concedat nobis gratiā: et vt sit nobis cibus et potus in celesti patria. ¶ Construe. O christe qui es splendor patrīne glorie. id est patris tui celestis (quia christus per patrem suū glorificatur) proferens lucem. id est spiritum sanctum/de luce. id est de patre: vel proferens. id est manifestans/lucem. id est teipsum eternam lucem venientem in hunc mundū de luce paterna. O lux. id est fili. lucis. id est patris. et fons. id est origo luminis. scilicet spiritussancti: et scilicet tu es dies illuminans idē. id est illos quos predicatione apostolorum vis illuminari.

Verusq̄ sol illabere/micās nitore perpeti: iubarq̄ sancti spiritus/infunde nostris sensibus.

¶ Construe. Et o tu christe qui es verus sol. illabere. id est descende: micans nitore perpeti. id est perpetuo lumine .rtatum: & infunde. id est immitte: iubar id est splendorem spiritussancti: nostris sensibus. id q̄ .prz tubus: vt nō solum vocemus te filium sed patrem.

Votis vocemus te patrem/patrem perēnis glorie: patrem potentis gratie/culpam releget lubricam.

¶ Construe. Et non solum dicimus te filium. sed votis vocemus. id est cognoscamus te patrem perennis glorie. id est perpetue/quia infinita erit. Et quia vocemus te vt pater potētis glorie: relinget. id est mittat in exilium/culpam lubricam. id est libidinem que facit cito labi de bono ad malum.
¶ Aliter. Non dicemus te christe patrem: quia filius non est pater: itaq̄ legimus votis vocemus te patrem patrem ꝛc. vt sit patrem inq̄ perennis glorie: & ita bis poni debet accusatiuus patrem: vt rithmus etiā vocet. Releget autem nō est recolligat: quia est prime coniugationis.

Informat actus strennuos/dentem retundat inuidi:
casus fecundet asperos/donet gerendi gratiam.

¶ Construe. Vtri vt inuocemus vt pater informet. id est componat actus strennuos. id est honestos. s. bonas operationes: & retundat. id est frangat. dentē. id est fortitudinē inuidi dyaboli. Et quemadmodū aliquis mordet escā: ita dyabolus mordet & seducit christianos instigēdo eos ad mala opera: et fecundet. id est faciet prosperos casus nostros: asperos scilicet castigādo nos sepissime faciat fecundare ipso donet nobis gratiam gerendi. id est patiendi eosdem casus asperos.

Dentem gubernet et regat/castam fidelī corpore: fu-

des caloze ferueat/fraudes venena nesciat.

¶ Cōstrue. Modo conuertit se ad fideles quasi diceret) meritis filius dei infundit nobis iubar sancti spiritus: quia ille multū vtilis est nobis: vt gubernet. id est regat ⁊ disponat. mentē. id est animam nostram eam castā conseruando ⁊ in fide catholica fidei corpore. scilicet sancte ecclesie: vt fides nostra ferueat. i. ardeat in caloze scilicet charitatis vel amore spiritus sancti: ⁊ nesciat. id est ignoret. venena. id est hereses/fraudis. id est maligni spiritus.

Chꝛistusq; nobis sit cibus/potusq; noster sit fides: letꝰ bibamus sobꝛiam/ebꝛietatem spiritus.

¶ Ut mens sit nescia fraudis. christus sit nobis cibus. id est predicatio dei: que fit nos in charitate et dilectione proximi: vt cibus sanet corpus. ⁊ hoc ita cōmestione. id est predicatione habeamus potum. id est fidem. ¶ Construe. fides est charitas predicationis: q; pro ea/christus sit cibus celestis: ⁊ fides scilicet catholica sit noster potꝰ. letꝰ. id est alacres vel hylares bibamus sobriā ebrietatē scilicet infusionē spiritus sancti vt nos seruat a peccato. Ebrietas enim spūs est sobria. id est modesta ⁊ temperata: quia homines inflāmat amore dei ⁊ reseruat a peccato quia sicut ille qui ebrius est vino omnia tradit obliuioni: nec recordatur quicq; sic qui plenus est spiritu sancto vel gratia spiritus sancti omnia mundana obliuiscitur.

Letus dies hic trāseat/pudoꝛ sit vt diluculum: fides velut meridies/cꝛepusculum mens nesciat.

¶ Construe. hic dies. id est presens vita letus transeat. id est exterminetur: quia letus dies scilicet christus veniet ad nos: ⁊ pudor. id est castitas seu verecundia sit vt diluculū. id est aurora lucrat: fides sit velut meridies. id est ferueat amore spiritus sancti/quia meridies feruet et mens crepusculū nesciat. id est peccatū ignoret: quia crepusculum est inter diem ⁊ noctem.

Amoꝛ cursus pꝛouehit/auꝛoꝛa totus pꝛodeat: in patꝛe totus filius/et totus in veꝛbo pateꝛ.

¶ Cōstrue. Amor. id est pater. proueh̄t cursus. id est ducit filium suū ad ista inferiora/aurora prodeat. id est manifestet totus scilicet in substātia deitatis: quia filius in substantia deitatis totus est in patre: ⁊ pater totus est in verbo. id est filio quia totus vnus est deus.

¶ Ascensius. Alīq legunt Aurora cursus prouehat. Alīq Amor recursus prouehat vt sic amor. id est sanctus spiritus. prouehat. id est promoueat recursus nostros ad deum: et filius prodeat totus in auroꝛa: et pater prodeat totus in aurora: filius in quam existens totus in patre: et pater existens totus in verbo. id est filio: quia tres vnus sunt.

Ignee celi conditoꝛ/ qui mixta ne confundeꝛet: aque fluenta diuidens/celum dedisti limiti.

¶ Materia huius hymni est vt homines diuidant se a malis operibus et adhereant bonis: quia quemadmodum christus aquas ab aquis in secunda feria separauit partem in terra relinquendo: et partem in celo attrahendo propter nimietatem aque ⁊ hoc ideo: qꝛ terra cōfusa erat et vt calor solis dissiparet res mundanas ita intendit diuidere mentes nostras a malis operibus. ¶ Sed queritur cur partem attulit ad celum. Dicitur q; propter elementum ignis: quia nisi autor nature interposuisset aliquod elementū: terra non ita leuiter posset inhabitari. Et si queratur qualiter aque manēt super ignē dicitur scōm Augustinū q; fortitudo ignis aquam coagulat ⁊ coartat. Si queritur si celū mobile sit rotundū quomodo aque manēt sursum. dicit scōm Aug. qꝛ multa corpora exterius sunt rotunda que interius

sunt quadrata: et sic forte potest esse celum. Celestes namq; nature ignee sunt vel de spiritus dicitur parus ether. quia rogus. id est ignis: nisi vnda superior est inferior temperet totam terram incenderet. ruptam in pulueren dissiparet. ¶ Construe. O christe immense. id est sine mensura conditor celi qui es diuidens fluenta aque. id est aquarū cursus: ne murra. id est confusa/confunderet. id est destrueret/superfaciem terre. id est cōfusionem faceret/celum pedit limitem. id est terminū inter aquas superiores et inferiores.

Firmans locū celestibus/simulq; terre ritulis: vt vnda flammas temperet/terre solum ne dilipent.

¶ Construe. Tu es firmans locum scilicet inter aquas celestes. inter aquas terrestres. celestibus. id est angelis. aquis et simul ritulis terre. id est fluminibus vel peccatoribus: vt vnda. id est aqua: temperet. id est moderet: flammas. id est ignē firmamenti: ne flamme dilipent solum terre. id est soliditatem terre.

Infunde nunc pyssime/donum perēnis gratie: fraudis noue ne casibus/nos error atterat vetus.

¶ Construe. O pyssime pater infunde nunc. id est in presenti vita/donū perennis gratie. id est spiritussancti: ne error vetus scilicet ydolatrie vel originale peccatū atterat. id est conterat nos casibus. noue fraudis. id est hereseos diaboli. vocat originale: quia primum erat peccatum.

Lucem fides inueniat/sic luminis iubar ferat: hec vana cuncta terreat/hanc falsa nulla comprimat.

¶ Construe. Fides nostra inueniat lucem scilicet tuam. o tu xpe et inueniendo ferat iubar. id est splendorē spiritussancti/luminis. id est christi. et ferendo iubar tribuat se nobis hec scilicet fides terreat cuncta vana. id est cunctā prauitatem hereticam nulla falsa comprimat. id est deprimat scilicet fidem.

O Lucis paterni. unigenus/lux ipse lucis et dies: noctē canēdo rumpimus/assiste postulātibus.

¶ Materia huius hymni est surrectio noctis: quia sicut nos surgēdo rumpimus noctem: ita dominus noster iesus christus surgendo rupit noctem. id est vicia peccatum: vel sicut dies aduenies noctis vmbras effugat: sic etiam aduenientē vero lumine scilicet christo. vitiorum. id est peccatorum tenebras compulit: et sic totum mundum illuminauit.

¶ Construe. O christe consors. id est equalis vel consciis eius nature: quia es pater: quia vnigenus est lumen patris et filii et spiritussancti paternum lumen. O tu christe tu es lux. i. est filius lucis. id est dei patris: et dies omnium luminū rumpimus noctem. id est delemus peccatū: canendo. id est psallendo vel laudando te. vt ideo assiste. id est subuenī postulantibus. id est petentibus te cum precibus.

Auser tenebras mentium/fuga cateruas demonum: expelle somnolentiam/ne pigritantes obruat.

¶ Construe. O domine iesu christe auser. id est remone. tenebras. id est ignorantias. mentium scilicet nostrarum. fuga cateruas demonum. id est acies malignorum spirituum/expelle. id est reijce. somnolentiam. id est animę pigritiam: ne illa somnolentia. id est peccatorum dormitio. obruat. id est precipitet. pigritantes. id est in peccatis permanentes.

Sic xpe nobis omnibus/indulgeas credentib⁹: et precibus exorantibus/quod percinentes psallimus.

¶ Construe. Sic. id est taliter/o christe indulgeas. id est miserearis omnibus credentibus nobis: vt quod precinentes. id est laudātes/psallimus. id est laudamus scilicet ore et corde prosit exorantibus. id est proficiat nobis deprecantibus.

ALes diei nuncius/lucem propinquam precipit: nos excitator mētium/iam christus ad vitam vocat.

¶ Materia huius hymni est exhortatio christi ad nos vt surgamus a vitijs et adhereamus virtutibus: ꝛ premittit exemplū de gallo. Sicut enim gallicantus nos excitat vel vocat lucente die: sic christus excitat mentes nostras et vocat nos per scripturas sacras prenuncians q̄ est vēturus iudicare super iustos ꝛ iniustos. Unde bene dicitur. Surgite ꝛ vigilate: quia nescitis diem neq; horam ꝛc. ¶ Cōstrue. Ales. id est gallus nuncius diei/precipit. id est predicit/lucem. id est diē nobis propinquam christus excitator mētium. scilicet nostrarum vocat iam nos ad vitam. id est nunc vocat nos ad se.

Auferte clamat lectulos/egros sopore desides: castiq; recti ac sobrij/vigilate iam sum proximus.

¶ Construe. Christus clamat. id est vocat ꝛ precipit nobis/auferte. id est relinquite lectulos. o desides. o pigri (supple relinquite) lectulos egros. id est carnalitates sopore. id est peccato/ꝛ vigilate casti. id est nō petulantes/recti. id est nō tortuosi/sobrij. id est non ebrij (ꝛ merito hec facere debetis: quia scilicet ego christus) iā proximus sum vobis. id est propinquus. Uel secūdum aliam litteram. O casti. scilicet anima ꝛ corpore ꝛ o recti verbo ꝛ opere: ꝛ o sobrij. id est temperati cibo ꝛ potu vigilate: quia iam sum proximus.

Jesum cianus vocibus/flentes precantes sobrie: intenta supplicatio/dezmire cor mundum vetat.

¶ Cōstrue. (Et quia christus est proximus) o fratres ciamus. id est cognoscamus ieiunium scz fluentes. id est tristantes ꝛ precantes illum sobrie. id est sine omni fedita te: q̄ intēta supplicatio. id est assidua deprecatio: vetat cor mūdū dormire. id est permanere in peccato. ¶ Legendum est ciamus. id est vocemus et non sciamus.

Tu christe somnum discute/tu rumpe noctis vincula: tu solue peccatum vetus/nouumq; lumen ingere.

¶ Cōstrue. O tu christe discute. id est dissipa vel divide somnum. id est peccatum vel dyabolum ne nos decipiat: ꝛ tu rumpe. id est dissolve vincula noctis. id est laqueos dyaboli vel penas inferni (que dicuntur nox) vt nos non decipiant. o homo tu solue peccatum vetus. id est originale/ꝛ ingere. id est immitte/nouum lumē. id est spiritum sanctum: qui merito dicitur nouum lumē: quia efficiendo vetera a nobis nos renouat nouis.

TEllutis ingens conditor/mundi solum qui eruens: pulsis acq; molestijs/terram dedisti immobilem.

¶ Materia huius hymni est deprecatio quam facimus ad deum: quia sicut deus pater fecit celum et terram et divisit superiora ab inferioribus: ita sua pietate nostra peccata diuidat. Et sicut dedit terram immobilem vt daret fructū gratum: ita faciat membra nostra acceptabilia ad fructificandum et seruiendum sibi.

¶ Construe. O ingens conditor. id est magne cōditor telluris. id est factor totius orbis: qui eruens. id est dividens solum mundi. id est terram ab his scilicet inferioribus: & superioribus: atq; pro et. & vel. ut terram immobilem. id est stabilem: et hoc est pulsis molestijs. id est elementis que valde molesta erant dum intermisce rentur confusis. id est simul mixtis.

Ut germen aptum proferens / fuluis decora floribus: fecunda fructu sisteret / pastumq; gratum redderet.

¶ Construe. Supple terra proferens. id est producens / germen aptum. id est fructum congruum hominibus: & ut sisteret. id est permaneret / fecunda. id est fructuosa fructu scz acceptabili. supple illa terra decora. id est speciosa est fuluis floribus id est rubeis & albis floribus: q; pro et gratum pastum. id est cibum seu nutrimentum acceptabile redderet. id est concederet tam hominibus q; pecudibus. Et ergo omnis homo tenetur summa diligentia ad laudandum deum.

Mentis peruste vulnera / mūda vigoris gratia / vt facta fletu diluat / motusq; prauos atterat.

¶ Cōstrue. O christe munda. id est purga / vulnera. id est peccata / peruste mentis id est hominis maculati seu viciati: et hoc dico gratia vigoris. id est meditāte gratia spiritussancti: vt diluet. id est emūdet / facta. id est male acta: & peccata cōmissa fletu. id est cordis gemitu / et atterat. id est auertat et refrenet prauos motus. id est malas inclinationes ab omni actu illicito.

Jussis tuis obtemperet / nullis malis approximet: bonis repleri gaudeat / et mortis actum nesciat.

¶ Construe. (Supple vnusquisq; peccator) obtemperet. id est aptet se: et obediat iussis tuis. i. est mandatis vel preceptis tuis: et supple aliquis homo nullis malis. id est non vllis scilicet operibus malis approximet. id est accedat: sed gaudeat. id est letetur / repleri. id est adimpleri bonis scz operibus: & nesciat. id est non cognoscat actum mortis. id est mortale pec. atum a quo vnusquisq; abstinere tenetur.

Rerū creator optime / rectorq; noster aspice: nos a quite noxia / mersos sopore libera.

¶ Materia huius hymni est invocatio auxilij diuini: vt deus dignetur criminibus nostris ignoscere: vt sicut surgimus de lecto et rumpimus noctem: sic christus rumpat peccata nostra. &c. ¶ Construe. O optime creator omnium rerum: & o rector noster aspice nos: et libera nos mersos a quite noxia. id est mala: q; que carnem delectant mala sunt sancte anime: et supple libera nos miseros sopore. id est peccato quia peccando miseri sumus.

Te sancte christe poscimus / ignoscere tu criminibus: ad confitendum surgimus / motusq; noctis rumpimus.

¶ Cōstrue. Ideo poscimus. id est deprecamur te sancte christe / ignosce. id est parce / criminibus ad est omnibus peccatis (& ergo quia peccauimus) surgimus scilicet de virtute in virtutem: et ad confitendū supple vbi peccata rumpimus motus. id est impedimenta noctis. id est diaboli.

Nēces manusq; tollimus / prophetā sicut nouimus: nobis gerendum precipit / paululq; gestis intuit.

¶ Construe. Nos tollimus. i. sublevamus / mentes. i. cogitationes. & pro nos. id est

operationes sicut nouimus prophetam scilicet dauid precepit.id est ubet nobis gerendum.id est faciendū et surgendū noctibus dicēs.Media nocte ꝛc.Paulus censuit.id est in scripturis suis indicauit dicens(hora est iam nos a somno surgere)gestis.id est factis suis(quia paulus de nocte laborabat:et in die docebat ꝛc.)

¶Et nota q̄ paulus plus laborabat ceteris apostolis:quia in nocte cophinos faciebat vnde victualis habuit:et quod supererat pauperibus erogabat.

Uides malum quod gessimus/occulta nostra pandimus:preces gementes fundimus/dimitte quod peccauimus.

¶Construe.(Et qui es creator omnium rerum)Uides malum quod gessimus.id est fecimus:ꝙ quia vides:ideo pandimus occulta nostra.id est manifestamus/peccata scilicet per confessionem/gementes.id est suspirantes tibi preces.id est orationes:ꝙ ideo dimitte.id est dona nobis veniā de hoc quod peccauimus.id est cōmisimus.

Nox et tenebre et nubila/confusa mundi et turbida:hic intrat albescit polus/christus venit discedite. C. Cvg

¶Materia huius hymni est exclamatio quam facimus contra dyabolum:ꝙ imploratio auxilij dei:vt diuersitas peccatorū et eorundem enormitas a nobis recedat.¶Et nota q̄ nox multis modis accipitur.Aliquando pro ira/aliquando pro tempore/aliquando pro obscuritate/aliquando pro dyabolo.Et nota q̄ ideo nomina ista scilicet nox/tenebre/ꝙ nubila posuit ad terrendum:quia tenebrarum errores voluit per illa exprimere:ꝙ ideo.

¶Cōstrue.O nox.id est o dyabole.o tenebre.id est peccata:ꝙ nubila.id est discordia hereticorum:et turbida mundi.id est turbationes et seditiones/cōfusa.id est permixta/discedite.id est recedite:quia sicut nox diem/et sicut columba accipitrē fugit:sic peccatum iusticiam:ꝙ dyabolus christum fugit.Recedite inquam et operamini:quia lux.id est christus:intrat scilicet mētes fidelium/polus.id est corpus albescit.id est nitescit scilicet bonis operibus.ꝙ sic bene sancte viuendo christus intrat corda nostra.

Caligo terre scinditur/percussa solis radio:rebusq̄ tā calor redit/vultu nitenti syderis.

¶Construe.Caligo terre.id est obscuritas nostra vel secretū hereticorum scinditur.id est diuiditur:et hoc dico percussa radio solis.id est diuino verbo:et calor.id est vigor spiritussancti:qui scilicet recessit propter presentiam tenebrarum iam redit.id est reuersus est.rebus.id est corporibus ꝙ animabus nostris vultu nitenti syderis.id est splendore spiritussancti qui est verus sol.

¶Asceñ.Legendum est color nō calor redit.arta virgilianum.Rebus nox abstulit atra colorem noctu enim non est discretio colorum:sed omnia videntur sub nigra/orta autem luce redit color rebus.

Te christe solum nouimus/temente pura et simplici: flendo ☞ canendo quesumus/intēde nostris sensibus.

¶Construe.O christe nouimus te solum scilicet redemptorem:et illuminatorem ergo te ꝙ non alium pura mente ꝙ simplici.id est sine hypocrisi:quesumus flendo:scilicet peccata nostra:ꝙ canendo.id est laudando te de beneficijs tuis.intende.id est prebe assensum nostris sensibus.id est intentionibus.

Sunt multa fuscis illita/que luce purgentur tua:tu

lux eoi sydetis/vultu sereno illumina.

¶ Cõstrue. Multa.id est multe virtutes sunt illata nobis.id est iuncta vel vincta fuscis.id est nigris coloribꝰ. Fuscus color dicitur falsus color qui mixtus inter alios colores obfuscat nos: que supple mala purgentur. tua luce.id est tuo splendore (bene dico) tua luce: qr tu ihuste es lux eoi syderis.id est orientalis scilicet patris: ⁊ ideo nos illumina.sereno vultu.id est claritate spiritussancti.

Celi deus sanctissime/qui lucidum centrum poli:candore pingis igneo/auge decoro lumine.

¶ Materia huius hymni est laus quam consona voce scilicet corde ⁊ opere tenemur deo persoluere: quia ad vtilitatem nostram omnia produxit scilicet celum ⁊ terram: ⁊ multa alia. Nam primo fecit celum et terram: postea mare: deinde solẽ ⁊ lunam. ⁊c. Rogamus ergo vt ad brauium siue remunerationis omnes (dimittẽdo peccata) nos ad sui amoris gratiam faciat peruenire.

¶ Cõstrue. O sanctissime deus celi. qui pingis. id est decoras lucidum poli centrũ id est spacium vel punctum poli seu zodiacum per quem signa decurrunt. Itẽ zodias animal interpretatur. Centrũ vero est medietas sphere. Sed hic posuit cẽtrum pro toto celo igneo. candore. id est splendore augens decoro lumine. scilicet pictura planetarum ⁊ diuersarum stellarum.

Quarto die qui flammeã/solis rotam constituens: lune ministrans ordinem/vagos recursus syderum.

¶ Construe. Supple tu qui es constituens rotam solis flammeam. id est ardentẽ quarto die. ¶ Notandum qꝫ per quattuor dies mundus sine sole permansit: quia prima die facta est angelica creatura. Secũda die factum est celum ⁊ aer. Tertia die facta est terra ⁊ aqua. Quarta die factus est sol et luna. Quinta autem die facti sunt pisces ⁊ aues. Serta vero die facta sunt animalia ⁊ homines Et tu supple es ministrans. id est tribuens ordinem lune ⁊ vagos syderum recursus. id est varios cursus: quia stelle non semper curruntꝫ eodem cursu. Uel dicitur quantum ad planetas: nam planetarum vagus est cursus: quia alius est cursus solis/alius lune/alius syderum.

Ut noctibus vel lumini/direptionis terminũ: prebeat dies et mensium/signum daret notissimum.

¶ Construe. (Et quare facit deus predicta) vt luna daret terminum direptionis. id est separationis seu diuisionis noctibus vel lumini. id est diei vt daret notissimũ id est certissimũ signum primordijs. id est principijs mensium: quia mensis habet triginta dies, aliquando plus vel minus. ⁊c.

Illumina cor hominum/absterge sordes mentium: resolue culpe vinculum/everte moles criminum.

¶ Construe. (Et quia tu fecisti hec omnia). Illumina cor hominum: ⁊ absterge. id est munda/sordes. id est prauas cogitationes mentium nostrarum: ⁊ solue vinculum culpis. id est peccatis: ⁊ everte moles criminum. id est magnitudines peccatorum.

Nox atra rerum contegit/terre colores omnium: nos confitentes poscimus/te iuste iudex cordium.

¶Materia huius hymni est rogare deum vt ipse caliginem mentis et corporis a nobis expellat. Rogamus etiam in hoc hymno clementiam dei omnipotentis vt nos defendat ab antiquo hoste. scilicet dyabolo ⁊ expellat intrinsecam obscuritatem mentis ⁊ corporis ⁊ vt dignetur nobis sui luminis claritatem concedere/seruando nos mundos ab omnibus peccatis.

¶Construe. Atra nox. id est dyabolus vel peccatum/contegit. id est obtenebrat/calores. id est illuminationes omnium rerum terre. Nam ob hoc non necesse est nec etiam vtile ibi morari vbi scimus q noctis obscuritas omnia cõtegit calores herbarum ⁊ ceterarum rerum in suis profundis tenebris obducet et sepelit. Sed cũ hoc q nunc lucem syderis habeamus in mente: ⁊ hoc in mediis noctibus. id est cũ mundus sedet in tenebris. et plus crescunt incendia carnis tunc surgamus confitentes deum. scilicet iudicem cordium nostrorum. Rogamus ergo iudicem vt auferat a nobis caliginem peccatorum ⁊ det nobis sue gratie dulcedinẽ: et ideo nos tibi confitentes peccata nostra/poscimus te. id est rogamus ea que sunt in te. scilicet misericordiam.

Tu auferas piacula/sordesq; mentis abluas: donesq; christe gratiam/vt arceantur crimina.

¶Cõstrue. O iuste iudex cordium. id est animarum nostrarum: auferas. id est deleas/piacula. id est graues peccata. ⁊ abluas. id est purges. sordes. id est suggestiones dyabolicas que pungũt nos/q; pro et. o christe dones. id est tribuas gratiam spiritus sancti (ad quid) vt crimia. id est peccata/arceãtur. id est expellant a nobis.

Mens ecce torpet impia/quã culpa mordet noxia: obscura gestit tollere/et te redemptor querere.

¶Construe. (Dico q expellantur crimina ⁊ quare) qr ecce impia mens. id est anima peccatrix/torquet. id est pigrescit. quã scilicet mentẽ culpa noxia. id est mala/mordet. id est pũgit/⁊ mens gestit. id est cupit/tollere. id est depellere a se/obscura. id est peccata. ⁊ gestit. id est cupit querere te scilz xp̃m: o redẽptor. i. o saluator.

Repelle tu caliginem/intrinsecus q̃maxime: vt in beato gaudeat/se collocari lumine.

¶Construe. Et quia mens gestit te querere: tu repelle. id est remoue: intrinsecus id est ex anima: caliginem. id est cecitatẽ peccatorũ. q̃maxime. id est precipue: vt ipsa mẽs gaudeat se collocari: beato lumie. i. in eterna beatitudie. i. in regno celorũ.

Lux ecce surgit aurea/pallens fatiscat cecitas: que nosmetipsos in preceps/diu errore traxit deuio.

¶Iste hymnus continetur in superiori hymno. sed intentio versus est. ne sẽz oculi peccent. hic ponitur anapestus pro spondeo/⁊ spõdeus secũdo loco pro tãbo. Nox vsq; modo texit colores terre: sed modo discedit (quia ecce) lux aurea. id est euãgelica predicatio surgit in corda nostra. ⁊ ideo omnis cecitas: pallens. id est dyabolus/fatiscat. id est euanescat. que cecitas traxit. id est duxit nosmetipsos: in pceps id est in ruinam vel precipitium: diu. id est multum deuio errore.

Hec lux serenum conferat/purosq; nos præstet sibi: nihil loquamur subdolum/voluamus obscurum nihil.

¶Dixit q lux surrexit ideo. ¶Construe. hec lux conferat. id est donet nobis serenum. id est virtutem spiritus sancti: ⁊ præstet nos puros. id est mũdos ab omni peccato sibi. id est ad honorem sui. et hoc sic. loquamur nihil subdolũ. id est decepto-rium ⁊ nihil voluamus obscurum. id est nullum cogitemus peccatum.

Sic tota decurrat dies nec lingua mẽdax nec manus
oculi ne peccent lubrici nec nox corpus inquinet.

¶ Cõstrue. Tota dies. id est totum tempus vite nostre decurrat hic. scz nõ loquendo subdolũ/nec lingua mendax sit. id est non dicat falsum/nec manus peccent. id est non faciant aliquid mali: nec oculi lubrici peccent scilicet videndo illicita/nec nox. id est culpa corruptionis inquinet vel polluat corpus scz nostrum.

Speculator astat desuper / qui nos diebus omnibus:
actusq; nostros prospicit/a luce primq; ad vesperum.

¶ Cõstrue. Et nolite peccare: quia speculator. id est dominus/astat. id est prospicit nos desuper. id est de celo/omnibus diebus. id est quotidie/q; pro et/et prospicit. id est a longe videt/nostros actus. id est nostra opera/a luce prima. id est a nativitate/et vsq; ad vesperum. id est in finem vite nostre.

Mgne deus potẽtie/qui ex aquis ortũ genus:
parti remittis gurgiti / partim leuas in aera.

¶ In hoc hymno continetur opus quod deus fecit in quinto die. quia tunc creauit pisces et aues: ex qua et ipsorũ que ex aqua fecit mittit partim gurgiti. id est mari scilicet pisces/et partim leuauit in aera. scilicet aues. Creauit quoq; cete grãdia benedixitq; eis dicens. Crescite et multiplicamini et replete aquas maris. auesq; multiplicẽtur super terram: et sic pisces et aues ortu sunt ex aqua. sed quia aues non comeduntur omni tempore sicut pisces quod ideo fit. quia aues per coitum generantur sicut et nos: quod nõ est in piscibus. vel quia aues sunt calidiores nature q̃ pisces. Intendit etiam auctor rogare deum vt nos qui sumus abluti et mundati in sacro baptismate ab originali crimine: sic seruet nos vt nesciamus lapsus criminum. et vt dyabolus non deprimat nos per criminalia peccata.

¶ Construe. O deus magne potentie. id est potestatis/qui remittis genus. id est pisces et aues genus dico ortũ ex aquis baptismatis/partim gurgiti. id est marí. scilicet inferno: vt pisces. id est malos homines/leuas. id est subleuas/partim in aera id est in regnũ celorum: vt aues. id est bonos homines. Quasi diceret sicut in aere aues collocasti: ita in celo homines sanctos posuisti. Sunt qui hunc hymnum argutius interpretantur. Dicuntq; a beda aut alio quouis anglum vultare. illic. in qua vel eius confinio dicũtur arbores esse ad littora maris quarum fructus in aquam decidentes piscium capiũt naturam: in terra vero auium: qui ergo genus ortum ex aquis/e quibus arbores nutriunt. partim remittis gurgiti. id est in gurgitem maris (et est tapinosis) et leuas partim in aera.

Diuersa lymphis imprimẽs/subuecta cõlo irrogãs:
vt stirpe vna prodita/diuersa capiant loca.

¶ Construe. O tu deus deprimens. id est submergẽs diuersa. id est deorsum mersa vt pisces. id est malos homines/lymphis. id est aquis infernalibus/et irrogans. id est subleuans/subuecta. id est sursum vecta: vt aues. id est bonos homines/collo. i. capite/prodita. id est orta/vna stirpe. id est vno baptismate renati/rapiãt. id est accipiant/diuersa loca. id est distinctas mansiones scilicet aerem et aquam. id est vitam et eternã/vel dãnationẽ eternã. Uel diuersa loca. id est diuersa habitacula in celo: qr mansiones multe sunt in regno celorum iuxta distinctos gradus beatorũ quia quilibet sanctorum hominum specialem habet locũ vel gradum leticie in celo iuxta opera sua que fecit in hoc mũdo. ¶ Cõfortamur ad precedentia dicamusq; sic imprimens lymphis. id est aquis diuersa. id est remittis gurgiti. cẽ.

Largire cũctis seruulis/quos mũdat vnda sanguinis
nesciat lapsus criminum/nec ferre mortis tedium.

¶ Cōstrue. (Et tu q̄ cuncta fecisti) largire. i. tribue/cūctis famulis tuis/nescire. i. nō sentire/lapsis criminū. i. pct̄a q̄ dimissa sunt in baptismo/quos famulos vnda. i. effusio sanguinis tui: mūdat. i. lauat a pctis/nec pro nō et largire famulos tuos non ferre. id est non pati: reatum mortis. id est penam dyaboli.

Ut culpa nullum deprimat/nullum leuet iactātia: elisa mens ne coincidat/elata mens ne corruat.

¶ Cōstrue. (Ad hoc largire) vt culpa. id est ptaue peccatū: non deprimat. id est nō aggrauet/vel arguat vllū. s. christianum: q̄ iactātia. id est superbia de bonis nō leuet. id est nō extollat vllum/q̄ mens. id est anima/elisa. id est lesa a peccato/nō coincidat. id est non incidat in desperationē/nec pro vt et non mens elisa. id est insita per superbiā corruat. id est cadat. s. in eternam damnationem. ¶ Legitur elata aut leuata non elevata: quia syllaba abundet rithmo.

Ut trinitas vnitas orbem potēter qui regis: at tēde laudū cantica que exrubantes psallimus

¶ In hoc hymno hortamur de somno surgere: et medelā vitiorum diligēter quere. Intendit etiam in hoc hymno ipsam trinitatem laudare q̄ inuocare per quā mūdus regitur vt impleat nos suo lumie: vt quicquid peccauimus fraude demonum ipse iesus christus abstergat: celitus. i. de celo. ¶ Cōstrue. O vnitas. i. o sācte spūs qui procedēs a patre q̄ filio trinitatis scilicet personarum/qui regis. i. gubernas/potenter. id est potentia tua/orbem. id est mundū: attende cantica laudum. id est hymnorū: que scz cātica nos exrubātes. s. vigilantes/psallimus. i. cātamus.

Iam lectulo consurgimus noctis quieto tempore vt flagitamus vulnerum a te medelam omnium.

¶ Cōstrue. Nos consurgimus iam lectulo. id est ex desidia. Lectus enim ordinatus ad electis/q̄ mollibus herbis quib⁹ antiqui requiescebā t: quieto tpe noctis (et ad quid) flagitemus. id est rogemus a te medelam oīm vulnerum. id est peccatorum.

Quo fraude quicquid demonum in noctibus delinquimus abstergat illud celitus tue potestas glorie.

¶ Constrae. Quo pro vt/vt potestas glorie tue. id est tue laudis/abstergat. id est abluat vel purget celitus. id est diuinitus: illud supple peccatū/quicquid. s. vitiorum delinquimus. id est committimus/fraude. id est deceptiōe/demonum. id est dyaboloum in noctibus. id est in tenebris vitiorum.

Nec corpus astit sordidum/nec torpor instet cordium: nec criminis contagio/tepescat ardor spiritus.

¶ Constrae. Nec corpus nostrum astit. id est nō sit sordidum. id est pollutum/nec torpor. id est pigritia vel malicia cordium scz nostrorū instet nobis/q̄ contagio. id est macula criminis non astit/q̄ ardor. id est amor seu gratia spiritus. s. sancti: non tepescat. id est non deficiat in nobis. ¶ Dicitur hec contagio/q̄ hec cōtages/q̄ hoc sed in vsu est hec contagio in singulari: q̄ hec contagia contagiorū in plurali. hic tamen videtur ablatiuus rectus a tepescat.

Ob hoc redēptor quesumus reple nos tuo lumine per quod dierum circulis nullis ruamus actibus.

¶ Constrae. (Ut amor spiritus nō deficiat in nobis) ob hoc. id est propter hoc o redēptor/quesumus. id est rogamus te. reple nos peccatores tuo lumie. id est splendore: per quod lumen non ruamus. id est cadamus: nullis actibus. id est peccatis: circulis. id est reuolutionibus dierum.

Æterna celi gloria/beata spes mortalium:celi tonantis vnice/casteq; proles virginis.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad christum filiū virginis vt dignetur nobis suam misericordiā tribuere dexteram porrigere vt mereamur corroborationem fidei ⁊ charitatis obtinere. ¶ Cōstrue. O christe tu existens eterna gloria scilicet angelorum ⁊ beatorum hominū/vel quia pater tuus celestis per te glorificatur:⁊ o beata spes mortaliū.id est christianorū holm/⁊ o vnice celi tonātis.id est celestis patris secūdum dmintatem:q; pro ⁊/et proles.id est filii caste virginis scilicet marie secundum humanitatē.

Da dexteram surgētibus/exurgat q; mens sobria:flagransq; in laudem dei/grates rependat debitas.

¶ Construe. O tu christe da dexterā.id est auxilium tuum nobis surgentibus scilicet a vitijs/⁊ ita mens nostra.id est anima nostra/sobria.id est abstinens/exurgat scilicet ad laudem tuam.q; pro et.supple mens flagrans.id est ardens/in laudem id est honorem dei omnipotentis/repēdat id est persoluat/debitas grates.id est gratiarum actiones in hymnis ⁊ canticis deo omnipotenti.

Natus refulget lucifer/sparsamq; lucem nunciat:cadit caligo noctium/lux sancta nos illuminet.

¶ Construe. Lucifer.id est stella matutina:natus.id est xp̄s:refulget.id est splendet mundo/q; pro et/⁊ nunciat scilicet mundo/sparsam lucem.id est natā vere nūciat q; caligo noctiū.i.obscuritas dyaboli/cadit sc̄z i mūdo. Et ideo lux sctā.i.xp̄s sua sanctificatione nos illuminet.id est corda nostra illustret lumie spiritussancti.

Manensq; nostris sensibus/noctē repellat seculi:omnisq; fine dētspurgata seruet pectora.

¶ Construe. Ut ipsa lux manens nr̄is sensibus.i. est in nobis habētibus quicq; sensus corporeos repellat a nobis noctē.id est dyaboli/seculi.id est mundi:et ita lux seruet pectora nostra purgata.s.a vitijs/omni fine dici.i.omni tempore vite nr̄e.

Quesita iam primum fides/radicet nostris sensibus:secunda spes cōgaudeat/qua maior extat charitas.

¶ Cōstrue. Fides quesita a nobis.s.in baptismo tā primū.i.cito.ideo dī primū/q; fides est prima inter oēs virtutes:vt ibi fides/spes/⁊ charitas:radicet.i.ponat radices sensib⁹ nr̄is.i.mēte nr̄a/⁊ sctā spes.sc̄z a fide per quā.s.speramus vitā congaudeat/qua.s.fide/charitas.i.talis virtus/extat i.maior.i.virtuosior. Juxta illud Maior aūt horū est charitas. ¶ Legitur etiā iam prudem et secūda.id est fertilis spes que est cū meritis bonorum operum.

Dalmator horis deus/qui cūcta solus ordinās:humū iubes producere/reptātis q; fere genus

¶ In hoc hymno cognoscitur illud quod fecit deus in sexta die. Nam creatis omnibus reptilibus/piscibus ⁊ auibus:⁊ aliis bestijs quinta die. Sexta die formauit deus hominē ad imaginem suā:⁊ precepit omnibus animalibus dicens. Crescite ⁊ multiplicamini et replete terram.⁊ dixit homini. Dominamini piscibus maris volatilibus celi et vniersis que mouent super terram. Posuitq; eum in paradyso delitiarum vt operaretur ⁊ custodiret illum. Intendit itaq; auctor rogare deum vt sicut deus fecit hominem superiorē cūctis aiantibus sic dignetur nos custodire vt nō efficiamur inferiores bestijs aialibus ꝓpter pctā nr̄a. Cur ergo homines creauit quos futuros ꝓsciebat malos ideo q; sicut puidit q̄d mali essent facturi sic etiā pui

debat quid bonū ffient facēdo. Qui dicit. Quis iudicat sensum dñi: aut quis fuit cō siliarus eius? (Ad Roma. xi.) ¶ Construe. O deus plasmator. id est creator: hominum scilicet Ade qui solus ordinatus cecus. id est disponēs omnia: iube. id est permittis/producere humani. id est ecclesiam scilicet bonos et malos homines: ⁊ genus reptantis. id est serpentis/fere. id est bestie.

Qui magna rerum corpora/dictu iubentis vnda: vt seruiant per ordinem/subdens dedisti homini.

¶ Cōstrue. O tu deus qui fecisti dicto iubentis. id est verbo filij tui magna corpora. id est iumenta/pecora/bestias. omnia scilicet rerum diuersarum/vnida. id est animata: ⁊ subdens. id est supponens illa animalia dedisti homini vt seruiant scilicet per ordinem. scilicet vnūquodq; animal seruiat homini in illo ad quod ordinatum est a natura: vt oues/leones/gallos ad comedendum ⁊c.

Repelle seruis a tuis/quicquid per immūditiam: aut moribus se suggerit/aut actibus se interserit.

¶ Construe. (Et o deus) repelle. id est remoue a tuis seruis. quicquid suggerit. id est infert se: per immunditiam. id est per aliquem superfluitatē vel per fetidā cōmestionē: aut moribus. scz malis. qui scilicet ex assuetudine peccādi se abstinere nō possunt a peccatis: aut interserit. id est miscet se actibus scilicet peruersis.

Da gaudiorum premia/da gratiarum munera: dissolue litis vincula/astringe pacis federa.

¶ Construe. O deus da premia. id est remunerationem gaudiorum scilicet eternorum. da munera gratiarū. id est dona spiritus sancti. dissolue vincula litis. id est peccata olim. et astringe. id est roma federa pacis. id est concordiam future.

Summe deus clementie/mundiq; factor machine: vnus potentialiter/trinusq; personaliter.

¶ Materia huius hymni est cognitionem habere trinitatis in vnitate/et vnitatis in trinitate. Intendit autor rogare deum vt ei gratiā labia nostra cingulo castitatis. et adurat. id est inflammet vel repleat corda nostra igne spiritus sancti: vt casto corpore et mundo corde seruire deo possimus. ¶ Cōstrue. O deus summe potentie. id est alte pietatis/factor. id est creator: mundi scilicet vniuersi: ⁊ pro ⁊ machine sanctorum. supple qui es potentialiter vnus. id est potentia secundū diuinitatem: et trinus personaliter scilicet in personis.

Nostros pius cū canticis/fletus benigne suscipe: quo corde puro fortibus/te perfruamur largius.

¶ Construe. Et tu pius (pro pie) suscipe benigne nostros fletus. id est lachrymas. cum canticis. id est cum hymnis vel laudibus: quo pio vt perfruamur te largius. id est amplius. et hoc corde puro. id est mundo/fortibus. id est vitijs.

Lumbos iecurq; morbidū/adure igne congruo: accincti vt sint perpetim/lumbi remoto pessimo.

¶ Construe. O deus adure. id est accende igne congruo. id est spiritu sancto lumbos nostros: et iecur. id est epar. (¶ Et nota ⁊ hec scilicet iecur/cerebrū/et lumbi/cogunt hominem peccare) vt sint accincti. id est vt lumbi sint casti contra libidinē perpetim. id est semper pessimo luxu remoto. id est depositis luxuriisque multos mohdolos ducit ad gehennam).

Vt quicq; horas noctis/nunc concinendo rumpimus:

donis beatis patrie/ditemur omnes affatim.

¶ Cõstrue. Ut quicq; id est quicunq; cognoscendo. id est psallendo. rumpimus. id est per vigilias diuidimus horas noctium: quia tunc bonum ⁊ quietum est etare. vt ditemur. id est diuites efficiamur: affatim. id est abundanter beatis donis patrie id est beatitudine patrie celestis. Ad quã christus dignetur nos perducere. Amẽ.

Aurora iam spargit polũ/terris dies illabitur;
lucis resultat speculum/discedat omne lubricum.

¶ Iste hymnus cõmutatur superior: quia nos rumpimus horas noctium vt nos omnes ditemur ⁊ diuites efficiamur in christo. Et ecce aurora. id est christus iam spargit polũ. id est illuminat corda hominum. Portatur etiam nos vt sic nos viuamus in hoc seculo vt illud verbum iste audire mereamur scilicet. Uenite benedicti patris mei ⁊c. Nam finito mundi termino peccatores perpetuis tradentur tenebris. Fideles vero ⁊ iustos non in noctem sed lucem ponet. Et hoc est quod precamur. ¶ Construe. Aurora. id est christus: illabitur. id est emergitur terris: ⁊ aurora. id est christus: spargit polum. id est illuminat mentes vel et declarat: ⁊ speculum. id est pulchritudo vl aspectus: lucis. id est claritatis: resultat. id est gaudet ⁊ ideo omne lubricum. id est peccatum. discedat scilicet a nobis.

Fantasma noctis decidat/mẽtis reatus subruat:
quic quid tenebris horridũ/nox attulit culpe cadat.

¶ Construe. Fantasma. id est fantasia vel illusio: noctis. id est dyaboli decidat. id est recedat a nobis: et reatus. id est culpa mentis: subruat. id est cadat a nobis: et quicquid horridum. id est deformitas: nox. id est dyabolus vel nocturna cogitatio attulit nobis tenebras. s. obscuritatis: cadat. id est recedat a nobis.

Ut mane illud vltimum/quod prestolamur eternum:
lucem nobis effluat/dum hec canore concrepat.

¶ Construe. Ut mane illud vltimum. scilicet iudicium futurum vel aduentus christi in iudicium quod prestolamur. id est expectamus speramus: eternum. id est perspicuum. effluat. id est eueniat nobis in lucem. dum hec. id est nox: concrepat. id est resonat: canore. id est cantu. s. u laude.

Et more docti mystico/seruemus hoc ieiunium:
deno dierum circulo/ducto quater notissimo.

¶ Materia huius hymni est commendatio ieunii ⁊ hortamur ieiunare ⁊ deo seruire ⁊ hoc tp̃e ieiunium et orationibus ⁊ bonis operib̃ plus q̃ alias vacare vt inde habeamus vitam eternã. ¶ Cõstrue. O fratres seruemus hoc ieiunium in quo modo sumus. s. caste ⁊ honeste nos docti. id est instructi ex mystico more. id est religiosa cõsuetudine et hoc deno circulo. id est numero denario dierũ quadraginta: notissimo. id est manifestissimo ducto. id est multiplicato. quater. id est per quatuor.

Lex & prophete primitus/hoc pertulerunt postmodũ:
christus sacrauit omnium/rex factor atq; temporum

¶ Construe. Lex data per moysen ⁊ prophete. s. helyas ⁊ alii pertulerunt hoc ieiunium: primitus. id est primo ⁊ ꝓ deo rex olim holim atq; pro ⁊r factor. id est creator tp̃m: sacrauit. id est sanctificauit dũ postmodũ. id est post moysen ⁊ pphetas qr ieiunauit per quadraginta dies donans nobis exẽplũ vt per etatẽ ieiunemus.

Utamur ergo parcius/verbis cibis & potibus: somno
iocis et arctius/perstemus in custodia.

¶ Cōstrue.(Et quia prophete et postea christus conseruandum precepit) Vtq; mur partus.id est temperantius verbis mutilibus cibis q potibus.id est a superfluitate cōmestionis et ab ebrietate:quia crapula non gladimur in pena:et venter mero estuans de facili tumescit in libidinem:et non solum istis vtamur parcius: sed etiā somno nimio:et iocis ecstaticis:et pertransmus.id est perseueremus in custodia anime nostre:arctius.id est strictius.

Vitemus antē pessima/que subruunt mentes vagas:
nullumq; demus callido/hosti locū tyrannidis.

¶ Construe.(Dico q relictis vitiis pertemus in custodiam virtutis)et vitemus. id est abiciamus a nobis/ante.id est prius:pessima.id est peccata vel prava opa: que subruunt.id est opprimunt:mentes vagas.id est ad malum prones.q; pro et nullum pro non et vllum et non demus/callido hosti.id est diabolo:vllum locum id est aliquam occasionem tyrannidis in nobis.

Dicamus omnes cernui/clamemus atq; singuli:pla
remus ante iudicem/flectamus iram vindicem.

¶ Construe. Postq; abiecimus a nobis peccata per cōtritionem in meditate omnes nos cernui.id est humiles:dicamus scilicet nostra prava opera per confessionem:atq; pro et/q nos singuli.id est omnes nos simul/vel singuli.id est separatim (quilibet pro se)clamemus.id est vociferemus/et ploremus.id est deflemus/ante iudicem.id est ante dominum iuste iudicantem:vt per fletum flectamus.id est mitigemus iram vindicem.i.iuste vindicantem si non emendemus.

Nostris malis offendimus/tua deus clementiam:ef
funde nobis desuper/remissor indulgentiam.

¶ Construe.Et tuis peccatoribus offendimus.id est te nobis iratum vel iratiores mus tamen o deus qui es misericordia plenus:deus dico remissor.id est venie da tor effunde.id est mitte:nobis.id est peccatoribus:desuper.id est de celo:indulgētiam.id est peccatorum venie.

Memēto q sumus tui/licet caduci plasmatis:ne des
honorem nominis/tui precamur alteri.

¶ Construe.O deus memento.id est memor esto q nos sumus tui per creationē tuis sumus alieni per peccati perpetrationem:et licet sum⁹ caduci.id est credito cadētis plasmatis.id est nature vel fragilis materie:tamen supple nos precamur ne pro vt et non/vt non des alteri q; nobis honorē.id est laudem tui nominis supple glorioſi:quia ad hoc nos ex bonitate tua deus plasmasti.

Lara malū quod gessimus/auge bonū qđ poscimus:
placere quo tandem tibi/possimus hic et perpetim.

¶ Cōstrue.Et quia nos precamur vt nos pre ceteris te honoremus.Ideo o deus lara.id est solue/mala n.id est peccata tua quod scilicet nos gessim⁹.id est fecimus/et auge.id est multiplica bonum quod nos poscimus.id est petimus/quo pro vt/vt possimus.id est valeamus/placere tandem.id est in fine/tibi scilicet a te:hic.id est in presenti/q in perpetim.id est in futuro.

Presta beata trinitas/concede simplex vnitas:vt fru
ctuosa sint tuis/ieiuniorum munera.

¶ Construe.Quibus solutis a peccatis/o beata trinitas supple personarum.Et o simplex vnitas.id est o deus qui es deus per essentiam/presta.id est prebe/et concede.id est largire:vt munera.id est bona:que proferimus non de nostris meritis

sed et tua gratia iciuniorum. id est abstinentiorum sint tuis fuppl famulis fructuosa. id est fructu plena.

Christe qui lux es et dies/noctis tenebras detegis:luciscq lumen crederis/lumen beatum predicans.

¶ Materia huius hymni est q deprecari deum debemus: vt det nobis quietam noctem/et vt defendat nos a perfido hoste: oculi somnū capiant q cor semper ad deum vigilet. Ideo. ¶ Construe. O christe qui es lux angelorū/et illuminator omnium sanctorum. Unde ipse dixit. Ego sum lux mūdi. id est christus qui illuminat omnem diem: et parat omnem lucem. Cū autem mirabile sit: quia sicut pater est lux: et filius sit lux/nō tamen tres luces sed pater et filius et spiritus sanctus vna q inseparabilis est lux: sicut in hac dictione lux sunt tres littere q vnus sonus: qui ad significationem ipsius sensus aliquid addi vel minui nō potest: nō enim deus tres luces est: quia si essent diuerse essentie vna lux non esset: quia quicquid corporaliter diuidi potest in illa substantia que diuisionem non patitur non potest dici. detegis. id est aperis. tenebras. id est versutias. noctis. id est diaboli: et crederis lumen lucis. id est patris. fuppl tu predicans. id est promittens apostolis beatum lumen. id est spiritum sanctum.

Precamur sancte domine/defende nos in hac nocte: sit nobis in te requies/quietam noctem tribue.

¶ Construe. O sancte domine/precamur. id est rogamus/defende nos a vitiis et ab insidiatoribus nostris scilicet demonib⁹ (qui tanq leones rugientes circleunt querentes quem devorent) in hac parte. id est in presenti vita: q requies sit nobis in te. id est vt tecum requiescamus in celesti patria/q tribue. id est concede quietā noctem. id est tranquillam.

Ne grauis somnus irruat/nec hostis nos surripiat: nec caro illi consentiens/nos tibi reos statuat.

¶ Construe. Ne grauis somnus. id est ne grauis peccatum/vel delectatio peccati irruat. id est oppumat nos/nec hostis. id est diabolus/surripiat nos. id est fraudulenter decipiat nos/nec caro nra cōsentiens illi scilicet diabolo in peccatis/statuat nos reos. id est culpabiles/q peccatores tibi.

Oculi somnū capiant/cor ad te semper vigilet: dextera tua protegat/famulos qui te diligunt.

¶ Quauis dico q grauis somnus non irruat: tamen nō dico q oculi somnum non capiant: immo aliquantulum capiant. ¶ Construe. Oculi capiant somnum scilicet moderate/q cor. id est mens nostra vigilet semper ad te/q dextera tua. id est misericordia tua protegat famulos tuos qui te diligunt.

Defensor noster aspice/insidiantes reprime: guberna tuos famulos/quos sanguine mercatus es.

¶ Construe. O defensor noster aspice nos et repime insidiantes. i. demones qui semper insidiantur nobis: et nos id petimus vt deus eos repimat q restringat ne tantum nocere valeant q tum volunt. ¶ Nota q maligni spiritus tres habent habitudines. scilicet in inferno/in terra/in aere. Illi qui in terra morantur in duas partes diuidūtur: q vocantur larue et lares. larue in nocte lediunt/et lares in die. guberna tuos famulos quos mercatus es. id est redemisti tuo sanguine.

Memento nostri domine/in gentibus ito corripe qui es

defensor anime/adesto nobis domine.

¶Et quia redempti sumus sanguine christi: ideo debemus voluntati eius satisfacere: et preceptis suis pro salute nostra nosmetipsos onerare: et iugiter applicare Unde dauid. Preceptum domini lucidum illuminans oculos. ¶Construe. O dñe memento nostri in isto grani corpore: scilicet corruptibili/o domine adesto nobis scilicet ad defensionem nostram qui es defensor anime.

SUmmi largitor premij/spes qui es vnica mūdi: preces intende seruorum/ad te deuote clamantium.

¶Iste hymnus seruatur pro tempore quadragesimali: in quo autor rogat deum vt dignetur suos deuotos famulos exaudire/conscientias nostras mūdare/ieuniū quoq; nostrū acceptare: vt eo mediāte capiamus digne paschalia sacramēta. ¶Construe. O largitor. id est dator/summi premij. id est eterne beatitudinis: qui es spes vnica mundi. id est in quem solus mundus debet sperare: ipse enim est solus dominus a quo omne bonum descendens: et alij sancti pro nobis intercedere possunt apud dominū: vt obtinere possum⁹ rogata nostra: sed largire nobis principaliter non possunt. Etiam sua incarnatione ⁊ passione necnō et morte precipue redempti sumus: ⁊ nō passionibus aliorum sanctorum: quare merito dicit. Unica spes mundi/intende. id est attende: ⁊ suscipe preces seruorum scilicet tuorum/clamantium deuote. id est humiliter/ad te. id est ad tuam misericordiam.

Nostra te cōscientia/graue se offendisse mōstrat: quā emunda supplicamus/ab omnibus piaculis.

¶Hic more patientis et infirmi detegit primo vulnus. id est defectum suum/⁊ ex inde opem medicantis implorat. ¶Construe. Nostra conscientia. id est ratio discretiua monstrat. id est iudicat et fatetur se offendisse. id est ad iracūdiam prouocasse: et commouisse te graue. id est grauiter: quam cōscientiam nos supplicamus o christe emunda. id est purga a omnibus piaculis. id est mendis et maculis peccatorum.

Si rennuis quis tribuet/indulge quia potēs es: si corde rogamus mundo/certe debes ex promisso.

¶Disputat bono modo cū domino. ¶Cōstrue. Quia si rennuis. id est negas vel recusas preces nostras exaudire: ⁊ conscientiam nostram purgare a criminibus: quis tribuet (quasi diceret nullus) quia tu solus peccata dimittis: ergo indulge. id est peccata dimitte: et adhibe medelam ⁊ condescende nobis ad subueniendum: quia tu potens es. id est tu solus ex omni potentia tua habes. Tibi etiam proprium est misereri et parcere: quare quod magis si nos rogamus mundo corde. id est puro contrito et confesso corde/tu debes. id est teneris/certe. id est verasciter/ex promisso. id est ex promissione. Dixisti enim ad petrum q̄ dimitteret peccata: non solum septies: sed septuagies septies. Et alibi dicitur. In quacunq; hora ingemuerit peccator: peccatum eius non recordabor. Et sic quasi promisisti o deus/quasi ex debito obligaris.

Ergo accepta hoc nostrum/quod sacrasti ieiunium: quo mystice paschalia/capiamus sacramenta.

¶Concludit cum oratione. Ergo quia tu potens es: et teneris pio modo ex promisso tu sacrasti ieiunium personaliter ieiunando/accepta. id est suscipe vel gratū habe hoc nostrum ieiunium quod facimus: quo mediante vt capiamus. id est accapiamus paschalia sacramēta. scilicet communionem corporis et sanguinis tui mystice. id est sacramentaliter digne cum effectu.

Summa nobis hoc cõferat/in deitate trinitas:in qua gloriatur vnus/et regnat per secla deus. Amen.

¶ Cõstrue. Summa trinitas personarum in deitate cõferat nobis. id est tribuat vel conferre dignetur hoc quod statim rogatũ est: in qua trinitate vnus deus per essentiam/gloriatur. id est letatur: et regnat per cuncta secla. id est eternaliter.

AUdi benigne conditor/nostras preces cum fletibus:in hoc sacro ieiunio/fusas quadragenario.

¶ Materia huius hymni est cõmẽdatio ieiunij ⁊ hortatur nos ieiunare ⁊ deo seruire: et hoc in tempore ieiunij in orationibus plus ꝙ in alys temporibus insistere debemus: vt in die iudicij vitam habeamus eternam. ¶ Construe. O benigne cõditor. id est creator omnium rerum: audi preces nostras cum fletibus. id est cum ploratibus/preces dico fusas. id est effusas in hoc sacro quadragenario ieiunio. id est in numero quadraginta dierum in quibus ieiunare debemus.

Scrutator alme cordium/infirma tu scis virium:ad te reuersis exhibe/remissionis gratiam.

¶ Construe. Et quia fundimus preces: alme scrutator. id est inquisitor cordiũ nostrorum. Bene dico scrutator: quia tu scis. id est cognoscis infirma virtũ. Ideo exhibe. id est dona reuersis ad te. id est penitentibus remissionis gratiam.

Multũ quidem peccauimus/sed parce confitentibus: ad laudẽm tui nominis/confer medelam languidis.

¶ Construe. Nos peccauimus quidem multum: sed parce confitentibus peccata sua et confer languidis. id est peccatoribus/medelam. id est remissionem ad laudem tui nominis.

Sic corpus extra conteri/dona ꝑ et abstinentiam: ieiunet vt mens sobria/a labe prorsus criminum.

¶ Cõstrue. Et conferendo medicinam dona corpus conteri. id est castigari extra per abstinentiam: ⁊ dona vt sobria mens ieiunet prorsus. id est omnino: a labe criminum. id est peccatorum.

Ecce tẽpus idoneũ/medicina peccaminum: quibus deum offendimus/corde verbis operibus.

¶ In isto hymno hortamur vt ab omni peccato abstineamus: et rogamus deum cũ lachrymis ⁊ precibus vt ipse remittat nobis peccata nra ⁊ mundet nos ab omni vitio in tpe huius ieiunij: quia xps pius est ⁊ misericors. ¶ Construe. O fratres ecce tẽpus idoneũ. id est cõgruũ ad petã remittendũ: qđ tẽpus est medicina peccaminũ. id est peccatorũ: quibus scilicet peccatis offendimus deũ corde. id est vana cogitatiõe: verbis scilicet iniquis turpiloquijs ⁊ operib⁹. id est pravis actibus.

Qui pius et propitius/nobis pepercit hactenꝰ: ne nos cum nostris perderet/tantis iniquitatibus.

¶ Construe. (Dico q verbo ⁊ opere nos deũ offendimus) qui scilicet deus existẽs pius ⁊ propitius. id est misericors pepercit nobis hactenus. id est hucusq: ne secũdum mala opera nostra nos pariter cum nostris tantis iniquitatibus perderet. id est condemnaret: sed ita pepercit nobis vt mediãte paterno auxilio ad christi veniamus: et ammodo in bonis operibus persteremus.

Hunc igit tur ieuniis/cum ꝓecibus et lachꝛymis:multisq; bonis aliis/placemus deuotissime.

¶ Constrae.(Et quis pepercit nobis misericorditer:ergo)placemus.id est placitum nobis facimus hunc scilicet deum/ieuniis.id est cum abstinentia cibi ⁊ potus:⁊ cū ꝓcibus.id est cū orationibus assiduis:quia ipse ait. Petite ⁊ accipietis. Iterum. Amen amen dico vobis quicquid orantes petitis credite et fiet vobis.

Ut nos a cunctis sꝛordibus/purgās oꝛnet virtutibus: angelicis et cetibus/nos iungat in celestibus.

¶ Constrae.(Dico q placemus eū deuotissime)vt ipse purgans nos a cunctis sordibus.id est peccatis ornet nos virtutibus:⁊ faciat nos perseuerare in eis:⁊ q iungat nos angelicis cetibus.id est in regno celorum.

Sit benedictus genitoꝛ/eiusq; vnigenitus:cum spiritu paraclyto/in sempiterna secula. Amen.

¶ Cōstrue. Genitor.id est deus pater sit benedictus ⁊ eius vnigenitus.id est christus(qui est filius dei)cum spiritu paraclyto.id est consolatore/in sempiterna secula. Amen.

Q Larū decus ieunij/mōstratur oꝛbi celitus:qū chꝛistus auctoꝛ omnium/cibis dicauit abstinēs

¶ In hoc hymno hortatur et admonet nos autor ieiuniorum humilitatem et indeficientem habere et a christo efficaciam:et vt antiqui patres(moyses et helyas)consecuti sunt vitam eternam:ita et nos consequamur.

¶ Constrae. Clarum decus ieunij.id est commendabile ieiunium/mōstratur.id est datur/orbi.id est mundo/celitus.id est de celo quod ieunii christus(supple existens)auctor.id est creator omnium scilicet rerum/dicauit.id est sanctificauit abstinens cibis.id est a cibis.

Hoc moyses charus deo/legisq; latoꝛ factus est:hoc helyam per aera/curru leuauit igneo.

¶ Cōstrue. Moyses factus est charus.id est dilectus deo hoc scilicet ieunio.id est per hoc ieunii:ꝙ pro ⁊ moyses factus est legislator.id est datur legis diuine.hoc id est per hoc ieunium:et hoc scilicet ieunium leuauit.id est vexit helyam scilicet prophetam igneo curru.id est quadriga ignea/per aera.id est per aerem:qz cum helyas transgressus esset iordanem cum discipulo suo helyseo fugiens persecutiones iezabel.raptus est helyas in curru igneo in paradysum terrestrem pallio suo dimisso.helyseus autem pallio leuato reuersus ad iordanem et percutiens aquā cum pallio cessit aqua iordanis:et transiuit propheta sicco pede.

Hinc daniel mysteria/victoꝛ leonum viderat:per hoc amicus intimus/sponsi iohannes claruit.

¶ Constrae. Daniel propheta existens victor leonum:quia leones non nocuerint eividerat per spiritum sanctū mysteria.id est secreta(que nemo alius scire potuit) hinc.id est per hoc ieunium:et iohānes baptista claruit.id est factus est intimus amicus sponsi.id est christi per hoc scilicet ieunium.

Hec nos sequi dona deus/per exempla parsimonie:tu robur auge mentium/dans spiritale gaudium.

¶ Constrae.(Et quia isti facti sunt sancti per hoc ieunii)o deus dona.id est concede nobis christianis:vt possimꝰ sequi.id est imitari hec scilicet ieunia per exēpla

parsimonie.id est abstinẽtie cibi et potus:ꝛ tu auge robur.id est fortitudinẽ:mentium.id est cordiũ dans.id est donans. ritale gaudium.id est leticiam spiritus.

Presta pater per filium / presta per almum spiritũ:cũ his per euum triplici/vnus deus cognomine.

¶ Cõstrue.O pater presta.id est dona nobis hec que supra petimus per filium tuũ vnigenitum/et presta per almũ spiritum.tu dico existens vnus deus in essentia:cum his.id est cum filio et spiritusancto triplici cognomine.id est sub tribus distinctis nominibus/per euum.id est eternaliter vel imperpetuum.

Iesu quadragesimarie/dicator abstinentie:qui ob salutem mentium/hoc sanxeras ieiunii.

¶ Iste hymnus est de recommendatione ieunij.Dirigatur oratio ad iesum xpm dei omnipotẽtis filiũ tanq̃ ad causam efficientem ieunij et instituentẽ primitus ad finẽ:vt in littera. Primi tres versus cõdependẽt vt patebit. Primus versus sic ¶ Cõstrue.O iesu dicator.id est sanctificator ꝛ cõformator quadragesimarie abstinentie.id est quadragesimalis ieunij.(Quadragenarius/quinquagenarius:totũ numerũ collectiuũ dicũt:sed quadragesimus:quinquagesimus dicũt dũtaxat vltimũ et nũero)qui sanxeras.id est instituteras et sanctificaueras:dũ adhuc in terris cõuersabaris quadraginta dies cõtinuo ieunãs notis exemplũ hoc ieunnium qđ seruandam singulis annis ecclesia deposit ordinauit ob salutẽ.id est propter redemptionem ꝛ vtilitatẽ mentiũ.id est animarum nostrarum(prout sequitur).

Quo paradyso redderes/seruata parsimonia:quos in de gastrimargie/huc depulit illecebra.

¶ Cõstrue.Quo.id est vt/tu redderes.id est restituteres paradyso celesti:ꝛ hoc dico parsimonia obseruata.id est abstinẽtia voluntaria cibi ꝛ potus custodita ꝛ obseruata(supple illos homes)quos illecebra.id est illicita actio vel peccatum gastrimargie.id est castitatem mergẽtis gulositatis et inordinate sumptionis cibi ꝛ potus vnde cadimus in continentiã cũ a contrario(Sine cerere et baccho friget venus)depulit.id est expulit/inde.id est a paradyso/huc.id est in hũc mundũ.scilicet vallã lachrymarũ ꝛ miserie. ¶ Asceñ. Gastrimargia metrũ est grecũ:diciturq̃ gulositas:ꝛ gastrimargos gulosus:vnde erant qui latinã dant ethymologiã quasi sit castitatem mergens. Non enim scribitur castri sed gastri:nec mergia sed margia.

Adesto nunc ecclesie/adesto penitentie:que pro suis excessibus/orat profusis fletibus.

¶ hic effici r sententia primorum versuum sic.O iesu adesto nũc ecclesie scilicet tue militanti contra hostes suos adesto penitentie:vt te adiuuante perficiamur: qua penitẽtia supple ecclesia orat pro suis excessibus.id est peccatis:ꝛ hoc dico fletibus.id est lachrymis/profusis.id est effusis.

Tu retroacta crimina/tua remitte gratia:ꝛ a futuris adhibe/custodiam mitissime.

¶ Alia petitio in hunc modum. ¶ Construe.O iesu tu remitte.id est dimitte crimina.id est peccata nostra/retroacta.id est prius fctã/tua gratia.id est per tuam benignitatem:ꝛ o mitissime iesu adhibe custodiam.id est cõcede benignis gratiã cauendi a futuris criminibus:et ne recidiuemus in primis cõmissa confessa:ꝛ iam remissa in finem sequentem.

Ut expiati annuis/ieiuniorum victimis:tẽdamus ad paschalia/digne colenda gaudia.

¶ Construe. Ut nos expiati. id est mundati a peccatis nostris/annuis victimis. id est sacrificijs singulis annis fieri solitis in cō memoratione actionis christi ieiuniorum tendamus. id est procedamus: et perueniamus melius dispositi/ad gaudia paschalia. id est paschales solēnitates/colenda. id est agenda et exercenda digne id est debite laudabiliter ⁊ decenter. Alle est etiam vna causa institutionis ieunij inter alias ꝯplures vt per ipsum fiamus idonei ad celebrandū pascha: et ad capiendum paschalis sacramenta: sicut tetigit hymnus precedens in quarto versu.

Vexilla regis prodeunt/fulget crucis mysterium: quo carne carnis conditor/suspensus est patibulo.

¶ Materia huius hymni est (teste ambrosio) quia passio domini venit. Dicit ergo q̄ vexilla regis. id est christi iam prodeunt. Uexilla christi sunt baptismus/eucaristia: et alia ecclesie sacramenta. ¶ Construe. Uexilla. id est parua vela vt bellica signa regis. id est christi/prodeunt. id est apparent/mysterium. id est sacrificiū crucis/fulget. id est latet: quia expugnauit dyabolum: quo scilicet mysterio/conditor id̄ est creator/carnis scilicet humane est suspensus carne scilicet propria/patibulo id est cruce.

Confixa clauis viscera/tendens manus vestigia: redēptionis gratia/hinc immolata est hostia.

¶ Construe. Ego dixi q̄ christus suspensus est patibulo. id est cruce. ideo christus est hostia immaculata. Uel sic (scilicet in ara crucis) gratia redemptionis saluatio generis humani/tendens. id est extendens/manus scilicet suas in cruce: ⁊ tendēs vestigia sanguinis ipsius. Et per hoc nota q̄ sanguis fluxerat per totum eius corpus/tendens dico viscera innumerabilia: quia intantum fuit extensus christus in cruce q̄ omnia membra eius poterant numerari/confixa. id est perforata clauis. sunt enim claui positi in manibus et pedibus suis. a lancea latere suo et inde exiuit sanguis et aqua. exinde dico manauit sanguis redēptionis nostre/et aqua baptismatis ex quibus nos regeneramur in fonte et in sacro baptismate.

Quo vulneratus insuper/mucrone dire lācee: vt nos lauaret crimine/manauit vnda sanguine.

¶ Construe. Ecce mysterium crucis fulget per totum mundum: quia per crucē habemus altare/per corpus christi hostiam/per sanguinem vinum/et per fidorem aquam: ex quibus sacrificium facimus singulariter: quia ex immolatione crucis fibi fit altare. et ideo per crucem habemus altare in quo sacrificamus/quo id est in quo patibulo christus fuit vulneratus/insuper. id est super vulneratus/clauorum/mucrone. id est acumine/dire lācee. id est crudelis cuspidis: et hoc vt christus lauaret nos a crimine. id est a peccatis/vnda. id est aqua/manauit. id est fluxit sanguine. id est cum sanguine.

Impleta sunt que cecinit/dauid fidelis carmine: dicēdo nationibus/regnauit a ligno deus.

¶ Et eo tpe perpetrata sunt que scripta sunt de christo per prophetas. Unde ipse sumens acetum in cruce cum spongia dixit. Consummatum est. ¶ Construe. Illa sunt impleta. id est completa in christo: que dauid propheta existens fidelis/concinit. id est prophetauit/carmine. id est psalterio/dicendo. id est prophetādo/nationibus. id est omnib⁹ gētibus deus regnauit a ligno scilicet crucis: quia post passionem et mortem suam amarissimam resurrexit regnaturus eternaliter. ¶ Ascen. Legendum est que cecinit: quia pro preterito a concino diceretur concinuit.

Arbor decora et fulgida/ornata regis purpura: electa

digno stipite/tam sancta membra tangere.

¶ Et quia pependit in cruce possimus proferre vocem admirationis. ¶ Cõstrue O ꝙ decora et fulgida arbor ornata.id est fulcita/purpura.id est sanguine/regis id est christi/arbor dico electa tangere.id est portare tam sancta membra.scilicet christi/digno stipite.id est sancta cruce.

Beata cuius brachijs/secli pependit precium:statera facta corporis/predam que tulit tartari.

¶ Constitue.(Uere beata fuit arbor vel crux)in cuius brachijs.id est cornibus precium secli.id est mundi pependit/arbor dico facta statera.id est trutina corporis scilicet christi/que scilicet statera/tulit.id est abstulit/predam.id est spolia/tartari.id est inferni:vel tartari.id est infernus/quia christus descendit ad inferna liberans animas sanctorum.Jam oratio dirigitur ad crucem hyperdulia.

O crux aue spes vnica/hoc passionis tẽpore:auge pijs iusticiam/reisq; dona veniam.

¶ Cõstrue.(Et quia statera est facta)O crux aue.id est salue/tu vnica spes nostra ange.id est multiplica/pijs iusticiam.id est pietatem hoc tempore passionis.ꝛ dona reis.id est peccatoribus/veniam.id est remissionem.

Te summa deus trinitas/collaudet omnis spiritus: quos per crucis mysterium/saluas rege per secula.

¶ Constitue.(Et quia deus nos redemit suo sanguine)ideo.O summa trinitas.id est deus omnipotens/omnis spiritus collaudet te:ꝛ quos scilicet homines saluas per mysterium crucis.id est passionem rege per secula.Amen.

Cultor dei memento/te fontis et lauacri:rorem subisse sanctum/te crisma.te innouatum.

¶ Auctor presentis hymni est prudentius:et solet cantari ab ecclesia in quadragesima.In quo hymno alloquitur quemlibet christicolã:vt sit memor beneficiorum dei cum consilio vt iturus ad quietam nocturnã signet se sancta cruce.Cuius rationem subdit.et mõe exclamationẽ facit contra segniciem somniorũ atq; versutias dyaboli apostrophando ad eundem.vt patet in processu. ¶ Cõstrue.O cultor dei.id est o christicola/memẽto.id est recordare te subisse.id est intrasse sanctũ rorem fontis/ꝛ lauacri.id est mundatum esse spirituali lotione in baptismo/ꝛ per hoc purgatum ab originali peccato.Et o cultor dei memẽto te innouatum.id est regeneratum crismate.id est oleo sancto.ac per hoc protectum et armatũ contra impugnationes dyaboli.Ecce duo magna bñficia collat homini christicole a deo Primum q̃ baptizatus sit contra peccatum originale.Secundum q̃ sit crismate vnctus contra impugnationes dyaboli.Cui rei etiam aliud consilium subiungit circa quietem nocturnam in versu sequenti.

Fac cum vocante somno/castum petis cubile:frõtem locumq; cordis/crucis figura signet.

¶ Constitue.(O cultor dei)fac cum pro quando petis.id est accedis/castum cubile id est mundum et tutum locum nocturne quietis somno vocante.id est sopore id exigente et incitante.q̃ figura.id est signum sancte crucis signet frõtem locumq; cordis.id est pectus tutum propter mysterium passionis dominice:qõ per signum representatur:et effectum operatur sequentem.

Crux pellit omne crimen/fugiunt crucem tenebre:tas

li dicata signo/mens fluctuare nescit.

¶ Cōstrue. Crux. id est signū crucis vel pas' domini/pellit. id est remouet vel fugat omne crimen. id est peccatum seu malum/q tenebre. id est pericula tenebrarū siue miserie nocturne: fugiunt crimen/nox enim est amica predonibus. id est dyabolus nocturno tpe hoīm inuadentibus: q cōtra illos facis signū crucis nō solum ꝓtum ad corpus: sed etiam ꝓtum ad alam/qr mens. id est anima/dicata. id est signata vel confirmata tali signo. s. sancte crucis/nescit fluctuare. id est dubitare de fide/et errare a cōscientia intētionis virtuose propter pigritiam q portēta siue apparitiones vanas somniorū (cōtra que exclamat versus sequens) vel propter suggestiones dyaboli: de quibus sunt versus alij deinde sequentes.

Procul o procul vagantiū/portenta somniorum: procul esto peruicaci/prestigiator astu.

¶ Exclamat cōtra somnia q cōtra inuētorem siue presentatorē somniorū/portēta id est signa somniorū/vagantiū. id est apparitionū vagarū in somnis/sint procul id est lōge vel remote: o procul resumit causa maioris vehemētie: et o tu prestigiator. id est deceptor q illusor sensuū humanorū dyabole peruicaci astu. id est perseueranti violenta q importuna siue ꝓterua ac improba calliditate decipiendi/esto id est sis/procul. id est lōge. ¶ Item prestigiū est species magice artis qua ludificātur q decipiuntur oculi hominum: vt scilicet appareat quod non est.

O tortuose serpēs/qui mille per meandros: fraudesq; flexuosas/agitas quieta corda.

¶ Apostrophat ad eundē prestigiatorem dyabolū obtestans vt recedat a nobis. Et legantur duo versus simul hoc modo. ¶ Cōstrue. O tortuose serpēs. id est malitiose demō/qui agitas. id est turbas et commoues quieta corda. id est pacificas mētes per mille meandros. id est per varios modos decipiendi. Meāder pro flexuositate anni ponitur. hic metaphorice stat pro obliquis et indirectis circuitionibus dyaboli ad decipiendū/q pro et/flexuosas fraudes et intricatas deceptiones. Flexuosum dicitur qō plures flexuras. id est curuaturas q inuolutiones habet vt serpens cū se inuoluit: hic aūt metaphorice ponitur: qui enī defraudare intendit: recta via non procedit: sed oblique et flexuose. ¶ Meāder fluuius est cuius rtpe plurimos habent reflexus: q ita multos recursus vt dyabolus nos temptans.

Discede christus hic est/hic christus est liquesce: signū quod ipse nostri/damnat tuam cateruam.

¶ Cōstrue. O tortuose serpens discede. id est fuge recede: qr christus est hic. id est adest nobis/q liquesce. id est euanesce (metaphora est) sicut enī cera dicitur liquefacere a calore solis: qr christus est hic ad defensionē nostrū. Resumitur in clausula christus est hic: ad exprimendū vehementiā indignationis cōtra dyabolū q ad intimidandū illū maiorem terrorem: immo signum sancte crucis quod tupse nosti. id est nouisti/damnat. id est destruit/tuam caternam. id est societatem.

Corpus licet fatiscēs/iaceat reclive paululū: christum tamen sub ipso/meditabitur sopore.

¶ Respondet ad id quod dyabolus obijcere posset de torpore q imbecillitate corporis dormiens: me sibi in illa re confidere debeat dyabolus credēs super illam liberius inuadere posse hominem quiescentem. ¶ Construe. Quis licet. id est quia corpus fatiscēs. id est fatigatum ex laboribus diurnis iaceat paululum. id est modicum/recline. id est dormiendo pro requie capienda: tamen nihilominus meditabitur christū. id est cogitabit de christo/sub ipso sopore. id est tempore somni q dormitionis siue iuxta illud. Medianocte surgebam ad confitendum tibi. Quam potest

subintelligi quãuis nunc fragiliter declinet homo a mandatis dei: statim tamen diuina gratia cooperante in cognitionẽ dei et emendationem vite debet respicere et reuerti.

Gloria eterno patri ⁊ christo vero regi: paraclytoq; sancto / et nunc et imperpetuum. Amen.

¶ Dicitur laus trinitati. Expositio patet.

Pange lingua glorioſi prelium certaminis ⁊ super crucis tropheum dic triumphum nobilem qualiter redemptor orbis immolatus vicerit.

¶ Iste hymnus continuatur superiori. Dixerat enim q̃ dominus positus fuerat in cruce et latus eius perforatum: et sic deprecamur eũ q̃ sicut mortuus est. id est sicut corpus assumptum ex virgine in cruce dimisit / ⁊ ad inferna descendit: et cum dyabolo pugnauit et eum superauit: sic faciat nos vincere cũcta nobis aduersantia scilicet dyabolum et mundum cum concupiscentijs suis: et domesticum inimicum. id est carnem nostram: de qua etiam dicitur. Quanto formosior tanto periculosior. ¶ Construe. O lingua pange. id est manifesta prelium certaminis glorioſi id est victoriam: quam victoriam christus obtinuit secundũ carnem: quando vicit mortem sua morte. (Unde o mors ero mors tua ⁊c.) et super tropheũ. id est de victoria sancte crucis. dic triumphum nobilem de inimicis fugatio: qualiter redemptor orbis. id est liberator totius mundi immolatus in ara crucis vicerit scz dyabolum. ¶ Et nota q̃ ante passionẽ christi duas manus. id est potestates scz in corpore ⁊ in anima hominis habuit: quia quosdam in corpore et anima: et quosdam tantum in anima post mortem temporalem trahebat ad se. Sed modo post passionem iesu christi vnam tantum habet de duabus potestatibus et amisit vnam.

De parentis prothoplaſti fraude facta cõdolens quãdo pomi noxialis morſu morte corruit ipſe lignũ tunc notauit damna ligni vt solueret.

¶ In hoc loco apostrophat se auctor. Si aliquis forte diceret: quare fuit christus immolatus? Respondetur sic. Quia condoluit de deceptione primi parentis scilicet ade. ¶ Construe. Christus condolens fraude facta fraudulenti parẽtis nostri ade prothoplaſti. id est primi formati quãdo corruit primus parens / morte. id est in mortem: et hoc morſu primi scilicet vetiti noxialis. id est nocituri: ipe christus tũc notauit. id est preordinando signa uit lignum siue crucis: vt solueret. id est recuperaret damna ligni scilicet que venerant per lignum. id est pomum vetitum. ¶ Bene dicit prothoplaſti: non prothoplauſti.

Hoc opus noſtre ſalutis ordo depoposcerat multiformis proditoris ars vt artem falleret et medelã ferret inde hoſtis vnde leſerat.

¶ Bene dico q̃ christus tunc notauit lignum vt solueret damna ligni: quia nullo alio modo poteramus recuperari. ideo. ¶ Construe. Ordo salutis nostre depoposcerat hoc opus vt deus carnem sumeret. et patibulum crucis subiret per lignum vt damna ligni solueret: vt ars. id est deus qui est artifex omnium rerum / falleret id est destrueret artẽ multiformis proditoris. id est dyaboli: vt illa res ferret medelam. id est salutem omnium gentium / inde. id est ex illa re scilicet a ligno: vnde id est de quo ligno hoſtis scilicet antiquus / leſerat. id est nocuerat.

Quando venit ergo ſacri plenitudo tẽporis miſſus eſt

ab arce patris natus orbis conditor atq; ventre virginali caro factus prodijt.

¶ Construe. (Ergo) qñ. id est postq; plenitudo temporis. id est quãdo vltima etas venit. id est quãdo deus sacrificauit filium cõditor orbis. id est christus natus missus ab arce patris in mundũ atq; factus caro vel carnalis/prodijt. id est exiuit de ventre virginali.

¶ Et nota q; sicut flos sine macula pulcher et olẽs ac suauis nascitur: ita christus sine semie et sine crimine de vtero virginis marie prodijt.

Vagit infans inter arcta positus p̃sepia mẽbra pannis inuoluta virgo mater alligat pedes manusq; crura stricta cingit fascia.

¶ Construe. Infans. id est christus positus inter arcta. id est inter angustia p̃sepia/vagit. id est plangit: et est vagire proprium puerorũ: virgo scilicet maria mater sua alligat mẽbra sua inuoluta pannis: et fascis. id est vitella cingit pedes/manus et crura

Gloria et honor deo vsq;quo altissimo vna patri filioq; inclyto paracyto cui laus est et potestas in sempiterna secula. Amen.

¶ Cõstrue. Gloria et honor vsq;quo sit deo altissimo: vna. id est equaliter patri et filio: et inclyto paracyto. id est glorioso spiritui sancto. id est trib⁹ personis: cui scilicet vni deo soli est laus et potestas per eterna secula. Amen.

Lustra sex qui iam peracta tempus implẽs corporis se volẽte natus ad hoc passioni deditus agnus in cruce leuatur immolandus stipite.

¶ Iste hymnus continuatur sic. Christus erat triginta annorũ cum esset passioni deditus: ⁊ est lustrum spacium quinq; annorum. Et dicitur a lustrãdo: eo q; romani lustrabant per spacium quinq; annorum in capite totam romam. Et nos similiter per quinq; etates debemus lustrare totam romam in ecclesiam vincentem inimicos. Et possunt legi ablatiui casus. Lustris iam peractis melius est in accusatiuis casibus: vt sic. ¶ Construe. Christus qui est implẽs tempus. id est etatem corporis scilicet humani per sex lustra iam peracta: natus se volẽte. id est sua spõte nat⁹ ad hoc vt pateretur/agnus. id est christus deditus passioni leuatur in cruce a malefactis immolandus. id est sacrificandus/stipite. id est in stipite.

Hic aceto fel arundo sputa clauus lancea mite corpus perforatur sanguis vnda profluit terra pontus astra mundus quo lauantur flumine.

¶ Cõstrue. Hic in cruce dederunt ei fel mixtum cum aceto arũdo. id est calamus traditur ei in signũ derisionis pro sceptro. Et p̃ter hec sputa adhibita sunt ei/mitte. id est suaue corpus perforatur cum clauis et lãcea: et inde sanguis et vnda profluit. id est exiuit de corpore eius/quo flumine. id est pro aqua effusione sanguinis terra. id est humiles/pontus. id est fluctuantes vitio/astra. id est iusti: et mũdus id est mundani/lauantur. id est purgantur. Per aquam debemus intelligere baptismum/per sanguinem crismã. Et dicit quidem q; angeli boni purgati sunt de labe quam habuerant de illis qui ceciderunt. Vt lucifer et complices eius ideo vocat astra.

QVr fidelis inter omnes arbor vna nobilis nulla silua talem profert fronde flore germine dulce lignum dulces clauos dulce pondus sustinet.

¶ Construe. Et quia redemit nos in cruce: omnes debemus clamare. O crux fidelis arbor inter omnes es vna. id est sola nobilis: quia nulla silua profert talem arborem fronde. id est protectione/flore. id est decore/germine. id est radice. Uel flore. id est christo (qui vocatus est flos a prophetis: quia sicut flos procedit sine fetiditate vel aliqua putredine: ita christus existens ex vtero virginis processit sine aliquo peccato) dulce lignum fuit illud quod sustinet dulces clauos christi/dulce pondus. id est christum.

Flecte ramos arbor alta tensa laxa viscera et rigor lenescat ille quem dedit natiuitas vt superni membra regis miti tendas stipite.

¶ Construe. (Et quia pretium mundi pependit in te.) ideo. O arbor vna flecte. id est humilia ramos scilicet crucis/et laxa. id est relaxa viscera christi/tensa. id est extensa in te/et ille rigor. id est duritia/lenescat. id est mollescat: quem rigorē natiuitas. id est natura dedit tibi vt tendas stipite. id est in cruce/miti. id est humili membra superni regis.

Sola digna tu fuisti ferre seculi pretium atq; portū preparare nauta mundo naufrago quem sacer cruor perunxit fusus agni corpore.

¶ Cōstrue. Tu sola fuisti digna scilicet pretium secli ferre. id est sustinere illū qui fuit appretiatus triginta argenteis: atq; preparare portum quasi nauta/mundo naufrago pericytato. id est omnibus pericytantibus: quē mundū sater cruor. id est sanctus sanguis perunxit. id est mundauit/ale dico fusus de corpore agni.

Gloria et honor deo vsq;quo altissimo. vt supra.

CHorus noue iherusalem/nouam meli dulcedinem: promat celens cum sobriis/paschale festū gaudiis.

¶ Metru . est iambicum auctor Ambrosius. Materia huius hymni est militare ad laudem festi paschalis: cum militauerimus contra dyabolum. Dicit ergo chorus noue hierusalem. ꝛc. ¶ Nota q; hierusalem primo vocabatur Jebus/secundo Jebusalem/tertio Salem/quarto hierusalem. Per quam signatur multiplex hominis status. Jebus enim interpretatur conculcamen: et hoc quando aliquis in adolescentia intensius efficitur. Jebusalem interpretatur par cōculcationis: ꝛ hoc est quando aliquis habitat ꝛ delectatur in predictis. Salem interpretatur par: ꝛ hoc est quando aliquis est reuersus a vitijs. hierusalem autem interpretatur visio pacis: ꝛ hoc est quando aliquis fruitur celesti gaudio. Unde hoc nomen hierusalem quattuor modis accipitur quo ad litteram. hierusalem est illa ciuitas palestine. Tropologice est typus. id est figura anime fidelis. Allegorice figura ecclesie militantis. Unagogice hierusalem interpretatur ecclesia triumphans scilicet chorus celestis patrie: vt hic.

¶ Construe. Chorus noue hierusalē. id est nouc ste. s. cuiuslibet hoīs bñ innouati ꝛ purgati a vitijs: promat nouā dulcedinē meli. id est dulce melos. Melos dicitur a mel: quia sicut mel fit ex diuersis generibus florum: ita ꝛ melos est quod fit ex di-

uersis notulis nouum. Unde dicitur. Cantate domino canticū nouum. Mel enim dicitur a miscendo. Unde prohibetur in lege q̄ nemo in sacrificium poneret mel: sed semper sal. Mel enim fit ex diuersis generibus rerū: homo enim nō debet esse diuersus: sed vniformis in bono. Unde vinum et siceram non bibet. Et sumitur vinum hic in mala significatione: quia vinum in se est bonum: sed abutentibus vino nocuum est tam in corpore q̄ in anima. Sicera fit ex diuersis generibus rerū que simul mixta vinum corrumpit aliud. Ut de cerusia: aut grauum corrumpit aquā aut aqua granum. Ille ergo bibit siceram qui facit aliquid quod videtur esse de genere bonorum cum nō sit. Ergo sobrie iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo: iuste quo ad proximum/pie quo ad deum/sobrie quo ad nosmetipsos.

¶ Ascen. Melos grecum est: nec a mel dicitur.

Quo christus inuictus leo/drachone surgens abuto:
dum voce viua personet/a morte functos excitat.

¶ Cōstrue. Quo scilicet festo paschali christus inuictus leo (teste Physiologo) sicut leo rugitu suo resuscitat catulum post triduum: ita pater in diuinis suis filiū quare dictus est leo surgens. id est resurgēs abuto drachone. id est diabolo lapso: dū viua voce personet vt gemma viperarum quis docuit vos fugere vēturā ira. Uel generaliter potest legi de angelis qui viua voce resuscitabunt mortuos ad iudicium: et sic exaltat functos a morte. id est a peccato mortali (secundum primam lecturam) vel a morte scilicet quam omnis homo habebit.

Quam deuorarat improbus/predā refudit tartarus:
captiuata libera/iesum sequuntur agmina.

¶ Cōstrue. Ipse scilicet deus refudit. id est retrofudit/predā. id est rapinā quam tartarus. id est infernus/improbus. id est insatiabilis/deuorarat. id est diglutierat captiuata agmia. id est anime sanctorum detente/libera. id est liberata sequūtur scilicet christum.

¶ Alij captiuata libera legunt: non captiuata/te. nē.

Ipsum canendo supplices/regem precemur milites:
vt in suo clarissimo/nos ordinet palatio.

¶ Construe. Nos supplices milites. id est humiles precemur ipsum regē. id est regem' christū vt ordinet nos. id est disponat nos in suo clarissimo palatio. id est in celo inter sanctos. Unde euangelista. In domo patris mei multe sunt mansiones.

Per secla mente nescia/patri suprema gloria:honorq;
sit cum filio/et spiritu paracyto. Amen.

¶ Construe. Gloria sit patri supremo. id est excelso/per secla. id est per secula/per syncopā) gloria dico nescia mente. id est incomprehensibilis mente humana: quia deus incomprehensibilis est: ⁊ honor sit ei scilicet patri in diuinis cum filio scilicet iesu christo: et spiritu paracyto. id est sancto. Amen.

¶ Lege per secla mente. id est finis nescia.

Iesu saluator seculi/verbū patris altissimi: lux
lucis inuisibilis/custos tuorum peruigil.

¶ Materia huius hymni est oratio ad iesum vt corpa nra laborib' diurnis fatigata nocte nocturna quietevelit recreare et ab hoste nos defendere ⁊ liberare ac nra caro dormitet q̄ mens iā sopore pernicioso incidit. ¶ primo duo versus leguntur simul. Et ponit plures attributa iesu laudatiua ⁊ deuotē petitiua. ¶ Cōstrue. O iesu christe saluator. i. redēptor/seculi. i. mūdi/verbū. i. filius altissimi patris. s. dei. (Et ista generatio difficulter capi potest: q̄ vt Esaias. Generationē eius quis enarrabit) lux inuisibilis lucis. s. productiua: hoc est claritatis glorie celestis:

(que videri nō potest carnalibus oculis: sed ꝛ uinis ꝛ glorificatis tantum) Uel lux id est situs inuisibilis lucis scilicet de⁹ patris (qui similiter videri nō potest ab oculis cārnalibus. Juxta illud. Non videbit me homo et viuet) perenigil custos. id est diligens obseruator et tutor tuorum scilicet fidelium.

Tu fabricator omnium/discretor atq; temporū: fessa labore corpora/noctis quiete recrea.

¶ Cōstrue. Tu fabricator. id est creator omnium scilicet rerum/atq; discretor. id est distictor et dispositor temporum per motum celi (quem tu solus gubernas) tu recrea. id est refoue et refocilla corpora scilicet nostra/fessa. id est fatigata labore scilicet diurno quiete noctis. id est per dormitionem nocturnam vt scilicet spiritꝰ depressi in nobis vigilātibus per labores reparētur: ꝛ restaurentur per somnum.

Te deprecamur supplices/ vt nos ab hoste liberes: ne valeat seducere/tuo redemptos sanguine.

¶ Construe. (Ista est principalis deprecatio in hoc hymno.) Nos supplices. id est deuoti/deprecamur. id est rogamus te (et sic illa prepositio de auget aliquando: ꝛ quandoq; diminuit: vt apud Ouidium. Sepe precor mortem: mortem quoq; deprecor idem. id est minime precor) immo vt mors nō veniat: precor vt liberes nos ab hoste. id est a dyabolo/me. id est vt non/ipse valeat id est possit aut sufficiat: seducere. id est defraudare ꝛ illaqueare redemptos scilicet nos tuo sanguine effuso pro nobis tempore amarissime passionis tue. (Etiā in finem qui sequitur ordinatur dicta predicatio).

Ut dum graui in corpore/breui manemus tēpore: sic caro nostra dormiat/vt mens soporem nesciat.

¶ Cōstrue. Ut dum. id est (ꝑdiu et donec manemus. id est perseueramus breui tē pore quo hic viuimus. Tempus enim vite nostre breue dicitur cōparatiue ad vitam celestem: quia mille anni non sunt momentum respectu regni celestis: vt dicit psalmista. Quoniā mille anni ante oculos tuos tanq; dies hesterna que pretęrit. Et vix potest homo hodie centum attingere: quia in potentatibus. id est bene complexionatis octoginta anni sunt: et amplius eorum vita est labor et dolor in graui corpore quod male carnis subiectum multis passionibus et miserijs grauatum redditur et impotens ad resistentiam hostis dyaboli et torpidum ad seruiendum deo. Et hoc tangit Aristoteles primo metaphisice dicēs: q; humana natura multipliciter est ancilla: vel corpore graui peccato mole criminum. Et ergo ne succumbamus qualitercūq; vel in miseriis vel in criminibus caro nostra. id est sensualitas/dormiat. id est quiescat/viuat et gerat se sic q; mēs. id est ratio nostra siue spiritus nesciat soporem. id est pigritiā inordinatā somni ex qua redditur ipsa imbecillis ad operandum bona: et leuandum se a sordibus peccatorum quin immo perenigil custos iesus christus sic carnem nostrā dormire permittat vt anima nihilominus agilis et vigilans permaneat ad sibi seruiendū: et hosti maligno fortiter per fugam peccatorum resistendum.

Aurora lucis rutilat/celum laudibus intonat: mundus exultans iubilat/gemens infernus ululat.

¶ Materia presentis hymni est laudare omnipotentem deum: ꝛ extirpare vitia ꝛ adherere bonis operibus et virtutibus. Et nota q; sancta ecclesia ideo aurora dicitur: quia sicut aurora expellit tenebras: ita ecclesia sancta extirpat singula vitia et peccata.

¶ Construe. Aurora lucis rutilat. id est splendet scilicet quando aurora pullulat

et incipit discere/celum.id est celestis creatura/intonat.id est resonat laudibus/ mundus exultans.id est gaudēs/jubilat.id est letatur seu gloriscatur:quia homines credentes in deum cantant laudes deo/infernus gemens.id est dyaboli⁹ gens vlulat.id est plangit ⁊ lamentatur:quia dolet de ereptione eorum:quos tenebat mortuos scilicet Adam/Abrahem/Isaac:et alios sanctos quos deus traxit ad requiem eternam.

Cum rex ille fortissimus/mortis cōfractis viribus:pede conculcans tartara/soluit a pena miseros.

¶ Construe.(Dico q celum tunc intonat laudibus)cum.id est quando rex ille fortissimus scilicet dominus iesus christus(supple fuit)conculcans pede.id est pietate sua/tartara.id est infernū/soluit.id est liberauit miseros scilicet homines:a pena scilicet dyaboli:confractis viribus mortis.id est inferni seu dyaboli.

Ille qui clausus lapide/custoditur sub milite:triumphans pompa nobili/victor surgit de funere.

¶ Construe.(Vere ille rex)cōfractis viribus mortis.id est dyaboli soluit pena miseros homines:quia ille qui clausus est lapide.id est monumēto/custoditur.id est vigilat sub milite.id est sub militibus(per figuram synecdochen)triumphans.id est vincens/pompa nobili.id est victoria(quia tunc animas extraxit ab inferis)et surgit.id est sursum erigit/de funere.id est de morte.

Solutis iam gemitibus/et inferni doloribꝰ:quia surrexit dominus/resplendens clamat angelus.

¶ Construe.(Christus erat victor)solutis.id est fractis iam gemitibus:et inferni doloribus.id est angustijs/angelus resplendens.id est valde nitens/clamat.id est dicit supple mulieribus.(Ite dicite discipulis et petro.ꝛc.)quia surrexit dominus (a morte)

Tristes erāt apostoli/de nece sui domini:quem pena mortis crudeli/seruis damnarant impijs.

¶ Construe.(Ita dixerunt angeli mulieribus)et apostoli erant tristes de nece.id est de morte domini:quem scilicet dominum:impijs seruis scilicet iudei/damnarāt id est damnauerant crudeli pena mortis scilicet crucis.

Sermone blando angelus/prędixit mulieribus:in galilea dominus/videndus est ꝓtotus.

¶ Construe.(Quia tristes erāt de nece domini)angelus prędixit mulieribus hiis do.id est fiuxit sermone dominus videndus est(a nobis)in galilea.ꝓtotus.id est subito.

Ille dum pergunt concite/apostolis hoc dicere:videntes eum viuere/osculantur pedes domini.

¶ Construe.Ille scilicet mulieres:dum pro quando pergunt/concite.id est festinate/dicere.id est manifestare hoc scilicet apostolis/videntes.id est respicientes/eum scilicet christum/viuere.id est [illegible] habere/osculantur pedes domini.id est ⁊ eum vbi posuerunt eum.

Quo agnito discipuli in galileam ꝓperare:pergit videre faciem/desideratam domini.

¶ Cōstrue.Quo agnito.id est [illegible] cognito vel audito scilicet q surrexit dominus discipuli.id est apostoli/[illegible] viam pergunt/propere.id est festinanter in ga-

tiam videre faciem dominum: desideratam. id est concupitam ab eis.

Claro paschali gaudio/sol mundo nitet radio: cū christum iam apostoli/visu cernunt corporeo.

¶ Construe. Sol nitet. id est splendet radio suo mūdo in paschali gaudio/cum. id est quando apostoli cernunt iam christum visu corporeo.

Ostensa sibi vulnera/in christi carne fulgida: resurrexisse dominum/voce fatentur publica.

¶ Dicimus q̄ quia tunc apparuit discipulis: tamen quidam eorum scilicet thomas non credidit. Unde dominus ostendit ei vulnera et ait. Noli esse incredulus: sed fidelis. ¶ Nota q̄ quatuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominus: scilicet vt esset signum victorie: vt deinceps de resurrectione non dubitarent: qui crediderunt illum fantasticum corpus accepisse: vt esset ad patrem intercessio.

¶ Cōstrue. Ostensa sibi vulnera. id est ostensis vulneribus sibi scilicet apostolis in fulgida christi carne: illi apostoli fatentur. id est predicant voce publica dominum surrexisse.

Rex christe clementissime/tu corda nostra posside: vt tibi laudes debitas/reddamus omni tempore.

¶ Construe. O christe rex clemētissime/tu posside. id est guberna/nostra corda. id est mentes simul cum corporibus: vt reddamus. id est persoluamus ad honorem tuum omni tempore laudes tibi debitas.

Sermone blando ꝛc.

¶ Hic hymnus iam expositus est.

Ad cenam agni prouidi/et stolis albis candidi: post transitum maris rubri/christo canamus principi.

¶ Materia huius hymni est invocatio ad cenam agni paschalis. id est christi qui tollit peccata mundi: similiter ad communionē corporis ⁊ sanguinis eius: de quo supra. Qui manducat aut bibit indigne reus erit ⁊c. qui vero digne vivit in eternum. Nos vero nostri ad cenam agni. id est ad accipiendum corpus et sanguinem christi: vel ad vitimum preceptū christi: qua sicut post cenam nullum restat prandium: ita post nouum testamentum nullum restat preceptum. ¶ Construe. Ad cenam agni prouidi. id est paschalis: et candidi albis stolis. id est virtutibus/canamus principi. id est christo. id est laudemus eum de resurrectione post trāsitū maris rubri. id est baptismum vel gloriam resurrectionis.

Cuius corpus sanctissimū/in ara crucis torridū: cruore eius roseo/gustando vivimus deo.

¶ Cōstrue. Sanctissimum corpus/cuius. s. christi torridum. id est crematum: quia passum in ara crucis gustādo. id est suscipiēdo cum roseo cruore vivimus deo. ⁊c.

Protecti pasche vespere/a deuastāte angelo: erepti de durissimo/pharaonis imperio.

¶ Construe. (Dico q̄ vivimus deo) protecti. id est defensi vel seruati: vespere pasche. id est vitima etate ab angelo deuastante. id est percutienti primogenita egypti erepti. id est liberati de durissimo imperio pharaonis. id est diaboli.

Jā pascha nostrū chr̄istus est/qui immolatus agnus est: sincerit̄atis azima/caro ei⁹ oblata est.

¶ Construe. Christus est iam nostrum pascha.id est transitus de vitio ad virtutes:quia christus est agnus.id est patiens immolatus pro omnibus nobis.Uel sic quia christus immolat⁹ pro nobis est agn⁹ sinceritatis.id est puritatis caro eius oblata.id est sacrificata est azima.id est fermento vel sine amaritudine.Azima vt ab a qō est sine:et zima qō est fermētū vel amarū Zn azima quasi sine amaritudie.

O vera digna hostia/per quam tracta sunt tartara:redempta plebs captiuata/redit ad vite p̄mia.

¶ Construe O vera digna hostia.id est sacra per quam hostiam tartara sunt fracta:et per quam plebs captiuata.id est anime sanctorū sunt redempte:et per quā p̄mia vite eterne sunt reddita in vita eterna.

Cum surgit x̄ps tumulo/victor redit de baratro:tyr̄ānum trudens vinculo/et reserans paradysum.

¶ Construe.Cū.id est quando christus surrexit tumulo.id est de sepulchro victor redit de baratro.id est de fouea inferni/trudens.id est claudens/tyrannum.id est dyabolum:cum vinculo.id est cum potestate sua: et reserans paradysum fidelibus tuis:quia tua misericordia hoc fecisti.ꝛc.

Quesumus auctor oim/in hoc paschali gaudio:ab omni mortis impetu/tuū defende populū.Gloria tibi ꝛc.

Eterne rex altissime/redemptor et fideliū: qui mortis solita deperit/datur triūphus gratie.

¶ Cōstrue.O eterne rex altissime et redemptor fidelium quo.id est per quē mortis solita deperit.id est destructa eruit(peryt inquam mors eterna.id est descensus ad inferna:quia sancti illuc modo non descendunt vt ante christi passionē) triumphus.id est victoria gratie datur iam glorificans in anima et corpore glorificandis in resurrectione.

Scandēs tribunal dextere/patris potestas omnium: collata est iesu celitus/que non erat humanitus.

¶ Cōstrue.Tu es scandens.id est ascendens tribunal dextere patris.id est equalitatem patris potestas omniū rerū est collata.id est attribuita.s.christo et hoc celitus.id est diuinitus possumus dicere q̄ solus est ad dexteram patris.ceteri ordines sanctorum ad sinistram respectu claritatis filij que potestas non erat ei collata humanitus.id est q̄diu vel quando erat in mundo.

Ut trina rerum machina/celestiū terrestriū: infernorumq; condita/flectant genu iam subdita.

¶ Construe.Ut trina rerum machina.s.celestium/terrestriū/et infernorum cōdita ad te deflectant genu iam subdita.id est flectētes genua celestes/terreni/et infernales sunt subdita.id est humiliata tibi.id est ad honorem tui.

Tremunt videntes angeli/versa vice mortalium:cui pat caro purgat caro/regnat deus dei caro.

¶ Construe.Angeli videtes(humanā formam)tremunt.id est mirātur.s.quia videbāt humanam naturam.id est per christum(ad dexteram patris collocatam)

exaltam) et hoc vice versa mortaliū: quia tremebant et mirabātur. ¶ Nota q̄ ante natiuitatem christi angeli ab hominibus se adorari pauebant: sed non postea: sicut legimus de sancto iohāne: qui cū vellet angelum adorare/inquit angelus ad iohannem. Noli me adorare: seruus enim tuus ego sum et fratrum tuorum: caro scilicet ade/culpat scilicet nos. id est per adam in culpam cadimus: caro christi purgat nos. id est per christū de vitijs purgati surgimus/caro dei. id est deus regnat (quia christus deus et homo est)

Tu esto nostrum gaudium / manens olympo preditum: mundi regis qui fabricam / mundana vincens gaudia.

¶ Cōstrue. O christe tu esto nostrum gaudium manens preditum. id est nobis paratum honoratum vel sublimatū/olympo. id est in celo/tu qui regis. id est gubernas fabricam mundi vincens mundana.

Hinc te precātes quesumus/ignosce culpis omnibus: et corda sursum subleua/ad te superna gratia.

¶ Quasi dicat (desperisti gaudia mundi) ¶ hinc nos precātes quesumus. id est deprecamur te ignosce culpis omnibus. id est dimitte nobis peccata nostra: et subleua. id est sursum leua ad te superna gratia. id est pro summa misericordia.

Ut cum rubēte ceperis/clarere nube iudicis: penas repellas debitas/reddas coronas perditas.

¶ Cōstrue. Nos quesumus te vt cū. id est quādo nubes iudicis christi ceperit clarere repēte. (vel scōm aliam litteram) Et cum. id est q̄n ceperis clarere. id est fulgere nube iudicis id est christi/rubente. id est clarescente deo ipso audiente a nobis repellas penas debitas per adam: ¶ reddas. id est tribuas (per gratiam) coronas perditas per culpam et inuentas et collatas scōm meritū per gratiā: quia nō necessitate cogente sed voluntate. id est gratis a morte liberauit et saluauit.

Gloria tibi domine/qui scandis iuper sydera: cum patre et sancto spiritu/in sempiterna secula Amen.

¶ Construe. O domine iesu christe qui scādis super sydera. id est super omnes celos/gloria. id est laus: et honor sit tibi cum patre ¶ sancto spiritu in sempiterna secula. Amen. id est fine defectu.

Iesu nostra redemptio / amor et desiderium: deus creator omnium/homo in fine temporum.

¶ Cōstrue. O iesu amator et desiderium nostrum. id est amor desiderabilis deus creator omnium qui es in fine temporum factus homo. vnde deus ¶ homo: ¶ hoc tamen vltima etate.

Que te vicit clementia/vt ferres nostra crimina: crudelem mortem patiens/vt nos a morte tolleres.

¶ Construe. Que. id est quanta clementia. id est pietas vicit. id est compulit te vt ferres. id est portares: vel deleres nostra crimina. id est peccata: tanta pena crudelem mortē crucis pro peccatis nostris: et quare vt tolleres. id est liberares nos a morte. id est dyabolo.

Inferni claustra penetrans / tuo captiuos redimēs: victor triumpho nobili/ad dexteram patris residens.

¶ Cõstrue. Tu penetrans. id est frangens/claustra inferni redimẽs sanguine tuo captiuos (qui tenebantur iuste in inferno) residens ad dexteram patris. manens victor triumpho nobili. id est mirabili victoria.

Ipsa te cogat pietas/vt mala nostra superes: parcendo et voti compotes/nos tuo vultu saties.

¶ Cõstrue. Ipsa pietas (que coegit te vt subires mortem crucis) cogat. id est vincat te vt superes nostra mala. id est dimittas nobis debita nostra/& facias nos cõpotes nostri voti. id est desiderij/tuo vultu. id est tua presentia.

Tu esto nostrum gaudium/qui es futurus premium: sit nostra in te gloria/per cuncta pie secula. Amen.

¶ Cõstrue. Et tu qui es futurus nostrũ premium esto nostrum gaudium. id est in presenti et in futuro: et nostra gloria. id est laus sit in te semper. id est in omni tempore per cuncta secula. Amen.

Tu christe nostrum gaudium/manẽs olympo preditum: mundi regis qui fabricam/miranda vincens gaudia.

Hinc te precantes &c.

Vt cum rubente &c.

Tu esto nostrum gaudium &c.

Gloria tibi domine &c.

Iam christus astra ascenderat/regressus unde venerat: promissa patris munera/sanctũ daturus spiritum.

¶ Materia huius hymni est eadem que in premisso: quia spiritus. id est consolator vel aduocatus dicitur: quia consolatur nos cum sumus in peccatis trahendo nos ad celestem patriã. ipse spiritus sanctus cum splendore feruenti apparuit discipulis suis: quia sermo igneus futurus. et ideo in ignea lingua eis apparuit: quia fecit eos ardentes in dilectione dei et proximi: et perito sermone armatos. ¶ Cõstrue. Et hoc est q̃ christus ascenderat tam secundum humanitatem astra. id est celos. et christus regressus. id est reuersus: vnde venerat daturus apostolis munera promissa patris. s. spiritum sanctum.

Solemnis vigebat dies/quo mystico septemplici: orbis volutus septies/signet beata tempora.

¶ Construe. Solẽnis dies vigebat septies septẽ. id est quadraginta nouẽ vno addito. & sunt quinquaginta. Per septem intelligimus tpalia per que septem totum tẽpus vite nostre volutur in quo debemus liberari a pctis vt permaneamus ad illam beatitudinẽ que intelligitur per quadraginta dies in quibus ieunare debemus vt peruenire possimus ad dic̃ sabbati. id est ad requiẽ que die mystico. id est figurato septemplici id est per figurã septemplicem/orbis. id est septimana. volutis septies. id est per quadraginta et nouem dies/signat beata tpa. s. futura. id est eternam requiem.

Dum hora cunctis tertia/repete mitibus intonat: horã

tibus apostolis/deum venisse nunciat.

¶ Construe.(Et quia christus ascenderat)dum hora tertia videbatur esse electis id est omnibus apostolis: sonus intonat repente.id est subito:et ille sonus vel sonus nunciat deum venisse orantibus apostolis.id est simul in vnum locū congregatis/et orantibus ⁊ expectantibus promissionem domini sui.scilicet christi cum ipse de illa promissione ante eius ascensionem locutus fuisset dicens. Vado et venio ad vos et mittam vobis paracletum.id est consolatorem:qui docebit vos omnem veritatem. Et ita facti perfectiores in omni scientia erāt:quia diuersis generis linguarum loquebantur ⁊ predicabant magnalia dei.

De patris ergo lumine/decorus ignis almus est:qui
fida christi pectora/calore verbi compleat.

¶ Construe.(Et quando quidē pater misit spiritum)ergo ignis.id est spiritus decorus.id est pulcher est almus de lumine patris:qui spiritus cōpleat.id est vt haberent scientiam loquendi pectora apostolorum vel hominum/fida.id est fidelia christi/et hoc cum calore.id est ardore spiritus sancti/verbi.id est filij.

Impleta ⁊audēt viscera/afflata sancto spiritu:voces
diuersas intonant/fantur dei magnalia.

¶ Construe. Viscera apostolorū impleta:id est satiata gaudent:quia fecit eos loquentes/et etiam ardentes in amore/et afflato.id est aspirato spiritu sancto intonante diuersas voces.id est generationes omnium linguarū/et fantur.id est predicant magnalia dei.id est mirabilia dei omnipotentis.

Ex omni gente cogniti / grecis latinis barbaris: cunctisq; admirantibus/linguis loquuntur omnibus.

¶ Construe. Ex omni genere.id est ex omnibus gentibus cogniti sunt apostoli.s. grecis/latinis/barbaris/cunctisq; admirantibus/apostoli loquuntur linguis omnibus que sunt quinquaginta vel pauciores.

Judea tunc incredula/delirans toto spiritu:ructare
musti crapulam/alumnos christi concrepat.

¶ Ita loquebātur vt omnes admirabātur sic loquētes:et credunt in eis deū esse.
¶ Construe. Sed iudea incredula.id est plebs iudeorum.id est infidelis et perfida:et illis delirans.id est insana/toto spiritu.id est superbo/concrepat alumnos. id est discipulos christi/ructare crapulam musti.id est ex ebrietate loqui.

Sed signis ⁊ virtutibus/occurrit ⁊ docet petrus:fal
sa probauit perfidos/iohelis testimonio.

¶ Estimabant indei q̄ prae ebrietate potu musti.id est per ebrietatem apostoli taliter loquebantur.
¶ Construe. Sed petrus occurrit signis.id est miraculis ⁊ virtutibus docet idem probat perfidos iudeos probauit loqui falsa testimonio iohelis pphete. Probat enim Johel sic. Effundam de spiritu meo super omnem carnem et prophetabunt filij vestri et filie vestre.

Sit laus patri cum filio/sancto simul paracito:nobisq; mittat filius/charismata sancti spiritus. Amen.

¶ Construe Laus sit filio et simul sancto paracito.id est spiritui sancto et mittat nobis omnibus nobis fidelibus charisma.id est donum sancti spiritus. Amen.

¶ In die sancto pentecostes.

mothram & ig

Veni creator spiritus/mentes tuorū visita:imple superna gratia/que tu creasti pectora.

¶ Materia huius hymni est inuocatio spiritussancti quem pater et filius promiserat quando dixit Joheli. Effundam de spiritu meo super omnem carnem. Filius promisit quando dixit. Si assumptus fuero in celum mittam vobis paraclytū Et apostolis orantibus in hora tertia mūdus intonuit: et subito venit spiritussanctus: apostoli inflammati et repleti spiritu sancto diuersis loquebantur linguis magnalia dei.

¶ Intentio autoris est rogare deum vt purget pectora nostra superno splendore q̄ illuminet gratia spiritus sancti: et expellat a nobis visibules q̄ inuisibules hostes vt habeamus vitam permanentem cum ipso. ¶ Construe. O creator: o sancte spiritus dei veni et visita mentes tuorum fidelium: et veni ex dono imple pectora superna gratia/que tu creasti. id est fecisti.

Qui paraclytus diceris/donum dei altissimi: fons vivus ignis charitas/et spiritalis vnctio.

¶ Construe. Qui paraclytus. id est consolator diceris donum dei altissimi: q̄ diceris fons viuus (de quo non communicat alienus: vel fons aque salientis in terrā) et diceris ignis: quia corda hominum ad dilectionē dei q̄ proximi accendis/et vicia. id est peccata cōsumis/et diceris charitas: quia facis diligere deū et proximū et diceris spiritalis vnctio: quia de spirituali vnctione. id est de spiritu sancto vngis corda hominum vt humilientur in susceptione sacri baptismatis.

Tu septiformis munere/dextre dei digit⁹: tu rite promisso patris/sermone ditans guttura.

¶ Construe. Tu septiformis munere. id est per septem dona gratiarū. Sūt enim septem dona spiritussancti. s. spiritus sapientie q̄ intellectus/spiritus cōsilij et fortitudinis/spiritus scientie et pietatis et amoris. Tu es digitus. id est potētia dextre dei: quia sicut nodi digitorum sunt varij: ita varia sunt dona spiritus sancti: q̄ tu es ditans. id est faciens ditates/guttura. id est pectora/rite. id est iuste/sermone. id est amore solito promisso patris q̄. Uel sic. tu es promissum patris ditans gutturā sermone.

Accende lumen sensibus/infunde amorem cordibus: infirma nostri corporis/virtute firmans perpetim.

¶ Cōstrue. (Et quia tu operaris omnis) accende lumen sensibus. id est mentibus nostris q̄ infunde cordibus nostris amorem. id est dilectionem dei/tu infirmūs. id est corroborans infirma. id est debilia nostri corporis. perpetim. id est perenniter vel perpeti virtute. id est mirabiliter cum virtute perpetua: et super nos firmans id est protegens.

Hostem repellas lōgius/pacemq̄ dones protinus: ductore sic te previo/vitemus omne noxium.

¶ Construe. Repellas. id est remouens a nobis/longius. id est procul/hostem scilicet nostrum/q̄ pro et/et dones pacē/protinus. id est cito/vt sic vitemus omne noxium. id est peccatum de previo ductore.

Per te sciamus da patrem/noscamus atq̄ filium: te vtriusq̄ spiritum/credamus omni tempore.

¶ Cōstrue. (O sancte spiritus) da per te vt sciamus patrem atq̄ noscamus filium et credamus te spiritum scilicet sanctum vtriusq̄ scilicet patris et filij. id est procē

dentem ab vtroq; omni tempore. Amen.

A Desto sancta trinitas / par splendor vna deitas: qui extas rerū omniū / sine fine principiū.

¶ Construe. O sancta trinitas / adesto. id est prope sis / tu es par splēdor. id est vna deitas: qui deus extas. id est permanes principium omnium rerum. id est creatarum sine fine: quia non est finis: neq; principium in deitate.

Te celorum militia / laudat adorat predicat: triplexq; mundi machina / benedicit per secula.

¶ Cōstrue. Militia celorum. id est angeli siue spiritus celestes laudat te deum in trinitate: adorat scilicet te / q; pro et / q triplex machina mundi. scilicet celestis / terrestris / et infernalis benedicit. id est benedicēdo laudat scilicet te / per secula. id est eternaliter.

Illum nos et nos cernui / te adorātes famuli: vota precesq; supplicum / hymnis iunge celestium.

¶ Cōstrue. Et nos cernui. id est deuoti / famuli. id est seruitores / illum⁹. id est presentes sumus / nos adorantes. id est precantes te scilicet deū / iunge vota. id est desideria: q; pro et: et preces. id est orationes / supplicum. id est deuotorum hominū / hymnis. id est laudibus / celestium scilicet spirituum.

Unum te lumen credimus / quod et ter idem colimus: alpha et o quem dicimus / te laudet omnis spiritus.

¶ Construe. Nos credimus. id est scimus / te scilicet deum vnū lumen quod lumē te colimus. id est honoramus idem scilicet lumē / ter. id est tripliciter scilicet in patre et filio et spiritu sancto: et vnum deum in trinis / quē deū dicimus. id est nominamus / alpha. id est principiū / et o. id est finē / omnis spiritus. id est omnis homo / laudet te scilicet deum honorando. ¶ Tractum est ex serie litterarum grecarum vt christus dicatur alpha et o. id est prima dicitur alpha et vltima omega. id est o magnum: et sic merito scriberetur non omicron.

Laus patri sit ingenito / laus et vnigenito: laus sit cū sancto spiritu / trino deo et simplici.

¶ Cōstrue. Laus sit deo ingenito. id est nō generato scilicet patri et laus sit et deo vnigenito. id est filio laus sit cum sancto spiritu trino deo. scilicet in personis: q; simplici scilicet deo in vnitate substantie.

O Pater sancte mitis atq; pie iesu christe fili vene rande paracyteq; spiritus venerande alme deus eterne.

¶ Construe. O sancte pater (facio sanctos credentes in te) tu mitis. id est benigne per effectum: quia facis nos mites et pios: atq; pro et: o pie iesu christe. tu fili scilicet patris venerande. id est honorande (quia de iure debemus te venerari et laudare) q; pro et / et paracyte spiritus / o venerande deus / o alme deus / o eterne deus.

Trinitas sancta vnitasq; firma deitas vera bonitas immensa angelorum salus orphanorum spesq; cunctorum.

¶ Constrve. O trinitas. id est o deus in trinus personis/ꝙ pro eo vnitas firma. s. in essentia/ꝛ o deitas vera: quia tuos semp̄ veraces facis: qz veritas es/et o immensa bonitas. id est incomprehensibilis/dz lux. id est splendor angelorum/salus orphanorum. id est peccatorum indulgentiam petentium/ꝙ pro et spes. id est cōfidentia/cunctorum scilicet hominum.

Seruiunt tibi cuncta que creasti te tu e cuncte laudant creatȳnos quoqz tibi psallimus deuote tu uos exaudi.

¶ Constrve. (O sancta trinitas) cuncta. id est omnia que tu creasti seruiūt tibi scilicet trinitati/cuncte nature te laudant te scilicet deum in trinitate: ꝙ pro ꝛ/nos deuoti scilicet supplices psallimus tibi scilicet deo/ꝛ exaudi nos scilicet psallentes laudem tuam.

Gloria tibi omnipotens deus trinus ꝛ vnus magnus et excelsus decet hymnus laus honor et decus nunc et in euum.

O Lux beata trinitas/ꝛ principalis vnitas: iā sol recedit igneus/infunde lumen cordibus.

¶ Materia huius hymni sumitur circa qualitatem temporis discedente et nocte aduenīente. Inuocat trinum deum in personis: et trinitatem in vnitate: vt infundat cordibus nostris lumē spiritussancti: vt laudare mereamur deū tā in prosperis ꝙ in aduersis: et ita concedat nobis transire diem et noctem sine peccato.
¶ Cōstrue. O beata trinitas. id est o deus qui es lux hoim vel mūdi seu angelorū ꝛ vnitas principalis. id est que habet principatū super oīne qđ est. iam sol igneus id est christus recedit scilicet a nobis. ꝛ ideo infunde lumen. id est dona spiritussancti/cordibus. id est sensibus nostris vt scilicet illud habere mereamur.

Te mane laudum carmine/te deprecamur vesperi: te nostra supplex gloria/per cuncta laudat secula.

¶ Constrve. O christe infunde spiritumsanctū te deprecamur/et vt admnas nos laudum carmine (et laudamus) te mane. id est semper: quia omni tempore debemus laudare te deum (secundum prophetam) et deprecamur. id est rogemus/vesperi. id est in fine mundi/et nostra supplex. id est humilis gloria/laudet te scilicet christum per cuncta secula. id est per omne tempus.

¶ In dedicatione ecclesie.

Vrbs beata hierusalē dicta pacis visio que construitur in celis viuis ex lapidibus et angelis coronata vt sponsata comite.

¶ In hac cōmemoratione celestis hierusalem auctor laudat deum qui hoc tpe sacro infundit iugiter suam benedictionē quapropter rogat deum vt in hoc sctō suo templo oēs promeremur acquirere eterna bona ꝛ illa cū suis sanctis possidere.
¶ Cōstrue. Beata vrbs hierusalē est ciuitas celestis constituta de animabus sanctorū qui sunt viui lapides et interpretatur visio pacis. que hierusalē construitur in celis ex viuis lapidibus. id est sanctis animabus ita dico coronata. s. in angelis vt spōsata comite. id est sicut mulier ornata viro. id est sponso/ita ecclesia christo.

Nouus ueniens e celo nuptialī thalamo p̄parata vt

sponsata copuletur domino platee et muri eius ex auro purissimo.

¶ Cõstrue. Nona sponsa. id est ecclesia veniens e celo. id est christo preparata/nuptiali thalamo. id est virginali vel lauacro baptismatis vt pro sicut sponsata copulatur. id est coniungatur domino platee. id est mimus perfecti/et muri. id est predicatores illius sponsi sunt ex auro purissimo. id est ex splendore sanctorũ qui splendidi efficiuntur sicut aurum purissimum.

Tunsionibus pressuris expoliti lapides suisq; aptantur locis per manus artificis disponuntur permansuri sacris edificijs.

¶ Construe. Lapides. id est sancti martyres/expoliti. id est aptati ad edificandũ tunsionibus. id est percussionibus/et afflicti pressuris. id est tribulationibus: sicut lapides in muro sunt edificati: ita anime sanctorum sunt ordinate in paradyso. ꝙ pro et/disponũtur aptantur/ordinantur suis locis per manus artificis. id est per manus filij dei. permãsuri scilicet lapides dei/sacris edificijs. id est celestibus edificijs.

Porte nitent margaritis aditis patentibus et virtute meritorum illuc introducitur omnis qui pro christi nomine in hoc mundo premitur.

¶ Construe. Porte scilicet templi/nitent. id est splendent/margaritis. id est virtutibus aditis luminibus patentibus. id est apertis sacris templis ꝙ hic. id est in templo: omnis christianus qui pro christi nomine premitur. id est cruciatur introducitur illuc. s. in celestem hierusalẽ/virtute meritorũ. id est bonorũ operũ suorũ ¶ Aditus sunt sacraria que adire nõ licet nisi a summo pontifice: que in dedicatione patent.

Angularis fundamentũ lapis christus missus est qui compage parietis in vtroq; nectitur quẽ sancta syon suscepit in quo credens permanet.

¶ Christus dicitur lapis angularis. qui a iudeis fuit reprobatus. ¶ Cõstrue. xps scilicet fundamẽtũ totius ecclesie missus a patre factus est lapis angularis: qui lapis nectitur. id est cõiungitur/compage. id est commixtione parietis/in vtroq;. id est in duobus populis (iudaico et gentili) quem christũ sancta syon suscepit (Syon interpretatur ecclesia vel speculatio) in quo scilicet christo vel ecclesia credens. id est christianus qui credit permanet firmiter in fide sancte ecclesie.

Omnis illa deo sacra et dilecta ciuitas plena modulis in laude et canore iubilo trinũ deum vnicũq; cum fauore predicat.

¶ Cõstrue. Omnis illa ciuitas. id est ecclesia militans deo. id est ad dei honorem/est sacra. id est sacrata/et dilecta. id est amata a deo/et plena modulis. id est cantilenis angelorum in laudem dei et canore. id est cantu/vel canore iubilo. id est vlulatione. (Iubilus est gaudiũ illud quod est interius in homine quod omnino nõ potest referri: nec etiã omnino tacetur pre animi exultatione) et sancta ecclesia predicat trinum deũ. scilicet in personis/vnicũq;. id est vnũ in substantia vel vnum quoq; cum fauore. id est prece et oratione predicat.

Hic in templo summe deus exoratus aduent clemẽti bo

nitate precum vota suscipe largam benedictionē hinc infunde iugiter.

¶ Construe. O summe deus exoratus scilicet a nobis deprecatus aduenī (per gratiam) in hoc templo. id est in ista ecclesia/et suscipe vota precum. id est precantium vel orantium. Istud intransitue legitur: et est figura endiadis que fit quando duo nomina substantiua simul ponuntur: vnum illorum adiectiuatur: et alterū remanet substantiuum. q̄. clementi bonitate. id est moderata tua prece vel voce: infunde. id est immitte/iugiter. id est perēniter vel assidue/benedictionē largā. id est latā

Hic promereantur omnes petita acquirere et adepta possidere cum sanctis perenniter paradisum introire translati in requiem.

¶ Cōstrue. Hic scz in sacra ecclesia vel in isto loco oēs scilicet fideles homines promerentur. id est bene mereantur acquirere petita scilicet iusta/adepta. id est illa petita/obtenta et habita possidere perenniter. id est perpetue cum sanctis. id est cum bonis et deo dilectis: et supple cum iumus trāslati in requiem. id est dum iumus mortui supple mereamur introire paradysum. id est regnum celorum.

Quod chorus vatum venerandus olim/spiritu sancto cecinit repletus: in dei factum genitrice constat/esse maria.

¶ In hoc hymno agit autor de natiuitate christi qualiter cōpletū est in maria qđ pphete predixerūt: q̄ maria cōcepit et peperit filiū: et symeon gaudius suscepit eū in templo. Diximus ergo q̄ pphete censuerūt de christi aduētu et natiuitate. Esaias. In medio duū animaliū cognoscetis. id est inter bouem et asinū. Iterū. Egredietur virga de radice. Et abacuc similiter idem dixit. In medio duū q̄. et multi alii prophete annūciauerūt et pphetauerūt de christo: hoc totū cōpletū est in maria: quia christus cōceptus/natus/baptizatus/crucifixus/in templo presentatus/et a iusto symeone et ab anna vidua suscepta est. Unde a personis illis dño obuiantibus: istud festū in quo iste hymnus cantatur hypapanti dñi dicitur. id est obuiatio dñi. ¶ Cōstrue. Illud cōstat esse factū id est implctum in maria genitrice dei. id est matre christi: qđ venerādus chorus. id est venerabilis cōgregatio/vatū. id est pphetarū/repletus. id est plenus spūsctō/cecinit. i. pphetauit/olim. i. dudum.

Hec deum celi dominumq̄ terre/virgo concepit peperitq̄ virgo: atq̄ post partū meruit manere/inuiolata

¶ Construe. (Et vere cōstat esse factum quod prophete cecinerūt) quia beata virgo concepit dominum. id est christum deum celi et terre: et virgo scilicet maria peperit illum quem gessit. id est portauit: atq̄ pro et: et meruit scilicet maria inuiolata manere. id est mansit incorrupta post partum.

Quem senex iustus symeon in vlnis/in domo sumpsit domini gaudius: hoc quod optauit propzio videre/lumine christum.

¶ Construe. Quem scilicet christum symeon iustus et senex. id est annosus sacerdos/sumpsit. id est suscepit/in vlnis. id est in brachijs suis/in domo. id est in tēplo dñi/et scz Symeon est gaudius. id est letatus/videre. id est aspicere xpm suo propzio lumine. id est oculis quod optauit. id est desiderauit per multa tēpora. ¶ Legendum est propzio videre propter carmen sapphicum: de quo prius.

Tu libens votis petimus precantū regis eterni genitrix faueto clara que celi renitēs olimpi regna petisti.

¶ Cōstrue. O tu genitrix. id est mater/regis eterni. id est christi qui caret principio ⁊ fine te petimus/faueto. id est concede/votis precantū. id est precibus famulorū libens. id est libenter/et tu renitens. id est splēdens/petisti pro accepisti regna clara/celi olimpi. id est celi altitudinem. ¶ Legendū est clara que: non q: vt lex carminis et sensus indicant.

Sit deo nostro decus et potestas laus sit et perpes honor et perennis qui poli summa residet in arce trinus et vnus.

¶ Construe. Decus et potestas sit deo nostro: et perpes laus. id est perpetua gloria/et perennis honor sit deo nostro: qui scilz deus residet summa arce poli. id est altitudine celi/trinus in personis et vnus in essentia.

Quem terra ponthus ethera/colunt adorāt predicant: trinam regētem machinā/claustrum marie baiulat.

¶ Auctor in presenti hymno vult ostendere hoc q̄ prophete de christo nunciauerunt in maria virgine esse cōpletū. Claustrū marie baiulat christū. ¶ Nota q̄ deus fecit holem de limo terre: ⁊ posuit eū in paradysum voluptatis: ⁊ vetuit illi de ligno (qō erat in medio paradysi) ne comederet. Sed dyabolo suadēte ene: et eua postea ade ambo comederūt dyabolo placentes mortaliter pēccauerunt: et post petīn tante transgressionis de paradyso terrestri a dño electi se nudos esse cognouerūt. Videns ergo deus q̄ non posset redimere genus humanū melius q̄ per feminā vñ in vterū virginis descēdit humanū corpus assumēdo: ⁊ ita sumus redēpti a pctō liberati per feminā: vñ ⁊ nos grates reddere tenemur. Dictū est etiā supra q̄ maria est stella maris ⁊ mater dei/⁊ quē celi ⁊ terra capere nō poterāt suo gremio cōtulit. ¶ Cōstrue. Claustrū. id est vēter marie scz virginis/baiulat. id est portat illū deū regentē. id est gubernantē trinā machinā mūdi. ſ. celū/terrā/et mare vel trinā machinā anime. ſ. concupiscibilitatē/rationabilitatē/⁊ sensualitatē: quē scz deū/terra. id est boni holes/pōthus. id est mali holes/ethera. id est celestes creature/colūt. id est honorāt/adorāt. id est cōmendāt/predicant. id est denunciant.

Cui luna sol et omnia/deseruiunt per tempora: perfusa celi gratia/gestant puelle viscera.

¶ Construe. Dico q̄ celum et terra et omnia laudant adorant illum quem celi capere non poterant et vere: quia viscera puelle. ſ. virginis marie/perfusa. id est repleta gratia celi. id est de rore celesti/gestant. id est portāt scilicet christum deum cui christo/luna. id est variatio lune. sol in cursu suo et omnia entia deseruiunt. id est famulantur/per tempora. id est temporaliter.

Beata mater munere/cuius supernus artifex: mūdū pugillo continens/ventris sub archa clausus est.

¶ Cōstrue. Et quia maria portauit christum possumus dicere q̄ est beata mater munere. id est dono filij sub cuius virginis archa ventris. id est vteri/supernus artifex. id est supernus creator/continens mundū scilicet vniuersum pugillo sub tua potestate/clausus. id est portatus.

Beata celi nūcio/fecunda sancto spiritu: desideratus

gentibus:cunus per aluum fulus est.

¶ Cōstrue.Et quia supernus artifex dar' sus est sub arcpo virginis marie possumus eni dicere q' dei genitrix sit beata.id est sancta/nuncio celi.id est angelica salutatione a trinitate missa/et est fecunda.id est impregnata sancto spiritu/per cuius scilicet marie aluum ni.id est vterū/fulsit.id est natus est/supple ille qui fuit dei ieratus a cunctis gentibus.id est populis.

O Gloziosa domina/excelsa supza sydera:qui te creauit pzouide/lactasti sacro vbere.

¶ Materia huius hymni est vt beata virgo maria peperit saluatorem nostrū.Et quia deus cōtulit ei tantā gratiā q' saluatorē nostrū pareret.tē.Facit autor apostrophā.id est conuersionē.id est allocutionē ad absentē:nā deus contulit ei tantā gratiā q' ipsa peperit saluatorē nostrū:cōuertit sermonē suū ad ipsam ostendēdo eam esse gloriosam.¶ Construe.O gloriosa dña.id est mater dñi nostri/excelsa.id est elevata/supra sydera.id est super omnes celos/tu lactasti sacro vbere.id est sancto pectore qui te creauit pzouide.id est sua eterna pzouidentia.

Quod eua tristis abstulit/tu reddis almo germine:intrent vt astra flebiles/celi fenestra facta es.

¶ Cōstrue.Tu reddis.id est restituis almo germine.id est per sanctū filiū tuū sup. illud qō tristis eua.id est dolorosa abstulit scz a nobis.s.paradysum/et es facta fenestra celi.id est pri vt flebiles scz boles deflentes pctā sua/intrēt astra.id est celos.

Tu regis alti ianua/et pozta lucis fulgida:vitam dās/tam per virginem/gentes redempte plaudite.

¶ Construe.(Et vere quia)tu es ianua.id est ostiū/alti regis.id est christi/et es facta fulgida porta.id est splēdida ianua/lucis.id est christi qui est vera lux(que illuminat oēm hoiem venientem in hūc mūdū)et o gentes redēpte.id est liberate a dō/iesu christo/plaudite.id est gaudete vitā datā esse per virginem scīz mariā.

Ave maris stella/dei mater alma:atq; semper virgo/felix celi pozta.

¶ Materia huius hymni est de salutatione beate marie virginis facta ab angelo sic dicēte.Aue gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus.Et cā ipsa respōdisset.Ecce ancilla dñi fiat mihi secundū verbū tuū.Tūc virtute altissimi obumbrata est:et solo verbo cōcepit filiū qui est christus dominus noster.Intendit etiam autor ipsam beatam virginem mariam invocare vt ipsa nomē Eue (per quam mors intrauit)mutet:et vt soluat vincula peccatorū nostrorum:q̄ pariet nobis vitā eternā vt nos a peccatis absolutos mites faciat et castos.Dignū est etiam laudare nos hortatur et glorificare hūc diem propter hoc q' exiuimus de domo diaboli per ipsam/et venimus per fidem et gratiā dei ad regna celorum.Et innuit hoc per simile faciendo istam cōparationem.Sicut enim stella maris precedit ducatum ipsis nautis vt veniant ad portū:ita per ducatū virginis marie venimus ad portū.id est ad christum.¶ Construe.O stella maris.id est mūdi/aue. id est salue/o alma mater.id est sancta genitrix dei/hominis:atq; pro et manēs semper virgo:scilicet ante partum/in partu/et post partum:et o felix porta.id est sancta ianua celi.id est paradysi/aue.id est salue.

Sumens illud aue/gabzielis oze:funda nos in pace/mutans nomen eue.

¶ Cōstrue.Et q' tu sumens illud aue.i.illā salutationē angelicā que fertur ab ore gabrielis(illius angeli)funda.i.cōfirma nos in pace.i.in eterna beatitudine:tu di

vo mutans nomen eue in ane. id est maledictionem eue in tuam benedictionem.

Solue vincla reis/profer lumē cecis: mala nostra pelle/bona cuncta posce.

¶ Constrne. Et quia tu virgo dicta es stella maris: et quia mutasti nomen eue. id est maledictionē eue delesti: impetrasti nobis benedictionē: confundisti mortē tribuens nobis vitā perpetuā: ideo solue vincla. i. ligamina peccatorū/reis. i. peccatoribus/profer. i. tribue lumen cecis. i. mētibus: et pelle. id est remone nobis mala nostra. i. peccata nostra: et posce. i. posula scilicet a filio tuo cuncta bona.

Monstra te esse matrem/sumat per te preces: qui pro nobis natus/tulit esse tuus.

¶ Cōstrue. O maria mōstra. i. ostende te esse matrē. i. placēdo filiū tuū: et filius tuus sumat preces. id est deprecationes nostras per te: qui scilicet filius natus ex te virgine maria pro nobis scz miseris peccatoribus/tulit. id est sustinuit esse filius tuus.

Virgo singularis/inter omnes mites: nos culpis solutos/mites fac et castos.

¶ Constrne. Virgo singularis (qz nulla est tibi similis: quia fuisti virgo ante partū et partu/et post partū) mitis. id est humilis inter oēs scz mulieres: et virgo fac nos solutos culpis/et fac nos mites et castos scilicet in corpore et anima.

Vitam presta puram/iter para tutum: vt videntes iesum/semper collætemur.

¶ Constrne. (Et quia es mater castitatis et humilitatis) o virgo presta. id est dona vitam puram. scilicet nobis/et para. id est tribue iter tutum. id est viam securam vt nos videntes iesum christum filium tuum/collætemur. id est simul gaudeamus semper. id est in presenti et laudes persoluētes: et in futuro cum plenius cognoscētes/gaudeamus cum domino deo nostro.

Sit laus deo patri/summo christo decus: spiritui sancto/trinus honor vnus. Amen.

¶ Cōstrue. (Et quia descendit dominus deus noster in uterū virginis ideo) laus. id est gloria sit deo patri: et decus. id est reuerentia sit summo christo. id est excelso dei filio: et spiritui sancto sit honor trinus in personis et vnus in essentia.

Vt queant laxis resonare fibris/mira gestorū famuli tuorum: solue polluti labii reatū/sancte iohannes.

¶ Iste hymnus vitā et mores habitū et conuersationē sancti iohannis baptiste describit otanus et suadens vt eius cōsuetudinē imitemur: vt ad eius beatitudinem peruenire mereamur. ¶ Cōstrue. O sancte iohānes solue. i. relaxa reatum labii. i. oris polluti. i. inquinati: vt famuli tui queant. i. possint resonare/mira. i. miracula/gestorum tuorū. i. factorū/fibris. i. vocis/laxis. i. resolutis: vel vt apostolis vocib' exoratis. ¶ hymn' est saphicus artificiose cōpositus in quo diligētiores illis quos notāt esse cantū notas in primis versiculis positas sub eodē ꝓportione: ita vt primam prima syllaba/secundam sexta/tertia iterū primatet quartam iterū sexta/et quintam rursus prima/et sextam cōsequenter sexta denotet.

Alicius celso veniens olympo/te patrē magnum fore nascituri: nomen et vite seriē gerende/ordine promit.

¶ Cōstrue. Nūcius venit celso olympo. i. de celo scz angelus gabriel promisit. i. misit eis te forte magnū nascturū: patri scz tuo z. charitet nomē tuū similiter promisit quia dixit (Johānes est nomen eius) et promisit eum. i. ordinē vite gerende dicta (tuus et sicer nō habet) ordine. id est secundū ordinem que gessit.

Ille promissi dubius superni / perdidit prompte modulos loquele: sed reformatus genitus perempti / organa vocis.

¶ Cōstrue. Ille scz zacharias / dubius. i. incredulus promissi superni. i. celestis promissionis: perdidit modulos prompte loquele. i. medū locutionis. Ambrosius enī dicit q zacharias vocem amiserat in consonantibus quia eas formare non poterat: sed tu reformatus o sancte Johannes genitus. i. natus / organa. id est instrumenta vocis perempte. id est destructe seu extincte vocis.

Ventris obtrusus politus cubili / senserat regem thalamo manentem: hinc parens nati meritis vterq; / abdita pandit.

¶ Cōstrue. Et tu positus. i. recumbens cubili. i. ventre matris tue obtruso. i. clauso senserat regē. i. xpm manētē. i. iacentē thalamo. i. ventre virginis / hinc. i. ex hoc vterq; parens (zacharias z elyzabeth) de meritis nati. s. iohannis pandit / prophetauit abdita. id est abscondita (quia pater dixit. Benedictus dñs deus israel. Mater vero dixit. Et vnde venit michi q veniat mater dñi mei ad me.)

¶ Ad matutinas.

Aspera deserti teneris sub annis / ciuiū turmas fugiēs petisti: ne leui saltem maculare vitam / famine posses.

¶ Cōstrue. O sancte iohannes tu fugiens turmas. i. turbas ciuium / petisti antra. id est obscuras spelunca in deserti. i. loci desolati sub teneris annis. s. in etate. vij. annorum ne posses maculare vitam saltem / leui famine. i. verbo ocioso. (Et est ociosum verbū quod aut vtilitate rectitudinis aut laude rationis succillitate caret) hinc dico saltem leui. id est sine bono fructu.

Prebuit hyrtū tegumen camelus / artubus sacris stropheum bibentes: cui later haustum sociata pastū / mella locustis.

¶ Construe. Camelus prebuit hyrtum tegmen. i. pilosum vestimentum: sacro artubus. id est sacris membris / z bidentes. id est oues / prebuerunt stropheum. i. cingulum cui. s. iohanni / later. i. aqua / prebuit hausum / z cui mella prebuerit pastū mella dico locustis / illis volatilibus.

Ceteri tantum cecinere vatum / corde presago iubar affuturum: tu quidem mundi scelus auferentem / indice prodis.

¶ Construe. Ceteri vatum. id est alii prophete / cecinere. id est prophetauerūt / tm. i. tantummodo corde presago. i. prouido iubar esse affuturū. i. christū venturū: sed tu quidem (quasi vltimus) prodis. i. ostendis. s. christum auferentē scelus. id est peccatum mundi / indice. id est digito: dicens. Ecce agnus dei.

Non fuit vasti spatium per orbis/sanctior quisq̃ genitus iohanne:qui nephas iecli meruit lauantem/tingere lymphis.

¶ Cõstrue. Quisq̃ scilicet homo genitus(intellige de muliere nõ de virgie vt christus) nõ fuit sanctior iohãne scilicet baptista per spaciũ vasti orbis.id est ãpli mundi:qui scilicet iohannes meruit tingere.id est baptisare/lymphis.id est aquis eundem lauantẽ scilicet christũ nephas.id est peccatũ/iecli(pro ieculi)id est mundi.

Dignis felix meritiq̃ celsi/nesciẽs labem niuei pudoris:prepotens martyr heremiq̃ cultor/maxime vatũ.

¶ Construe. Et quoniam meruisti christum tingere lymphis.tu dico o nimis felix celsi meriti nesciens.id est ignorans/labem.id est sordem/niuei pudoris.id est pulchre castitatis/martyr.id est testis/prepotens.id est pre aliis potẽs dicitur. Ecce agnus dei ꝛc. Uel martyr.id est decollatus/ꝙ cultor.id est habitator/heremi.id est loci solitarij.tu maxime vatum:quia plusq̃ propheta.

Serta ter denis alios coronant/aucta crementis duplicata quondam:trinq̃ centeno cumulata fructu/te sacer ornant.

¶ Tres ordines hic notantur .s. tricesimus/sexagesimus/ꝙ centesimus:in quibus continentur olim holm ordines.s.cõtinẽtes/coniugati vel virgines:qui et designãtur per tres viros.s.per Noe/Daniel/ꝛ Job.per Noe designãtur coniugati. Per Job continentes. Per Danielem virgines designantur. Unde legitur in euangelio. Alij sunt in lecto/alij in villa/alij in agro:hoc tractũ est de euãgelio vbi dr de semine iacto/aliud sexagesimũ/aliud tricesimum/aliud centesimum fructũ attulit.

¶ Cõstrue. Serta aucta crementis ter denis.id est triginta coronãt alios.ies cõiugatos q̃ habẽt secũ fidẽ scte trinitatis.s.patris et filij et spũssancti:et adherẽt etiã decẽ preceptis legis dmine:et illa serta duplicata sunt.s.in sexagesimũ fructũ ꝙ coronant quosdã cõtinẽtes qui vicerũt in charitate dei ꝙ proximi:et qui hñt sex opa mie ꝙ castitatis vel charitatis scz pascere ieiunos/vestire nudos/potãdo sitiẽtes/visitare infirmos ꝛc.trina serta.id est triginta super sexagesima cumulata et auctis per augmẽtationẽ denarij.s.per decẽ centeno fructu.id est centesimo coronãte o sacer iohannes qui es virgo:qr centesimus fructus coronat.i.oriat virgines.

¶ Et vt breuius exponamus. A tricesimo fructu vel ordie cõiugatus sexagesimo cõtinẽtes:a centesimo virgines post dissolutionẽ corporis et anime coronantur in eterna beatitudine. ¶ Et nota q̃ tricesimus numerus surgit a ternario ꝙ denario qui a cõiugati habẽt fidẽ sancte trinitatis et adherẽt decẽ preceptis legis:sexagesimus numerus a senario ꝙ denario surgit:qr cõtinentes hñt sex opa mie ꝙ charitatis.s.pascere ieiunos ꝛc. Uirgines in centesimo ordine ponũtur ꝙ signat perfectionẽ.qr centenarius numerus surgit a trino tricesimo ꝙ denario.s.superaddito:et ita sunt centũ. Per .c. numerus perfectus intelligitur:ꝙ hoc ordine fuit beatus iohannes:ꝙ nõ absurde immo aperte secundũ loquelã digitorũ. Per tricesimũ numerũ cõiugatorũ:ꝙ per sexagesimũ cõtinentiũ/per centesimũ virginũ merces accipitur. Periti enim prima cõputatione articulorũ(quã appellãt loquelã digitorũ)dicũt qñ in sinistra manu per quã vita talis intelligitur vsq̃ ad nonaginta nouã solebãt cõputare. Centũ aũt ꝙ deinde in dextera parte(per quã celestia nobis designantur) Uñ de quodã centenario habemus in quodã libro. Ja dextera cõputat animos. In hoc loco autor facit numerũ suũ per quinq̃ digitos manus.s.per pollicẽ/per indicem/mediũ/medicũ/aut auricularem. ¶ Auricularis in palma positus figit vnitatẽ. Medicus cũ ipso positus duo significat. Medicꝰ cũ ipso positꝰ in medio tria figit. deinde nihil. Auricularis erectus medio:an medico iacẽtibus quatuor figit.

Medicus cū illo erectus medio tactē in palma quinq; designat. Medius cū illo erectus sex signi. Itē auricularis in palma cū illo septē signi. Medicus eodem modo positus in palma octo significat. Medius simili modo positus nouē significat. Index (qui vltr hoc nil facit) predicto modo positus decē significat. Amplexu pollicis adiutus. cc. signi. Per quē numerū satis cōgrue accipitur merces cōiugatoꝝ propter illoꝝ mollem amplexū ꝛ vite delectionē ꝛ concordiā. Pollex siquidē cum indice firmiter astrictus signi sexaginta. per quē numerū satis accipitur merces cōtinentiū. Siue est enī amplexus ꝛ voluptuosa delectatione ꝛ cōiugalibus abstinere. Nil consuetudine maius. ¶ In dextero ūi centū per numerū qui fit in dextera parte vita celestis intelligitur per quē nō immerito accipitur merces virginū: qui hic in hac vita mundam et immaculatā vitā quasi angelicā (q̄m possunt) ducūt.

Nunc potens nostri meritis opimus/pectoris duros lapides repelle: asperum planens iter et reflexos/dirige calles.

¶ Cōstrue. O sctē iohannes. tu potis repelle. id est remoue duros lapides. id est incredulitatis nostri pectoris/meritis opimis. id est fertilibus et fecundis planans iter asperū. id est petrosum/et dirige calles reflexos. id est curuos in peccatis.

Ut prius mundi sator et redemptor/mentibus pulsa luitione putris: rite dignetur veniens sacratos/ponere gressus.

¶ Construe. Ut pius sator (a sero/is.) id est creator mūdi mentibus putris pulsa luitione. id est lutore abiecta venenosa sorde vitiorum saluator veniēs dignetur ponere gressus sacratos. id est sanctas itineris/rite. id est sine offensiōe. ¶ Luitione nouerbum dixit: quia limor et luidus putridum producunt.

Laudibus ciues celebrāt superni/te deus simplex pariterq; trine: supplices et nos veniam precamur/parce redemptis.

¶ Cōstrue. Superni ciues. id est celestes āgeli celebrāt te laudib⁹ o deus simplex ꝛ carēs partibus ꝛ trine. i. in personis pariter ꝛ nos supplices. id est humiles precamur venīā. id est indulgentiā/parce redemptis. id est dimitte nobis redemptis peccata nostra: quia redemisti nos sanguine tuo propio. Amen. id est sine fine.

perfundo ℞ replico perfundo ℞ perno =

Aurea luce et decore roseo lux lucis omne perfudisti seculum decorans celos inclyto martyrio hac sacra die que dat reis veniam.

¶ Construe. O lux lucis. id est filii patris perfudisti omne seculum. id est repletum aurea luce. id est predicatione apostolorum (aurea lumina dicta sunt propter splēdorem vite bonitatis et bone vite. q̄ nos illuminant) decore roseo. id est rubeo martyrum decorans celos. id est celestes creaturas/inclyto martyrio. id est nobili passione/in hac sacra die. id est solemnitate: que dies dat veniam. id est indulgētiam/reis. id est peccatoribus.

Ianitor celi doctor orbis pariter iudices secli vera mundi lumina per crucem alter alter ense triumphās vite senatum laureati possident.

¶ Construe. Ianitor celi. id est petrus hostiarius/doctor orbis. id est p̄dicator mūdi

ai sez paulus pariter.id est simul sunt radices fidei/et sunt vera lumina mundi/alter.id est petrus triumphans.id est vyrceno per crucē/alter id est alme sez paulus triūphīo esse laureati.id est coronati possidēt senatū.id est principatū hui' vite.

Iam bone pastor petre clemens accipe vota precantū et peccati vincula resolue tibi potestate tradita qui celi cletis celum verbo claudis & aperis.

¶Iam bone pastor.(Auctor facit apostrophē ad petrū vicesimū) ¶Construe.O bone pastor petre clemēs accipe vota precantū.id est preces/et resolue vincula peccati potestate tradita tibi.i.a christo/qui scilicet potestate claudis t aperis celū.id est paradysum/cunctis christicolis/verbo.id est sermone.

Doctor egregie paule mores instrue et mēte polūnos transferre satage donec perfectum largiatur plenus euacuato quod parte gerimus.

¶Cōstrue.O paule doctor egregie.i.nobilis instrue.id est cōponemostres mores et satage.id est labora transferre nos mēte poli.id est in celestū'/donec.id est quousq; perfectū.i.ab vtraq; anima et corpore largiatur.id est tribuatur nobis in futuro/plenus.id est perfectus/euacuato.id est penit' vinculis mortalitate quam gerimus ex parte.id est in hoc mortali corpore quasi ex aliqua parte hoc verū fuerit in futuro gloriabitur homo plenus et perfectus data sibi immortalitate vtriusq; partis.i.anime et corporis.

Olime bine pietatis vnice fide deuotos spe robustos maxime fonte repletos charitatis gemine post mortē carnis impetrate viuere.

¶Construe.Olime bine pietatis.i.duo olime pietatis/vnice.i.indeuise/fidei.id est vnius amoris/impetrate.id est postulate a deo nos viuere deuotos et robustos. id est firmos spe maxime repletos fonte gemine charitatis.i.dilectiōis dei et proximi impetrate inquā dico post mortē carnis.i.separationē anime et corporis.

Sit trinitati sempiterna gloria honor potestas atq; iubilatio in vnitate cui manet imperium extunc et modo per eterna secula.Amen.

¶Cōstrue.Sēpiterna gloria.i.eterna gloria sit trinitati in tribus personis/et honor sit eis atq; iubilatio.i.laudatio sit ei trinitati in vnitate.sez in vno deo illa trinitas q̄ est vn' deus manet cui imperiū.i.exulit principio/extūc.i.ab exordio mūdi et modo in presenti per eterna secula.i.per omnia tempora.Amen.i.fiat defectus.

O q̄ glorificā luce chorus sacras stirpis dauitice regia proles sublimis residens virgo maria supra celigenas etheris omnes.

¶Hoc metrū est tetrametrū.Sūt aūt hic quatuor versus in vnoquoq; eorū sunt quatuor pedes.quorū primus est spōdeus/secūs iambus/tertius dactylus/quartus est spondeus siue trocheus.¶Materia hui' hymni est duplex commēdatio ipsius marie tū a genere q̄ a meritis.Cōmēdatio a genere est:qa ipsa est de regia stirpe.i.de stirpe dauid.Cōmēdatio aūt a meritis est:qa ipsa peperit xpm saluatorē nr̄m.Cātatur aūt hymn' iste in transitu siue obitu bte marie virginis quādiu sez trāsiuit de hoc mundo ad regnū celestū:qn solū amittēdo spūm vitā alimoniā

fuit ex corpore de quo dubiū est. Sed ñ melius est vt credamus ex assumptū esse a patre ex corpore. O regia proles stirpis dauitice/o maria que es ramus ipsius dauid. Ipse enī fuit quercus a qua rami pcedūt/et tu es ramus/stirps/⁊ proles q̄ termini ponūtur pro eodē/sed nō idē significāt. Est enī proles q̄ simile habet initium/stirps idē est q̄ truncus a quo ramus velut a patre suus procedit. ¶ Cōstrue. O ℣. i. ℣tū/gloriōsa luce. i. gloriosa/chorusca. i. splēdida parens/o maria tu vico sublimis. i. sume in sublimi sez celo/tu residens. i. sedēs super omnes angelos etherea celigenas. id est genitos in celo. vbi fuerunt creati angeli a deo.

Tu cum virgineo mater honore angelorum domino pectoris aulam sacris viscerib⁹ casta parasti natus hinc deus et corpore christus.

¶ Construe. O maria. sup. existens mater cum virgineo honore. i. permanēs virgo casta parasti aulā pectoris. i. pectus tuum domino angelorū: et ideo hinc. i. ex illis viscerib⁹ sacris natus est christus deus. i. dignat⁹ est nasci corpore. i. ℣tum ad corpus: quia humanitatem sumpsit a te virgo maria.

Quem cunctis venerans orbis adorat cui nūc rite genu flectitur omne a quo nos petimus te subueniente abiectis tenebris gaudia lucis.

¶ Construe. Quē venerāns cunctus orbis adorat. i. quē oēs homines venerantur cui id est ad cuius honorē omne genu flectitur. id est omnes homines flectunt genua a quo scilicet christo nos petimus gaudia lucis sez eterne: te subueniente. i. auxiliāte/abiectis tenebris. id est peccatis remotis a nobis.

Hoc largire pater lumīnis omnis natū per proprīū flamine sacro qui tecum nitida viuit in ethera regnās ac moderans secula cuncta. Amen.

¶ Superius fecit autor preces ad beatam mariam virginem: sed hic facit preces ad deū patrem vt ipse dignetur nobis dare que promissa sunt dicens. ¶ Cōstrue. O pater lumīnis omnis. i. origo ⁊ factor tot⁹ claritatis largire. i. dona nobis hec scilicet gaudia lucis: largire inq̄ hoc per proprīū natum. i. amore filij tui: et sancto flamine. i. amore spiritus sancti/qui scilicet filius tuus vnit tecum in nitida. id est mundo/ethera. i. in celo/regnans. id est gubernans/ac moderans. i. temperās/secula cuncta. id est omnes in hoc seculo existentes.

Tibi christe splendor patris vita virtus cordiū in conspectu angelorum voce votis psallimus alternantes cōcrepando melos damus vocibus.

¶ Cōstrue. O ℣e qui es splendor patris/qui es vita et virtus cordiū. i. animarum scilicet nos psallimus. i. cantamus votis et voce: et nos alternātes damus melos id est dulces cantus: et hoc dico concrepando. id est resonando vocibus.

Collaudemus venerantes omnes celi milites et precipue primatem celestis exercitus michaelem in virtute conterentem zabulon.

¶ Construe. Nos venerantes. id est honorantes collaudemus omnes milites celi et precipue. id est per quos/primatem id est ducem celestis exercitus scilicet michaelem/conterentem. id est destruentem vel superantem/zabulon. id est dyabolū

in virtute.id est in potestate.

Duo custode procul pelle rex christe piissime omne nephas inimici mundo corde et corpore paradysi redde tuo nos sola clementia.

¶ Const:ne.Duo scilicet michaele/custode.id est custodiente christe pissime repelle.id est abime/vel abyce.id est remoue a nobis:omne nephas inimici.id est omne peccatum dyaboli/et redde nos sola clementia.id est pietate/vel misericordia tuo paradyso:et hoc mundo corde et corpore.

Gloriam patri melodis personemus vocibus gloriam christo canamus gloriam paraclyto qui deus trinus et vnus extat ante secula.

¶ Construe.O nos personemus gloriam.id est laudem patri in diuinis:vocibus melodie.id est dulcedine vel ducibus/et canamus.id est cantemus gloriam christo.id est filio/et canamus paraclyto.id est spiritui sancto:qui pater et filius et spiritus sanctus/extat.id est vnus deus in essentia et trinus in personis.

O christe sanctorum decus angelorum/rector humani generis et auctor:nobis eternum tribue benignus/scandere celum.

¶ Auctor facit mentionem ad singulos angelos rectores humani generis. ¶ Construe.O christe decus angelorū sanctorum(ad differentiā malorū)et auctor in benignus tribue nobis scandere.id est ascendere/celum.id est regnū eternum.

Angelū pacis michaelē ad istam/celitus mittas rogitamus aulā:nobis vt crebro veniēt exterminent/prospera cuncta.

¶ Cōstrue.Rogitam⁹ mittas celitus.id est de celo/dirigas ad istā aulā:id est istā ecclesiam michaelē angelum pacis qui nos placat deo:quoniam magnā nunciantur nobis a deo michael mittitur ad nos:quādo vero maiora tunc gabriel mittitur vt marie et zacharie:quando ad medelā tunc raphael mittitur:vt tobie.Raphael interpretatur medicina:ad hoc ergo mittitur vt cūcta prospera crescāt veniente angelo michale vel crebro.id est frequenter.

Angelus fortis gabriel vt hostem/pellat antiquū volitet ab alto:lepus templum veniens in istud/nostri miserius.

¶ Construe.Gabriel interpretatur fortis angelus.id est fortitudo dei per quem intelliguntur q fortes fuit et potens ad resistēdum fortitudini dyaboli per virtutē sancte crucis/et gabriel fortis angelus:volitet.id est volet ab alto celi/vt pellat antiquum hostem.id est dyabolum/gabriel dico veniēs lepus in istud templum.id est ecclesiam miserius nostri.¶ Vitiose corripitur secunda in nostri.Unde legunt alii nos miseratus.

Angelū nobis medicum salutis/mitte de celo raphaelem vt omnes sanet egrotos parcere nostros/dirigat actus.

¶Construe.O christe mitte nobis angelū raphaelē medicū salutis nre. Raphael interpretatur medicina dei:q signat xpm q̄m qui tulit nobis de celis medicinā id est potuit scz spiritm:cuius gratia mūdati sumus ab omni peccato:q liberati ab hoste antiquo vt sanet q curet nos oēs egrotos in mente/q dirigat actꝰ nros id est nras operationes pronas ad bonā operationē angelorum vel inuocationē.

Hunc dei nostri genitrix maria / totus et nobis chorus angelorum:semper assistat simul et beata/cōcio tota.

¶Hic facit inuocationē marie:et etiam angelorum dicens.¶Construe. hinc.i.ex hac causa maria genitrix dei nostri:et totus chorus angelorum assistat semper.i. omni tempore nobis omnibus:et tota concio beata.id est exercitus angelorū assistat nobis omnibus:vt isti intercedant pro nobis.

Prestat hoc nobis deitas beata/patris ac nati pariterq̄ sancti:spiritus cuius reboat in omni/gloria mūdo.

¶Construe.Beata scilicet deitas patris/ac nati.id est filij pariter spiritussancti/ prestet.id est tribuat nobis scilicet supradicta:cuius gloria reboat.id est personet in omni mundo.Amen.

Iesu saluator seculi / redemptis ope subueni:et pia dei genitrix/salutem posce miseris.

¶Construe.O xpe cōserua nos famulos:et bene debes:qr tu redemisti nos q hoc est o iesu saluator seculi/subueni.id est succurre redemptis/ope.i.tuo auxilio o pia dei genitrix/posce.id est implora salutem animarum nobis miseris.

Cetus omnes angelici/patriarcharū cunei:et prophetarum merita/nobis precentur veniam.

¶Construe.O omnes angelici ciues.id est omnes societates seu exercitus/cunei id est chori patriarcharum/q merita prophetarum/precentur.id est postulēt vel impetrent nobis veniā.id est indulgentiā peccatorum.

Baptista christi preuius/et clauiger ethereus:cum ceteris apostolis/nos soluant nexu criminis.

¶Construe.Baptista Johannes/preuius.id est persecutor christi/q clauiger scilz Petrus ethereus.id est celestis cum ceteris apostolis soluāt nos a nexu criminis id est a vinculis peccatorum.

Chorus sacratus martyrum/sacerdotum confessio:& virginalis castitas/nos a peccatis abluant.

¶Construe.Sacratus chorus.i.sacer cetus martyrum:q confessio sacerdotū.i.illorum/et castitas virginalis.id est virginum abluant nos a peccatis.

Electorum suffragia/omnesq̄ ciues celici:annuāt votis supplicum/vite poscant premium.

¶Cōstrue.Suffragia.id est patrocinia electorum/et omnes celici.id est celestes ciues.id est angeli/annuant.id est foueant/votis.id est precibus/supplicum.id est humilium:et poscant.id est impetrent premium vite scilicet eterne.

Laus honor & gloria/deo patri & filio:sancto simul paracyto/in sempiterna secula.Amen.

¶Construe.Laus.id est virtus/honor et gloria sint deo patri et filio simul para-

clyto in sempiterna secula.

O Christe redemptor omnium / conserua tuos famulos: beate semper virginis / placat⁹ sanctis precibus.

¶ Hic autor facit invocationem ad omnes ordines angelorum / & deprecatur eos vt ipsi assint nobis: et a nobis omnia vitia repellant / & nos purificatos corde & corpore et opere ad celestia regna perducant. ¶ Construe. O christe redemptor omnium scilicet fideliū contra tuos famulos qui tibi famulantur tu dico placat⁹ sanctis precibus beate marie virginis.

Beata quoq; agmina / celestium spirituum: presentia preterita / futura mala pellite.

¶ Construe. O beata agmina celestium spirituum scilicet angelorum / pellite. i. expellite mala presentia / preterita: et futura scilicet vitia a nobis.

Vates eterni iudicis / apostoliq; domini: suppliciter exposcimus / saluari vestris precibus.

¶ Cōstrue. Vates. id est o vos prophete eterni iudicis. id est christi / o apostoli domini exposcimus. id est rogamus suppliciter nos saluari vestris precibus scilicet apud christum.

Martyres dei inclyti / confessoresq; lucidi: vestris orationibus / nos ferte in celestibus.

¶ Construe. O martyres dei inclyti. id est nobiles et electi: & confessores lucidi. id est casti / ferte nos in celestibus scilicet regnis vestris orationibus.

Chorus sanctarum virginum / monachorumq; omniū: simul cum sanctis omnibus / consortes christi facite.

¶ Cōstrue. Chorus sanctarum virginum: et omniū monachorum: facite nos christi consortes. id est principes celestis regni cum omnibus sanctis.

Gentem auferte perfidam / credētium de finibus: vt christo laudes debitas / persoluamus alacriter.

¶ Cōstrue. Auferte. id est remouete gentē perfidā. id est infidelē de finibus credentiū et ad quid: vt persoluamus alacriter. id est iocunde christo laudes debitas.

Gloria patri ingenito / eiusq; vnigenito: vna cum sancto spiritu / in sempiterna secula. Amen.

¶ Construe. Gloria. i. laus sit ingenito patri / eiusq; vnigenito. id est filio iesu christo domino nostro vna. i. pariter cum sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.

Annue xpe seculorum domine nobis per huius tibi cara merita vt que coram te grauiter delinquimus huius soluantur gloriosis precibus.

¶ Construe. O christe domine seculorum scilicet temporum annue. id est concede nobis seruis tuis per merita huius supple apostoli: merita dico cara tibi christo & o christe supple nostra peccata soluantur. i. remittantur precibus gloriosis huius scilicet apostoli: que supple peccata nos delinquimus. id est communiter grauiter id est criminaliter coram te. id est ante te.

Salua redemptor plasma tuum nobile signatum sancto vultus tui lumine nec lacerari sinas fraude demonum propter quod mortis exoluisti pretium.

¶ Construe.(O) redemptor qui redemisti mundū sanguine tuo).Salua nos.s.tuum nobile plasma.i.tuā nobilem creaturā plasma dico signatū sancto lumine vultus tui supple redēptor:nec sinas.i.permittas supple nos lacerari.i.destrui fraude.i.dolo demonum.i.dyabolorū propter quod supple plasma tuum:tu exoluisti id est reposuisti pretium mortis:quando passus fuisti in cruce propter nos.

Dole captiuos esse tuos famulos absolue reos compeditos erige et quos cruore redemisti proprio rex bone tecum fac gaudere perpetim.

¶ Cōstrue.(Supple o christe)dole.id est condole nos tuos famulos esse captiuos id est per penam captiuatos dyaboli laqueo(et supple o christe)absolue.id est libera reos.id est culpabiles per peccata:et erige.id est extra peccatū rege cōpeditos id est laqueatos laqueo dyaboli:et supple o bone rex.id est pie fac nos gaudere.i.gaudium habere vel letari tecum.id est cum te/nos dico quos redemisti.id est salua sti proprio sanguine.id est per effusionem tui proprij sanguinis in cruce tempore tue passionis.

Sit tibi benedicte domine gloria virtus honor et imperium vna cum patre sanctoque paracyto cū regnas deus ante secula. Amen.

¶ Construe.O iesu tu dico benedicite domine:gloria.id est laus sit tibi/virtus sit tibi/honor sit tibi:et imperium sit tibi vna.id est pariter cum patre scilicet in diuinis.q̄ pro et/et sancto paracyto.id est sancto spiritu:cum quibus scilicet patre et sancto spiritu supple tu deus regnas.id est gubernas ante secula.id est sine initio. Amen.id est fiat vt petimus.

Exultet celum laudibus/resultet terra gaudijs: apostolorum gloria/sacra canunt solemnia.

¶ In hoc hymno facit autor inuocationē ad apostolos vt ipsi pro nobis exultent et suis precibus a nobis vitia repellant:vt ipsi cum venient ad iudicium non pro reatu puniant:sed compotes eternis gaudijs facient.

¶ Nota q̄ dies iudicij non dicitur ideo q̄ sit dies sed apparebunt nobis omnia sicut in die. ¶ Construe.Celum.id est celestis curia exultet.id est gaudet laudibus terra.i.terreni scilicet homines resultet gaudijs/canunt.id est laudant sacra solēnia apostolorum cum gloria.

Vos secli iusti iudices/et vera mūdi lumina:votis precamur cordium/audite preces supplicum.

¶ Construe.Vos apostoli iusti iudices secli(pro seculi)et vera lumina mūdi:q̄ toto mundo illuminatur eorum predicatione:precamur vos votis.id est precibus cordium.id est cordis audite preces supplicum.id est humilium.

Qui celum verbo clauditis/sera q̄ eius soluitis:nos a peccatis omnibus/soluite iussu quesumus.

¶ Construe.Qui clauditis.s.peccatoribus celum verbo et soluitis sera.s.vectes eius.id est celi(supple cōtritis)vos quesumus.i.precamur vos soluite.i.absolute

nos a peccatis omnibus/iussu.id est precepto christi.

**Quorum precepto subditur/salus et languor omnis:
sanate egros moribus/nos reddentes virtutibus.**

¶ Construe.(Quorum.s.apostolorum precepto)salus.id est sanitas:z languor.id est infirmitas omnium scilicet hominuz subditur/sanate egros.id est peccatores moribus.id est prauis cogitationibus reddentes nos virtutibus.

Ut cū iudex aduenerit/christus in fine seculi:nos sempiternis gaudijs/faciat esse compotes.

¶ Construe (Et rogamus vos.)vt cum christus iudex aduenerit in fine seculi:faciat nos esse compotes sempiternis gaudijs.

**Martyr dei qui vnicum/patris sequēdo filium:
victis triumphans hostibus/victor fruens celestibus.**

¶ Materia huius hymni est:vt relictis delectationibus et vanitatibus huius seculi bona opera exercendo deum consequamur. ¶ Cōstrue.O martyr dei qui fuisti victor triumphans hostibus victis.id est superatis sequēdo vnicum filium patris christum:et es modo fruens celestibus scilicet bonis.

Tui precatus munere/reatum nostrum dilue:arcens mali contagium/vite remouens tedium.

¶ Cōstrue.Et qz talibus donis frueris:dilue.i.extingue reatū.i.petiti nrm/munere.i.beneficio tui precatus/tu arcēs cōtagiū mali.i.dyaboli remouens tediū vite.s.famem.sitim/nuditatem/frigus scilicet a nobis dando temporalia dissimiliter.

Soluta sunt iam vincula/tui sacrati corporis:nos solue vinculis seculi/amore dei filij.

¶ Construe.Et sicut vincula tui sacrati corporis iam soluta ex nexibus huius seculi:z es cum xpo:solue nos a vinculis.i.a peccatis tuis precibus:z hoc amore dei.

Presta pater piissime &c.

Deus tuorū militū/sors et corona premiū:laudes canētes martyris/absolue nexu criminis

¶ Construe.O deus sors et corona tuorum militū scilicet hereditas:z tu premiū quia tu secūdū meritum tribuis absolue nexu criminis.id est a laqueo peccatorū:nos dico canentes laudes tuas.

Hinc nempe mundi gaudia/z blandimenta noxia:caduca rite deputans/peruenit ad celestia.

¶ Cōstrue.hic martyr deputans.i.pensans/rite.i.recte/gaudia mundi et blandimenta esse noxia et cāduca.peruenit nempe.id est certe ad celestia regna.

Penas cucurrit fortiter/et sustulit viriliter:pro te effundens sanguinem/eterna dona possidet.

¶ Cōstrue.Et ipse cucurrit fortiter.i.forti animo delectatiōes huius mūdi transiuit sustulit penas viriliter effundēdo sanguinē suū:et ideo possidet dona eterna.

Ob hoc precatu supplices/te possimus piissime:in hoc

triumpho martyzis/dimitte noxam seruulis.

¶ Cõstrue. Ob hoc.i. ppter hoc:o pissime pater nos supplices poscimus.i. precamur te precatu in hoc triumpho.i. victoria martyris: dimitte noxam seruulis.

Laus. &c. patet.

SAnctozum meritis inclyta gaudia/pangamus socij gestaqz foztia: nam gliscit animus pzomere cantibus/victozum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deum in commemoratiõe sanctorum martyrum quia mundũ cũ pompis suis dimiserunt. Unde in terris laudãtur: et in celis honorantur. Intẽdit itaqz rogare deum vt nos famulos iungat cõsortio sanctorũ martyrũ. ¶ Cõstrue. O socij pangamus.i. cantemus inclyta gaudia.i. preclara merita sanctorum et fortia gesta eorum: nam animus meus gliscit.i. cupit vel gaudet/ promere.i. laudare cum canticis optimum genus victorum.i. martyrum.

Hi sunt quos retinens mundus inhozruit/ipsum nam sterili floze per aridum: spreuerunt penitus tzqz secuti sunt/rex christe bone celitus.

¶ Cõstrue. Hi sunt martyres quos mundus retinens inhorruit. id est odio habuit. nam christi martyres spreuerunt penitus ipsum scilicet mundum: per aridum. id est valde licitum sterili flore. id est fructuoso: et secuti sunt celitus. id est diuinitus o christe bone.

Hi pzo te furias atqz ferocia/calcarũt hominũ seuaqz verbera: cessit his lacerãs fozciter vngula/nec carpsit penetralia.

¶ Cõstrue. Hi martyres calcarunt.i. sustinuerunt pro te furias. id est insanias infidelium: atqz verbera ferocia. id est crudelia: et seua.i. iniuste illata: et vngula. id est quoddam genus tormenti/cessit. id est locum dedit istis martyribus lacerans id est puniens per queuis tormenta: nec pro nõ carpsit penetralia martyrum vel apostolorũ. id est non fuerunt tracta vel diuisa eorum precordia. id est intima cordia: et hoc virtute dei.

Ceduntur gladijs moze bidentium/non murmur resonat nec querimonia: sed cozde tacito mẽs bene cõscia/ conseruat patientiam.

¶ Construe. Ipsi ceduntur. id est ingulantur gladijs crudelibus: more bidentiũ. id est consuetudine ouium: murmur eorũ non resonat: nec querimonia.i. lamentatio auditur: sed mens bene conscia.i. boni meriti conseruat patientiã tacito corde quia fortes patientes et firmi erunt pro fide christi in bello.

Que vox que poterit lingua retexere/que tu martyzibus munera pzeparas: rubzi nam fluido sanguie laureis/ditantur bene fulgidis.

¶ Et quia hec omnia pro christi nomine patiebantur igitur. ¶ Cõstrue. Que vox que lingua poterit retexere. id est dicere vel explicare/munera. id est dona: que tu martyribus preparas: nam rubri scilicet ipsi.i. rubei/fluido. id est fluente sangui-

nos a peccatis omnibus/iussu.id est precepto christi.

Quorum precepto subdit'ur/salus et languor omniū: sanate egros moribus/nos reddentes virtutibus.

¶ Construe.(Quorum.s.apostolorum precepto)salus.id est sanitas:ꝛ languor.id est infirmitas omnium scilicet hominuꝫ subditur/sanate egros.id est peccatores moribus.id est prauis cogitationibus reddentes nos virtutibus.

Ut cū iudex aduenerit/christus in fine seculi:nos sempiternis gaudijs/faciat esse compotes.

¶ Construe (Et rogamus vos.)vt cum christus iudex aduenerit in fine seculi:faciat nos esse compotes sempiternis gaudijs.

Martyr dei qui vnicum/patris sequēdo filium: victis triumphans hostibus/victor fruens celestibus.

¶ Materia huius hymni est:vt relictis delectationibus et vanitatibus huius seculi bona opera exercendo deum consequamur. ¶ Cōstrue.O martyr dei qui fuisti victor triumphans hostibus victis.id est superatis sequēdo vnicum filium patris christum:et es modo fruens celestibus scilicet bonis.

Tui precatus munere/reatum nostrum dilue:arcens mali contagium/vite remouens tedium.

¶ Cōstrue.Et qꝝ talibus donis frueris:dilue.i.extingue reatū.i.pctm nr̄m/munere.i.beneficio tui precatus/tu arcēs cōtagiū mali.i.dyaboli remouens tediū vite .i.famem/sitim/nuditatem/frigus scilicet a nobis dando temporalia dissimiliter.

Soluta sunt iam vincula/tui sacrati corporis:nos solue vinculis seculi/amore dei filij.

¶ Construe.Et sicut vincula tui sacrati corporis iam soluta ex nexibus huius seculi:ꝛ es cum xpo:solue nos a vinculis.i.a peccatis tuis precibus:ꝛ hoc amore dei.

Presta pater piissime ꝛc.

Deus tuorū militū/sors et corona premiū:laudes canētes martyris/absolue nexu criminis

¶ Construe.O deus sors et corona tuorum militū scilicet hereditas:ꝛ tu premiū quia tu secūdū meritum tribuis absolue nexu criminis.id est a laqueo peccatorū: nos dico canentes laudes tuas.

Hic nempe mundi gaudia/ꝛ blandimenta noxia:caduca rite deputans/peruenit ad celestia.

¶ Cōstrue.hic martyr deputans.i.pensans/rite.i.recte/gaudia mundi et blandimenta esse noxia et caduca.peruenit nempe.id est certe ad celestia regna.

Penas cucurrit fortiter/et sustulit viriliter:pro te effundens sanguinem/eterna dona possidet.

¶ Cōstrue.Et ipse cucurrit fortiter.i.forti animo delectatiōes huius mūdi transiuit sustulit penas viriliter effundēs sanguinē suū:et ideo possidet dona eterna.

Ob hoc precatu supplices/te possimus piissime:in hoc

triumpho martyris/dimitte noxam seruulis.

¶ Cõstrue. Ob hoc.i. ppter hoc: o pissime pater nos supplices poscimus.i. precemur te precatu in hoc triumpho.i. victoria martyris: dimitte noxam seruulis.

Laus. &c. patet.

SAnctorum meritis inclyta gaudia/pangamus socij gestaq; fortia: nam gliscit animus promere canticis/victorum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deum in commemoratiõe sanctorum martyrum quia mundũ cũ pompis suis dimiserunt. Unde in terris laudãtur: et in celis honorantur. Intẽdit itaq; rogare deum vt nos famulos iungat cõsortio sanctorũ martyrũ. ¶ Cõstrue. O socij pangamus.i. cantemus inclyta gaudia.i. preclara merita sanctorum et fortia gesta eorum: nam animus meus gliscit.i. cupit vel gaudet/promere.i. laudare cum canticis optimum genus victorum.i. martyrum.

Hi sunt quos retinens mundus inhorruit/ipsum nam sterili flore per aridum: spreuerunt penitus teq; secuti sunt/rex christe bone celitus.

¶ Cõstrue. hi sunt martyres quos mũdus retinens inhorruit. id est odio habuit nam christi martyres spreuerunt penitus ipsum scilicet mundum: per aridum. id est valde lictum sterili flore. id est fructuoso: et secuti sunt celitus. id est diuinitus o christe bone.

Hi pro te furias atq; ferocia/calcarũt hominũ seuaq; verbera: cessit his laceratis fortiter vngula/nec carpsit penetralia.

¶ Cõstrue. hi martyres calcarunt. i. fuit inuerunt pro te furias. id est insanias infidelium: atq; verbera ferocia. id est crudelia: et seua. i. inuste illata: et vngula. id est quoddam genus tormenti/cessit. id est locum dedit istis martyribus lacerans id est puniens per queuis tormenta: nec pro nõ carpsit penetralia martyrum vel apostolorũ. id est non fuerunt tracta vel diuisa eorum precordia. id est intima cordia: et hoc virtute dei.

Cediuntur gladijs more bidentium/non murmur resonat nec querimonia: sed corde tacito mẽs bene cõscia/conseruat patientiam.

¶ Construe. Ipsi cedunturid est iugulantur gladijs crudelibus: more bidentiũ. id est consuetudine ouium: murmur eorũ non resonat: nec querimonia. i. lamentatio auditur: sed mens bene conscia. i. boni meriti conseruat patientiã tacito corde quia fortes patientes et firmi erunt pro fide christi in bello.

Que vox que poterit lingua retexere/que tu martyribus munera preparas: rubri nam fluido sanguie laureis/ditantur bene fulgidis.

¶ Et quia hec omnia pro christi nomine patiebantur igitur. ¶ Cõstrue. Que vox que lingua poterit retexere. id est dicere vel explicare/munera. id est dona: que martyribus preparas: nam rubri scilicet ipsi. i. rubei/fluido. id est fluente sanguie

ne ditantur. id est coronantur/laureis. id est coronis bene fulgidis.

Te summa deitas supplices poscimus / vt culpas abluas noxia subtrahas: des pacem famulis nos quoq; gloriam/per cuncta tibi secula. Amen.

¶ Construe. O summa deitas nos supplices. id est humiles poscimus. id est rogamus te: vt abluas. id est deleas culpas nostras. id est peccata nostra/et subtrahas noxia a nobis et des pacē famulis tuis: quoq; pro et nos omnes deemus gloriam tibi. id est ad honorem tui per cuncta secula. Amen.

¶ Hymnus plurimorum martyrum.

Ex glorioſe martyrum/corona cōfitētium: qui respuentes terrena/perducis ad celestia.

¶ Materia huius hymni est inuocare regem martyrum vt dirigat ad nos aures sue clementie si quid deliquimus: vt propter merita sanctorum in quorum cōmemorationem presens hymnus cantatur nobis ignoscere dignetur.

¶ Construe. O glorioſe rex martyrum: corona confitentium. id est confessor hominum qui perducis respuentes terrena. ad celestia gaudia.

Aurem benignam protinus/appone nostris vocibus: trophea sacra pangimus / ignosce quod deliquimus.

¶ Construe. Tu appone aurē benignā protinus. i. statim nostris vocibus & ignosce quod deliquimus qui pangimus sacra trophea. i. victoriam martyrum.

Tu vincis in martyribus / parcendo confessoribus: tu vince nostra crimina/donando indulgentiam.

¶ Construe. Tu vincis seuiciam tyrannorū in martiribus parcendo cōfessoribus quia non vis vt per martyrium finiant vitam suam: tu vince. id est destrue nostra crimina donando nobis indulgentiam: quia tu non vis mortem peccatoris.

Iste confessor domini sacratus / festa plebs cuius celebrat per orbē: hodie letus meruit secreta/scandere celi.

¶ Materia huius hymni est q totis viribus deū super oia laudare debemus. Intendis etiam autor in hoc hymno tractare de ascensione illius cōfessoris in cuius memoria presens hymnus totis laudibus celebratur.

¶ Construe. Iste cōfessor dñi sacratus a dño letus. i. exultans meruit hodie. id est hoc die scandere secreta celi. id est ad celos festa cuius scilicet sancti plebs deuota celebrat per totum orbem. ¶ Sunt qui canunt sacrata: sed melius secreta.

Qui pius prudēs humilis pudicus/sobrius castus fuit et quietus: vita dum presens vegetauit eius/corporis artus.

¶ Construe. Qui s. confessor fuit casto corpore pius. i. sanctus prudens. id est sapiens humilis. i. pudicus in verbis: sobrius in moribus: et quietus. i. tranquillus dū pro q̄ pius vita sez in hoc mūdo vegetauit. i. nutriuit artus. i. mēbra corporis eius.

Ad sacrum cuius tumulum frequenter/membra languentum modo sanitati: quolibet morbo fuerint gras

uata/restituuntur.

¶ Construe. Ad cuius.s. confessoris sacrū tumulum.i. sepulchrū mēbra lāguentū id est egrotantiū restituuntur modo.i. in presenti sanitati frequēter quolibet morbo.id est quacūq; infirmitate membra fuerint grauata.

Unde nunc noster chorus in honore / ipsius hymnum canit hunc libenter: vt pijs eius meritis iuuemur/omne per euum.

¶ Construe. Unde nunc noster chorus fratrum nostrorū canit hunc hymnū in honore illius cōfessoris libenter.i. voluntarie vt iuuemur pijs meritis et patrocinijs et orationibus eius per omne euum.id est per cuncta secula. Amen.

Sitq; laus illi decus atq; virtus / qui supra celi residens cacumen: totius mūdi machinam gubernat/trinus et vnus.

¶ Construe. Laus.id est gloria/decus.i. honor atq; virtus sit illi deo: qui residens est super cacumen.i. supra sceptrum celi trinus in personis: et vnus in deitate substantie qui gubernat machinam.id est fabricam totius mūdi. ¶ Immo quia machina primam producit quidam fabricam legunt.

Iesu redemptor omnium/perpes corona presulū: hac in die clementius/nostris faueto vocibus.

¶ Cōstrue. O iesu redemptor.id est liberator omnium scilicet hominū: tu es perpes corona.i. perpetua gloria presulum.id est cōfessorū/tu faueto.id est fauorem prebeto nostris vocibus.id est cantibus clementius.id est clementer in hac die.id est in festiuitate huius confessoris.

Cui sacri qua nominis/confessor almus claruit: cuius celebrat annua/deuota plebs solen nia.

¶ Construe. Qua.i. in qua die almus confessor tui sacri nois claruit.i. in claritatē dei accēdit annua solemnia.i. festa cuius.s. cōfessoris. deuota plebs.i. populus christianus cum magna deuotione celebrat.i. celebrando colit.

Qui rite mundi gaudia/huius caduca respuēs: cum angelis celestibus/letis potitur premijs.

¶ Construe. Qui scilicet confessor respuens refutans rite.id est debite: caduca.id est transitoria gaudia huius mundi potitur.id est vtitur vel fruitur letis premijs cum magna letitia cum celestibus angelis.

Huius benigne annue/nobis sequi vestigia: huius precatu seruulis/dimitte noxam criminis.

¶ Construe. O xpe annue.i. cōcede benigne.i. clementer nobis scilicet hunc hymnū canētibus: sequi.i. q; sequamur vestigia.i. exempla bonorū operū huius cōfessoris: et dimitte.id est indulge nobis seruulis.i. tibi seruientibus/noxam.i. culpā criminis.i. peccati/precatu.id est rogatu huius scilicet confessoris.

Uirginis proles opiferq; matris/virgo quem genuit peperitq; virgo: virginis festum canimus tropheum/accipe votum.

Expositio Hymnorum.

¶ Materia huius hymni est canere deo laudes et sequi vestigia eius: et cōmemoratio sanctarum virginum. ¶ Construe. O proles. id est filii marie: qz pro et opifex id est creator/quem scz te virgo scz maria genuit. id est portauit virgo scz maria peperit. id est parturijt te: nos canimus festum virginis tropheum. id est victoriam ideo accipe. id est susci pe/votum. id est preces nostras.

Hec tua virgo duplici beata/sorte dum gessit fragilem domare: corpus serū domuit cruentū/corpore cetum.

¶ Cōstrue. Hec tua virgo est beata duplici sorte scilicet castitate et martyrio dum gessit. i. laborauit/domare. i. castigare fragilem sexum. i. naturam corporis/et illa domuit. i. deuicit/cruētum. i. crudelem cerū. id est dyabolum corpore (vt agatha) ¶ Cetus/ti. in plurali cete pisces sane magnus: de quo Virgil. immania cete. Alij fretum legunt. Alij cetum. id est conuentum malignorum.

Unde nec mortē nec amica mortis/seua penarū genera pauescēs: sanguine fuso meruit secreta/scādere celi.

¶ Construe. Unde nec fuit pauescens. i. timens mortem: nec seua genera penarū nec fuit amica mortis. i. dyaboli vel peccati. ideo sanguine fuso. id est consummato martyrio: ipsa meruit scandere secreta celi. id est ad celos.

Huius obtētu deus alme nostris/parce iam culpis vitia remittens: quo tibi pur⁹ resonemus almū⁹/pectoris hymnum.

¶ Construe. O alme deus parce iam culpis. id est peccatis obtentu. i. precc huius scilicet virginis: et tu remittens vitia quo pro vt: nos puri resonemus tibi almum hymnum. id est canticum sanctum cantemus laudem tuam.
¶ Quidā legunt vitium: legendo enim vitia esset perichus. id est pes ex duabus brevibus: quem tamen in hymnis alijs legi.

Gloria tibi domine qui natus. ⁊c.

Iesu corona virginū/quem mater illa concepit: que sola virgo parturit/hec vota clemēs accipe.

¶ In hoc hymno laudat autor deū in commemoratiōe sanctarum virginum ⁊c.
¶ Construe. O iesu corona virginum: quem scilicet te illa mater concepit scilicet maria que sola mater inter alias virgo parturit: tu clemens accipe. id est suscipe/hec vota nostra. id est has preces.

Qui pascis inter lilia/septus choreis virginum: sponsas decorās gloria/sponsisq; reddens premia.

¶ Construe. Tu qui pascis. id est delectaris inter lilia. id est bona opera: septus. i. circundatus choreis. id est ordinibus virginum es decorans sponsas gloria et reddens sponsis premia.

Quocūq; pergis virgines/sequuntur atq; laudibus: post te canentes cursitāt/hymnosq; dulces personāt.

¶ Cōstrue. Quocūq; pergis. i. ad quēcunq; locū pergis: ille virgines sequuntur te atq; canentes cursitant. i. currunt post te laudibus et personant dulces hymnos.

Te deprecamur largus/nostris adauge sensibus: nescire prorsus omnia/corruptionis vulnera.

¶ Construe. Ergo nos precamur te adauge largius. id est amplius nostris sensibus et da prorsus. id est omnia nobis omnibus nescire vulnera corruptionis.

Presta pater pyssime. ꝛc.

O Lozia laus et honoz tibi sit rex christe redēptoz
Cui puerile decus prompsit osanna piuni.

¶ Iste hymn⁹ ad processionem canitur ipso die palmarum in quo tractatur laus iesu christi que longius repetitur. Primo a pueris hac die. Osanna canentib⁹. Deinde a meritis personalibus iesu. Tertio a diuersis creaturis descendendo tandē ad hebreos siue iudeos qui hoc die specialem domino honorē exhibuerunt: ꝛ nos similiter facere conamur vt placeamus domino sicut et iudei in illo placuerūt eidem. ¶ Construe. O rex christe iesu redemptor noster gloria laus et honor sit tibi (resumendo verbū sit ad queuislibet nominatiuum) Cui scilicet christo puerile decus id est puerorum reuerentia tibi occurrentium introitu tuo in hierusalē prompsit. id est decantauit seu promulgauit et dixit pium osanna. id est plenum pietatis vel obsecro/vel saluifica/vel sanctifica. scilicet mundum: quod pueri a domino optarunt nobis fieri.

Israel es tu rex dauidis et inclyta proles
Nomine qui in domini rex benedicte venis.

¶ Laudatur hic christus a meritis propriis. ¶ Cōstrue. O benedicte rex iesu christe tu es rex israel scilicet populi israelitici/et inclyta proles. id est clara et nobilis dauidis scilicet regis: vt patebit Liber generationis. (dauidis media pducta ita etiam habet mensuram versus) et hoc bene. Licet propria nota etiam medijs syllabis ponantur ad placitum qui venis scilz hodierna die in ciuitatem hierusalem passurus pro nobis miseris peccatoribus in nomie domini. id est in virtute dei patris ꝛc. ¶ Uel sic potest exponi. Rex israel. id est rex populi celestis videntis deum dauidis scilicet dei patris venis. id est descendis scilicet de sinu dei patris in hunc mundum missus ab eodem patre ad redimendum nos.

Cetus in excelsis te laudat celicus omnis
Et mortalis homo cuncta creata simul.

¶ hic refert autor quomodo dominus noster iesus christus laudatur ab omnib⁹ creaturis vt per hoc nos inducat ad laudandum eundem dominum. ¶ Cōstrue. Omnis celicus cetus. id est celestis turba laudat te scilicet christum in excelsis. id est in celis. Et mortalis homo. i. corruptibilis siue potens mori: ꝛ cuncta creata. i. omnes reliquę creature/simul. id est pariter laudāt te. Et etiam hoc die cuius rei memoria pro nunc in ecclesia celebratur.

Plebs hebrea tibi cum palmis obuia venit
Cum voto hymnis assumus ecce tibi.

¶ Construe. Plebs hebrea. i. iudaicus populus venit obuia. i. occurrens tibi. s. veniēti in ciuitatē hierusalē cū palmis ꝛ ramis arborū ad honorē tuū stratis in via: ecce nos similiter assum⁹. i. pītes sumus cū prece. i. ore/voto. i. desiderio ꝛ hymnis. i. canticis. quasi dicat nos similiter hodie te xp̄m redemptorem nr̄m q̄tum in nobis est laudare volumus. Quia versus hexametri et pentametri sunt non dicetur obuiā: sed obuia. et venit est preteriti nō presentis temporis: vt metrū docet.

Hi tibi passuro soluebant munera laudis
Nos tibi regnanti pangimus ecce melos.

¶ Construe. hi supple hebrei siue iudei/soluebant. i. reddebant et exhibebāt tibi passuro qui pati adhuc debebas munera. i. debita laudis. s. reuerentie et honoris.

parfotma ecce nos pangimus.id est decantamus tibi regnāti modo iam in celio melos.id est dulce canticum laudis

Hi placuere tibi placeat deuotio nostra
Rex pie rex clemens cui bona cuncta placent.

¶ Cōstrue.O pie rex.i.benigne/et o clemens rex.i.mitis/cui cuncta bona placent id est quecq; officia laudis bona mente exhibita accepta sunt nostra deuotio.id est supplex oratio/placeat.id est grata sit tibi eo modo:quo hi.i.hebuit placuere tibi per suum obsequium reuerentie.Sunt adhuc plures versus:sed dimō cantantur in ecclesia:ideo hic pretermittuntur.

Iuentor rutuli dux bone luminis qui certis vicibus tempora diuidis merso sole chaos ingrus it horridum lumen redde tuis christe fidelibus.

¶ Materia huius hymni est ignis.Deus tuus ignis consumens est.Et octo trāsferentes secundū se aliquā similitudinem transeunt se:ignis aūt proprietas deo cōpetere potest:quare deus cōueniens assimulatur igni ꝛc.Et sic in vigilia pasche ecclesia ignē excitat de silice vel petra signo xp̄m esse lumen in petra repositum sequenti die excitari:rogās nos cōseruari in agnitione veri luminis qui christus est ¶ Cōstrue.O bone dux xp̄e.i.existens inuētor rutuli luminis.i.fulgentis lucis per creationē solis et lune ꝛ totius firmamenti/qui diuidis.id est distinguis siue ordinas tpa.i.dies/annos/menses ꝛc certis vocibus.i.debita et conueniente alteratione vel ordinatione/horridū chaos.i.horribilis confusio/ingruit.id est incidit merso sole scilicet te christo occiso ꝛ in monumēto reposito:qui es ver⁹ sol:ergo o christe redde scilz per resurrectionem tuam/tuis fidelibus.id est christianis:lumē scilicet gratie vel agnitionem vere fidei.

Quamuis innumero sydere regiam lunariq; polum lāpade pinxeris incussu silicis lumina nos tamen mōstras saxigeno semine querere.

¶ Cōstrue.O xp̄e cuius pinxeris.i.ornaueris/regiam.i.regalem domū tuā/innumero sydere.i.infinitis stellis quo ad nos fulgēt:q; pro et pinxeris.i.ornaueris/polum.id est celum/lunari lampade.id est cum lumine ipsius lune/lampas(cōtinēs pro contento)tamen monstras.i.ostendis vel doces nos christianos incussu.i.incussione silicis/querere.i.querēdo inuenire/lumina.id est ignes illuminosos/saxigeno semine.i.ex natura lapidis vel saxi:et hoc litteraliter.Sed mystice exponitur dupliciter.Primo sic.Doces nos querere lumen.i.gratiā ex concussu silicis saxigeno semine.i.christo:qui petra vel saxum dicitur.Alio modo Doces nos querere lumen.id est contritionem peccatorū ex concussu silicis saxigeno semine.id est exindurato corde in peccatis.

Ne nesciret homo spem sibi luminis in christi solido corpore conditam qui dici stabilem se voluit petrā nostris igniculis vnde genus venit.

¶ Construe.(Et quia virtus conseruat membra per influctiam capitis)ideo.Ne homo nesciret.i.cognosceret(quia due negationes faciūt vnam affirmationē)spē luminis et vere beatitudinis esse inditam:conditam sibi.id est ad suā vtilitatem in solido.id est in firmo corpore christi qui christus voluit.id est precepit/se dici.id est vocari stabilem petram.id est firmū fundamētū/vnde.id est de qua petra vel christo gen⁹.id est origo luminis/venit.id est aduenit vestris igniculis.id est ignis huo nostre fidei:que ex petra scilicet christo excussa est.

Pingīs quos olei roze madentibus lychnis ac facibus
pascimus aridis quin ⁊ fila f..uis cyprea floribus prel
so melle puus collita pinguimus.

¶ Constrne. Quos scz igniculos/pascimus.i.conseruamus et nutrimus/lychnis madentibus.i.filis humefactis/roze.i.pinguedine pinguis olei:ac pro ⁊ pascim⁹ igniculos aridis facibus.i.siccis lignis.s.appositis/quin.i.insuper/pinguimus.i.cō ponimus/fila cyprea.i.de cypro:vel huiusmodi unco facta/collita.i.untincta floribus.id est florentibus rebus/et fauo.i.cum cera quam apes de floribus sumpserant/melle.i.examine apum/presso.i.extracto/puus.i.antea.

Uiuax flāma viget ceu cauat cetula succum lintheolo
suggerit ebzio seu pinus piceam fert alimoniā seu ce
rem teretem stuppa calens bibit.

¶ Cōstrue.(Nō nī nutritur ignis per cerā a floribus ⁊ fauo expressam:sed etiam) viuax flāma.i.ardēs teda in igne/viget.i.prestet et in vigore manet/ceu.i.sicut sit qñ vas suggerit.i.administrat/lintheolo.i.paruo lineo panno/ebzio.i.humefacto vel oleo perfuso/succum.i.liquorem vel alimentū.seu.i.siue/viuax flamma viget sicut pinus talis arbor profert.i.administrat picem illū humorē viscosum alimoniū.i.in nutrimentis.s.ipsi igni/seu.i.vel viuax flāma viget et stuppa scz extensa q̄ sit ex superfluo canopi vel lini/calens.i.ardens vel incensa bibit.i.attrahit vt assumit ceremteretē.i.cereā candelā rotundā. ¶ Nota teres/etis.eis ghis est rotundum sicut hasta vel candela. Sed rotundus/da/dum.ūr sphericū vel ut pomū. Ūñ. hastam dic teretem pomū dic esse rotundū. Nō leges picem sed piceam est enim carmen asclepiadeum ab asclepiade inuentore dictū cōstās spōdeo et dactylo:⁊ cesura.i.syllaba abundantie et duobus dactylis cōstrues ergo seu pinus fert alimoniam piceā.i.picē resinosam. Et in sequenti vbi ponitur luce metrū exigit lucem.

O res digna deus quā tibi roslde noctis pricipio grex
tuus offert luce quam tribuis nil prestantius luce qua
reliqua premia cernimus.

¶ Cō. O deus sup.tu ex⁹ res digna luce.i.lumine:qz sicut in spiritualibus simplicissimū ens est deus:sic inter corporalia vel materialia subtilissimū est ignis ⁊ lux quā scz lucem:tuus grex.i.tuus fidelis electus populus offerat tibi tāq̄ pro sacrificio/principio.i.initio noctis/roslde.i.gratiose ⁊ odorifere noctis:quā sciz lucē tu de⁹ tribuis.i.donas nobis:⁊ nil.i.nihil est prestantius.i.dignū luce scz vera:tū quia est p̄ma rerū creaturarū:tū qz mediāte luce vidim⁹ reliqua bona creata:qz lux est tio videndi:⁊ ergo dicit quā luce cernimus.i.videmus reliqua.i.cetera alia entia.

Tu lux vera oculis lux quoqz sensibus intus tu specu
lum tu foris lumen hoc famulans offero suscipe tinctū
pacifici chrismatis vnguine.

¶ Quēadmodū sūt lux vel ignis est quodā mediū videndi corporalia:sic de⁹ mediū videndi spūalia:⁊ hoc est qđ dicit. ¶ Cōstrue. O de⁹ tu es vera lux oculis scz spiritualibus sctōrū in patria ratione deitatis/quoqz pro et tu es lux sensibus.i.oculis carnalib⁹ per nū sacratissimi corpis resurrectionē rōne humanitatis:qb⁹ oculis fruētur in patria q̄to scti:⁊ o de⁹ tu es speculū/intus.i.interiorū et spūaliū oculorū.s.per gratiarū infusionē q̄ reluceāt ⁊ resplendēt in nobis/⁊ o de⁹ es speculū foris.id est ab extra.s.oculorū corporaliū grata visio/et hoc per miraculorū operationē et deus tu suscipe.i.accipe lumē ex silice excussum.qđ.s.lumen ego famulans.i.

seruiens offero tibi.s.tanq̃ pro sacrificio:⁊ o deus suscipe lumen tinctū.i.hymnū tinctum vel aspersum vnguine.id est vnquēto pacifici chrismatis.i.spiritussancti vel eius liquoris ad effectu dicti eo q̃ pacem faciat inter deum et nos.

Splendēt ergo tuis muneribus pater flammis mobilibus scilicet atria absentēq̃ diem lux agit emula nox quam cum lacero vsta fugit peplo.

¶ Cōstrue. Et sic suscepto sacrificio o pater in diuinis atria.s.tua.i.tēpla in quib⁹ mō cōstituisti tuis muner.i.donis datis.s.docēdo ignē excutere ex silice ⁊ tenere atria dico splēdēt.i.lucēt mobilibus flāmis epitheton ppetuū(flāma enī semp mouetur)q̃ pro et/lux.i.splēdor.s.solis agit.i.caulat absentē diē.s.per radiorū extensinoē quā.s.lucē/emula nox.i.cōtraria die exūs victa.i.fugata.s.luce fugit.i.cedit cū lacero peplo.i.obscuro velamie.s.tenebrārū vel mystice diē pro nouo testamēto ⁊ noctē pro veteri capere do pōt. ¶ Dicitur muner.ib⁹ pf.sic eni versus stat.

Per christum genitum summe pater tuum in quo inuisibilis stat tibi gloria qui noster domin⁹ qui tuus vnicus spiras de patrio corde paraclytum.

¶ Cōstrue.(Et vt grata sint et gratificata laudat dignitatē dicens)o summe pater suscipe tinctū lumē ⁊ accēsum per xp̃m genitū tuū.i. ppter filiū tuū in quo filio inuisibilis gloria.i.non apparēs:sed occulta stat.i.manet tibi pr̃i.qui sc̃z est noster dn̄s peremptionē ⁊ nature humane assumptionē/qui sc̃z xp̃s est tuus vnicus fili⁹ .s.un qpe natus et ab eterno genitus/et o summe pater spiras.i.emittis de patrio corde tuo.s.cum filio paracl̃tum.id est consolatorē vel spiritumsanctum.

Per quem splendor honor laus sapientia maiestas bonitas et pietas tua regnum cōtinuat triplice numine terens perpetuis secula seculis.

¶ Cōstrue. Per quē.s.xp̃m filiū dei/splēdor.s.eternus ⁊ honor ⁊ laus.s.eterna cōtinuat.i.dilatet ⁊ plōgat/regnū.s.tuū(qđ est summi boni visio)⁊ per quē sc̃z xp̃m/sapiētia.i.prudētia tua/⁊ maiestas.i.imperiū tuū vel potestas tua ⁊ bonitas.s.tua. ⁊c̄.cōtinuat.i.pseuerēter tenet regnū.s.celorū per quē xp̃m tu summe pater es terens.i.disponēs ⁊ per fatū ordinās secula.i.tps vel regna trāsitoria.ppetuis seculis.i.eternis tpibus ⁊ eternaliter/triplici numie.i.cū triplici persona vel maiestate diuinitatis. Fata enim regunt mundū:et omnia stant sub certa lege.

Salue festa dies toto venerabilis euo
Qua deus infernum vicit et astra tenet.

¶ Istud est dictamē suauissimū in quo autor dirigit sermonē suū ad diem pasche salutās et recōmendās illā de his q̃ in ea acta sunt:deducēs quō ola terrenascentia circa hoc tēpus sctm̃ cōgratulentur dn̄o resurgēti in eodē die.quō nemus gramina ⁊c̄.fauent vt patebit. ¶ Construe sic. O festa dies.i.celebris dies paschē salue.i.sis salua tu venerabilis.i.celebris/toto euo.i.semper ⁊ imperpetuū. Et subdit autor rationem dicēs.Qua.s.die deus.i.dn̄s noster ihesus xp̃s vicit.i.superauit infernū.i.tartarum(scilicet redimēdo patres ex eo)et tenet astra.i.habitat in celis: quia ipse regnat in celo et dominatur astris.

Ecce renascentis testatur gratia mundi
Omnia cum domino dona redisse suo.

¶ Construe. Ecce gratia renascētis.i.dispositio bona productiua terrenascentiū

sillo mundi inferioris (qñ illa terre nascentia post frigora quibus perierunt: denuo incipiunt crescere ⁊ reuiuiscere) testatur id est testimoniū dat. ⁊ ostendit omnia dona. i. munera sua. s. gramina/folia/flores/⁊ fructus rediisse. i. restituta esse cū suo dño. (illo qui a pylato crucifixus/mortuus ⁊c.) in hac die rediisse. i. resurrexisse vere perhibetur. ¶ Et ita vult autor dicere q̄ sicut dñs mortuus hodie resurrexit ita similiter terre nascentia mortua per hyemē iam videntur renasci ⁊ resurgere et resurrexioni dominice congratulari: sicut patebit infra certius.

Natiq; triumphanti post tristia tartara christo
Undiq; fronde nemus gramina floꝛe fauent.

¶ Cōstrue. Nāq; pro qz/gramina. id est herbe siue terre nascētia/fauent. id est arrident cōgaudēt vndiq;. id est vbiq; siue in omni tpe floꝛe suo quem producūt/vel floꝛe. id est floꝛibus ponendo singulare pro plurali/et nemus. id est silua fauet: ita q̄ hic sit hypozeugma: quia hoc verbū fauet in fine positum cōfirmatur posterioꝛi nominatiuo. s. gramina/fronde. id est frondibus et foliis christo iesu triumphāti qui modo vt victoꝛ triumphat. post tristia tartara mesta et desolata quia iam per dominum nostrū iesum christum effracta sunt et superata. ¶ Item nemus locum dicit arboꝛibus multis cōsitum et exponi potest nemus. id est arboꝛes intelligendo (contentum pro contunente per metonymiam)

Legibus inferni oppꝛessis super astra meantem
Laudant rite deum lux polus arua fretum.

¶ Iste versus seruit magis pro die ascensionis domini. Et est sentētia talis. ¶ Cōstrue. Lux. id est claritas luminarium lucentiū super terram/vel. id est pulchritudo aeris iam existens polus. id est celū seu curus celestis arua campi et prata/fretum mare et aqua laudant. id est honoꝛant suo felici et leto statu gratulantia/rite. id est legaliter ⁊ debite iesum christū meantē. id est ābulantē: super astra. id est oꝛbes ⁊ loca astroꝛū: hoc est laudāt christū qui iā ascēdit ad celos. et hoc dico legibus. id est iuribus inferni/oppꝛessis. id est cōculcatis et suppeditatis.

Qui crucifixus erat deus ecce per omnia regnat
Dantq; creatoꝛi cuncta creata pꝛecem.

¶ Cōstrue. Ecce deus et homo. s. xp̄s qui erat crucifixus pro nobis. id est crucifixus pro nobis/regnat. i. dñatur iā per oīa. id est super oīa/q̄s pro et cuncta creata. id est omnes creature dant eidem crucifixo creatoꝛi suo/precem. id est laudem.

¶ Explicit.

¶ Sequūtur hymni complures in pꝛedicenti libꝛo deficientes. Et pꝛimo de venerabilissimo sacramento eucharistie. id est bone gratie. s. coꝛpoꝛis christi.

Sacris solēnijs iuncta sint gaudia et ex pꝛecoꝛdiis sonant pꝛeconia recedāt vetera noua sint omnia coꝛda voces et opera.

¶ Iste hymnus cantatur in profesto coꝛpoꝛis christi. In quo autoꝛ nos hortatur ad exaltationem spiritualem et ad debitam reuerentiā et cernuam veneratiōē tanti et tā venerabilissimi sacrāmēti eucharistie: vt patebit. Huius sacramenti figura processit quando manna pluit deus patribus in deserto qui quotidiano celi pascebātur alimēto. Unde dictū est. Panē angeloꝛū manducauit homo. Sed illum panē mānducantes mortui sunt. Iste autē panis quē xp̄s legifer noster dedit ⁊ dat

nobis fidelibus vnus est (qui de celo descēdit) vite eterne substantiā ministrat ꝛc. Tāñ et arctius huiꝰ caritas immēsitꝰ cordibus infrigeremur fidelitū. In vltima cena (de quo mysterio hymnographus fatur) qñ pascha cū discipulis suis celebrato Xpūs trāsiturus de hoc mūdo ad patrē istud sacramentū instituit tanq̄ passionis sue memoriale perenne figurarū veterū impletuū miraculorū ab ipso factorum maximū et de sua absentia cōtristatus solatiū singulare. Cōsentit itaq̄ deuotioni xpicolarū recolere solenniter institutionē tam salutiferi tāq̄ miraculis sacramēti vt ineffabilem modū presentie in sacramēto visibili veneremur: et laudetur dei potentia que in eodē sacramēto tot mirabilia operatur: necnō de tā salubris tāq̄ suauis sacramēti institutione deo referantur debite gratiarū actiones. Qđ aūt sacramentū sit sacre rei signum (vt ōr. vij. sentētiarū) ꝛ quia sumitur corporaliter et sacramētaliter ꝛc. tā omittitur declaratio: sed discretioni dyđascalorū hymnidicorū cōstructionē faciēdorū cōmittitur et ad rudes scolipetas ad solā litteralem (salua allegoria mystica) expositionē imposterū (prout facultas suppetit) processurus. ¶ Cōstrue. Sacra audia subaudi nostra. i. exultationes spirituales sint iūcta. i. annexe sacris solēnijs. i. sacrosctō solēnitatibus festo corpis xpi ꝛ preconia. id est laudes hymnicanorū/ sonent. id est sonū dent. s. venerabili sacramento/ ex precordijs id est ex intimis nostris precordialiꝰ/ vetera. i. holocausta veteris testamēti: vel saltē fermēta aut pctā recedāt scilz a nobis: ꝛ ola sint noua scz a xpō instituta. Uel sic: corda. i. cogitatiōes cordis/ voces. i. oris sonitus/ ꝛ opera. i. cōsensus operis/ sit noua. i. de nouo mundata et emēdata ad reuerētiam venerabilis sacramenti ꝛc.

Noctis recolitur cena nouissima/ qua christus creditur agnum et azima: dedisse fratribus iuxta ligitima/ priscis indulta patribus.

¶ Hic legifer noster facit cenā in vltima nocte ante suā passionē. ¶ Cōstrue. Nouissima. i. vltima cena noctis/ recolitur. i. recordatur/ qua. i. qua cena xpūs creditur dedisse. i. cōmendasse/ agnū. s. paschalē/ ꝛ azyma. i. sincera/ quasi panē sine fermento fratribꝰ. i. discipulis (qz in xpō fratres sumus) iuxta indulta legitima. i. legalem cōsuetudinē indeorū sup. a priscis. i. veteribus patribus (vt ōr. in libro Deut.)

Post agnum typicum expletis epulis/ corpus dominicum datum discipulis: sic totum omnibus quod totū singulis/ eius fatemur manibus.

¶ Cōstrue. Expletis epulis (Epule/ ar. i. fercula) in cena facta post agnum typicū id est figuratū ꝛ paschalem nos fatemur. i. profitemur fideliter corpus dñicum. i. christi/ datum discipulis scz duodecim manibus scz propriis christi tātum supple dedit se totum omnibus quod scz corpus dedit totum. id est totaliter singulis. id est vnicuiq̄ singulariter (sub audi non tamen minuitur.)

Dedit fragilibus corporis ferculum/ dedit & tristibus sanguinis poculum: dicens accipite quod trado vobis conuiuale ceteris omnes ex eo bibite.

¶ Hic xpūs offert discipulis carnē suā ad manducādū et sanguinē suū potandū ꝛc. ¶ Cōstrue. Supple xpūs dedit fragilibus. i. debilibus in carne ferculū. i. corpꝰ suū/ et dedit tristibus scz propter mortē suam/ poculum. i. potum sanguinis sui dicēs. accipite vasculum. i. calicem: quod vasculum trado vobis scz discipulis/ et omnes supple duodecim bibite ex eo. i. calice.

Sic sacrificiū xpi īstituit/ cuiꝰ officiū ꝗmitti voluit: solis presbyteris q̄bꝰ sic cōgruit/ vt sumāt & dēt ceteris.

Mottetta

Secundū vsum Sarum. fo. xliiij.

¶ hic reprehendūtur oēs hereticiryt Rokezan. huſch. ⁊ Bohemi ⁊c. q̄ nō ſolū hoīb⁹ adultis nō cōfeſſis imo ⁊ pueris eo⁹ dñicū ſub vtraq; ſpecie miniſtrāt

¶ Cōſtrue. xp̄s inſtituit. i. cōfirmauit/ſacrificiū. i. ſacramentū euchariſtie/ſic. i. tali mō/cui⁹ ſcz xp̄i officiū vtēdi taliter voluit. i. placuit cōmuni. ſ. ipoſterū ſolis preſbyteris/⁊ hoc legitime ordinatis/quibus cōgruit. i. cōuenit: vt ſumāt. i. māducēt ſcz vnū corpus ſub vtraq; ſpecie: et deīt ceteris ſcz fidelibus ſubvnica.

Panis angelicus fit panis hominum / dat panis celicus figuris terminum: o res mirabilis māducat dominum / pauper ſeruus et humilis.

¶ Cōſtrue. Panis angelicus. i. angelorū ſit panis hoīm terreſtriū fideliū ⁊ panis celicus. i. celeſtis/xp̄s dat terminū. i. finē figuris typicis veteris teſtamēti/o mirabilis res perſpicua ⁊ laudabilis (q; panper ſpū) ſeruꝰ in fide/et humilis corde māducat. i. corporaliter et ſacramentaliter ſumit dñm. i. corpus dñicum.

Te trina deitas vnaq; poſcimus/ſic nos viſitas ſic te recolimus: per tuas ſemitas duc nos quo tendimus/ ad lucem quam inhabitas.

¶ Conſtrue. O deitas exña vna in eſſentia: trina ſ. in perſonis: nos poſcimus. i. petim⁹ te vt ſicut tu viſitas nos. i. xp̄i fideles p̄ſta ſacramēta li: ſic nos recolimus te per humilē deuotionē: ⁊ de⁹ duc. i. perduc nos per tuas ſemitas. i. rectas ⁊ arctas vias/illuc ſup. quo. i. ad quod/tendimus. i. tendimus/ad lucē. ſ. eternā/quā inhabitas. ſ. perenniter.

¶ De eodem feſto ad matutinas.

Lange lingua glozioſi coꝛpoꝛis myſterium ſanguiniſq; preciosi quem in mundi pretium fructus ventris generoſi rex effudit gentium

¶ Iſte hymnus cantatur ad matutinas ad reuerentiā venerabilis ſacramēti. et eſt quodā modo idem ⁊ eiuſdem materie cū precedēti ⁊c. ¶ Cōſtrue. O lingua. ſ. humana/pange. i. cane/myſterium. i. diuinū ſecretū vel abſcōditū ſacramētū glorioſi corporis ſcz xp̄i/q; pro ex. p̄cioſi. i. p̄cio digni ſanguinis ſcz xp̄i quem ſanguinē rex gentiū xp̄s exultēs fructus. i. filius generoſi ventris. i. nobilis alui marie virginis/ effudit. i. ſparſit in cruce in pretiū mundi. i. redemptionem mundi ſcz humus.

Nobis natus nobis datus ex intacta virgine ⁊ in mūdo conuerſatus ſparſo verbi ſemine ſui moꝛas incolatus miro clauſit oꝛdine.

¶ Cōſtrue. (xp̄s eſt) datus nobis a patre/natus. i. genit⁹ nobis ex intacta. i. incorrupta virgine maria/⁊ cōuerſatus. i. cōuerſabilis in mūdo. ſ. in preſenti. ſparſo ſemine verbi. i. predicante verbū diuinū (⁊ xp̄s) clauſit moras. i. perſeuerātias ſui incolatus. i. habitationis propie miro ordine vite ſue.

Uerbum caro panem verum verbo carnē efficit fitq; ſanguis chriſti merum et ſi ſenſus deficit ad firmandum coꝛ ſincerum ſola fides ſufficit.

¶ Conſtrue. Verbū caro. ſ. factum filius dei/xp̄s efficit. i. cōficit / carnem. i. corpus ſuum verum panem. i. immortalem celeſtem/verbo. i. conſecratione (dicens. Hoc eſt corpus meum) et merum. i. vnū ſit ſanguis xp̄i/et ſi ſenſus ſcz hoīnis / deficit id eſt non ſcꝛipt: ſola fides ſcz q; firma/ſufficit. id eſt ſatis eſt/ad firmandum. id

est confirmandum cor sincerū. id est fidelem hominem.

Tantum ergo sacrame.itum veneremur cernui ⁊ antiquum documentū nouo cedat ritui ꝓstet fides supplementum sensuum defectui.

¶ Cōstrue. (Quia caro xpi vere cibus est: et sanguis vere pot⁹: ideo) nos cernui. i. humiles proni in capite ructes/veneremur. i. adoremus/tm sacramētū. i. tā sacrā mentē vel mutabilē formā (vt vt. iij. sententiarū) et antiquum. i. vetus/documentū. i. holocaustū vdeorū figuratū/cedat. i. locū dat/nouo ritui. i. firmiori ⁊ rectiori more xpi ligifert nostro (et si rem nō noueris) fides. i. xpi firma ꝓstet supplemētū id est cōpletionē dat defectui carentie sensuum. i. intellectus inferioris.

Genitori genitoq; laus et iubilatio salus honor virt⁹ quoq; sit et benedictio ꝓcedenti ab vtroq; cōpar sit laudatio.

¶ Refert hic hymnographus gratiarū actiones sancte trinitati dicens sic. Laus iubilatio: quoq; ꝓ et/virtus sit genitori. i. patri: q; ꝓ et genito. i. filio/et benedictio. i. gratiarū actio sit procedenti ab vtroq. i. a patre et filio sc̄z spiritusancto et compar laudatio sit scilicet vni deo in tribus personis.

¶ In laudibus et secundis vesperis.

Verbum supernū ꝓdiens nec patris linquēs dexteram ad opus suum exiens venit ad vite vesperam.

¶ Iste hymnus similiter canitur in die corporis christi: et est eiusdē materie cum precedentibus demōstrans qualiter legifer xp̄s exiens a patre. id est a summo celo egressus ad nos scilicet ad vesperā vite: ⁊ exinanuit semetipsum formam serui induens faciens se socium nobis in humana carne vt nos peritos redimeret per suā passionē dans nobis ꝓ memoriali tanq; victimam eius testamentum instituens: vt patebit. ¶ Construe. Verbum supernum. i. filius dei altissimi/prodiens. id est deueniens et apparēs nobis/nec linquens. id est non dimittens/dexteram. id est sessionem ad sedem patris. i. eius omnipotētis et exiens ad opus suum: hoc est ad passionē sufferendā ꝓ nobis peccatoribus venit ad vesperam. i. ad vltimum tempus et vltimam horam. i. huius mundi. i. ad cenam noctis ⁊c.

In mortem a discipulo suis tradendus emulis ꝓius in vite ferculo se tradidit discipulis.

¶ Construe. (Supple xp̄s veniēs ad vite vesperā) prius. i. priusq; tradendus esset a discipulo suo/suis emulis. i. inuidis iudeis in mortem scilicet corporalem/tradidit. id est dedit se ad manducandum discipulis suis sc̄z in ferculo. i. in cibo vite.

Quibus sub bina specie carnem dedit et sanguinē vt duplicis substantie totum cibaret hominem.

¶ Cōstrue. Quibus sc̄z duodecim discipulis xp̄s dedit carnem sc̄z in cibum: ⁊ sanguinem suū in potū sub bina specie (quia fuerūt tam ordinati presbyteri) vt cibaret totum hominem duplicis substantie. sc̄z humanitatis et diuinitatis.

Se nascens dedit socium conuescens in edulio se moriens in ꝓcium se regnans dat in ꝓmium.

¶ Construe. Xps nascēs. i. nascēdo dedit se socīū in humana carne: et cōuescens. i. simul comedēs/cum discipulis dedit se in escā. i. in cibum ꝙ pregustatus escam (et xps) moriens dedit se in precium. i. redemptionē nostram (et ille) regnans in celis dat se nobis fidelibus in premium. id est meritum sempiternum.

O salutaris hostia/que celi pandis ostium: bella premunt hostilia/da robur fer auxilium.

¶ Construe. O salutaris hostia. i. salutifera victima que pandis. i. aperis ostiū. id est ianuā celi. id est paradysi celestis: da nobis robur. i. fortitudinē resistendi diabolo/et fer. id est concede/auxilium. i. adiutorium: quia bella hostilia. id est fraudulentie hostis/premunt. id est vigent nos peccatores.

Uni trinoqꝫ domino/sit sempiterna gloria: qui vitam sine termino/nobis donet in patria. Amen.

¶ Cōstrue. Sempiterna gloria. i. laus sit vni dño in deitate: qꝫ pro ꝙ trino in personis: qui deus donet nobis vitam sine termino in patria scꝫ celesti. Amen.

¶ De transfiguratione domini. Ad primas vesperas hymnus.

Celestis formā glorie/ quā spes querit ecclesie: in monte xps indicat/quo supra celum emicat.

¶ Iste hymnus cōtatur de transfiguratione domini nostri ihesu xpi. ¶ Nota qꝫ xps (vt euangelica scriptura demōstrat) assumpserat petrum Iacobum ꝙ Iohānem fratrem eius/ducens eos in mōtem excelsum: et transfigurabat se ꝛc̄. Quod priuilegium habebāt pre aliis discipulis res est notoria apud solennes nostros sacre pagine doctores. Quia multi sunt vocati pauci vero electi. ꝛc̄. Est āt xps ante eos transfiguratus talis qualis futurus est ipe iudex extremi: nō qꝫ prius nam faciei formam ꝙ corporis humani veritatē amiserit: ꝙ aliud corpus saltem aereū vel spirituale assumpserit sed vt euangelista dicit (qui scꝫ iohannes veritatē semper vidit semper testatur) Et resplenduit facies eius sicut sol ꝛc̄. Sensus tamen est litteralis in huiusmodi transfiguratione domini apparuerūt Moyses ꝙ helyas prophete: quibus sic per discipulos visis in claritate magna. petrus dixit. Domine bonū est nos hic esse. Faciamus hic tria tabernacula. Tibi vnum/Moysi vnū/et helye vnum. Similiter audita est vox patris dicentis. Hic est filius meus dilectus ꝛc̄.

¶ Construe. Christus indicat. i. demonstrat (tribus discipulis) formam. i. dispositionem et visionem celestis glorie. i. gaudii paradisi: quia visio et facies christi est summum bonum et regnum celeste: quam scilicet gloriam celestem spes ecclesie. id est fides totius concionis populi christianitatis: querit. id est petit/quo. i. tunc/quando. s. christus emicat. id est resplendet scilicet discipulis supra solem. id est vltra claritatē solis.

Res memorāda seculis/hic cum tribus discipulis: cū moyse et helya/grata promittit eloquia.

¶ Construe. Res scꝫ hec est memoranda. i. mente reuoluenda memorie digna seculis. i. nobis christifidelibus: quia scilicet christus promit. id est ore loquitur profert seu manifestat grata eloquia. id est diuinos sermones et visiones cum Moyse ꝙ helya. id est cum illis prophetis veteris legis: cum. id est vna cum tribus discipulis secum ductis et videntibus et audientibus.

Assistūt testes gratie/legis atqꝫ prophetie: de nube testimonium/sonat patris ad filium.

¶ Construe. Testes.i.testimonia/gratie.i.celestis atq; pro ⁊ legis scilicet veteris et prophetie(subaudi moysi ⁊ helye)/fiūt in transfiguratiōe domini testimonium patris.i.vox dei omnipotētis/sonat.i.audita est:demoe.i.de celo/ad filiū.id est christum dicens. Hic est filius meus dilectus ⁊c.

Glorificata facie/christus claresc̄it hodie: quis sit honor credentium/deo pie fruentium.

¶ Construe. Christus.i.saluator noster:claresc̄it.i.clarus apparet.s.oculis discipulis hodie scz in monte excelso/glorificata facie.id est visione et claritate diuina et hoc est christus talis apparuit/quis.id est qualis:honor.id est gloria/credētiū. id est christifideliū ⁊ fruētium deo pie sit.id est datur:hoc est christus apparuit in illa visione qua fideles fruuntur in regno celesti.

Visionis mysterium/corda leuat fidelium:vnde solēni gaudio/clamat nostra deuotio.

¶ Construe. Mysterium.i.secretum visionis scilicet diuine:per christum leuat sursum corda fideliū.id est christicolarū/vnde.i.ob hoc nostra deuotio.i.nostra humiliatio/clamat.i.pangit solēni gaudio scilicet presentis diei.

Pater cum vnigenito/⁊ spiritu paracyto:vnus nobis hanc gloriam/largire per presentiam. Amen.

¶ Construe. Pater scilicet omnipotens cum vnigenito.i.filio et spiritu paracyto id est spiritu sancto.vnus scilicet existens deus tu largire id est largiendo concede nobis hanc gloriam scilicet quam viderūt tres discipuli per presentiam.id est presentialiter frutecum in celo. Amen.

¶ Ad matutinas hymnus.

O Sator rerum reparator eui/christe rex regum metuēde censor:ad precēs nostras pariterq; laudes/aspice gratis.

¶ Iste hymnus canitur infra matutinarum solēnia de transfiguratione dñi ⁊ est eiusdem materie cum precedenti. In quo autor deum precatur nostras laudes gratiose aspicere illi referens actiones ⁊c. ¶ Construe. O christe sator.id est creator rerum scilicet omniū:⁊ reparator eui.id est eternitatis rex regum scilicet oim et metuende.id est timende/censor.id est iudex secretorum omnium/aspice.id est aures benignus prebe ad nostras preces:q; pro et pariter.id est etiam ad laudes id est ad hymnos/gratis.id est gratiose.

Noctis in cursu tibi vota laudū/pāgim⁹ pīa tibi sint vt apta/nosq; cōcentu refoue pennis/luminis auctor.

¶ Construe. (Qr tu es rex regū:ideo)nos pāgimus.i.canim⁹ tibi.i.xpo:vota.i.desideria laudū in cursu noctis:et pia sint.i.concede vt nostra desideria sint apta.i.accepta tibi q; pro et tu auctor.i.creator pennis luminis scz celestis refoue.i.reuera iterū foue nos.i.xpifideles cantentes concētu.i.concordantia vocū et symphonia.

Inter helyam moysenq; vates/vt iubar solis facie refulgens:candida veste niuis instar albe/tu micuisti.

¶ Construe. Et tu refulgens.s.in monte transfigurationis:discipulis facie.i.aspectu.vt iubar.id est splendor solis inter helyam ⁊ moysen vates.id est prophetas et tu micuisti.i.splendorem dedisti:candida veste.id est claritate diuina/instar.id est similitudinem/albe niuis.id est niz.

Tu dei patris patre teste proles/cui sis sctorum decus
angelorũ:tu salus mũdi via vita virtus/crederis esse.

¶ Construe. Teste patre. id est pater celestis testimonium dat(hic est filius meus dilectus)tu es proles. id est filius dei patris omnipotentis:et cum pro quia tu sis decus. id est honor sanctorum angelorum:scilicet celestium tu crederis. id est firmiter dicerio esse salus mundi hinus vis ei vita scilicet eterna et virtus.

Gloria et virtus tibi sit creator/cuncta qui solus reti/
nens gubernas:in throno regni sine fine regnans/tri
nus & vnus. Amen.

¶ Reddit autor hic gratiarũ actiones. ¶ Cõstrue. O creator olim gloria. i. laus sit tibi:tu qui solus retinẽs(mũdũ pugillo)cũcta. i. oia. s. in tua potestate & tu regnãs id est dominans gubernas. i. regis in throno. i. in celo regni celestis sine fine. id est eternaliter trinus in personis et vnus in essentia. Amen. id est vere.

¶ Ad laudes et secundas vesperas.

O Nata lux de lumine/iesu redẽptor seculi:digna
re clemens supplicum/laudes preces q sumere.

¶ Iste hymnus canitur ad laudes & ad secundas vesperas de eodem festo scilicet transfiguratione dominica:et est quodammodo eiusdem materie cum precedentibus in quo nos autor monet ad vitã christi adorationem. ¶ Construe. O iesu redemptor seculi. i. mũdi existens lux nata. id est filius genitus de lumine. id est patre tu clemens dignare. id est dignaris sumere laudes. id est hymnos q̃ pro & preces id est rogatus supplicum. id est supplicantiũ deuote.

Qui carne quondam contegi/dignatus es pro perdi
tis:nos membra confer effici/tui beati corporis.

¶ Construe. O iesu christe tu qui dignatus es contegi carne. i. incarnari ex virginea carne marie quondã scilicet tẽporis pro perditis scilicet hominibus/tu cõfer id est concede nos effici. i. fieri membra tui beati corporis.

Pre sole vultu flammeus/vt nix amictu candidus:in
monte dignis testibus/apparuisti conditor.

¶ Construe. O conditor scilicet christe tu apparuisti. i. visum te dedisti in claritate te trãsfigurãdo dignis testibus. i. tribus discipulis sanctis in monte(thabor)existens flammeus vultu. id est preclarus aspectu pre sole. i. vltra solem et cãdidus id est splendidus amictu vt nix. id est sic lucens &c.

Vates alumnis additos/tuis alumnis cõferes:vtrisq
te diuinitus/deum dedisti credere.

¶ Construe. Et tu sic iesu splendens alumnis additos vates. i. vituros prophetas moysen & helyam:et conferens tuis alumnis scilicet discipulis:et dedisti. i. ostendisti te credere deum diuinitus. id est celitus dico viris q̃ alumnis.

Te vox paterna celitus/suum vocauit filium:quem
nos fideli pectore/regem fatemur glorie.

¶ Construe. O christe(in tua transfiguratione)paterna vox vocauit te filium suũ celitus. id est de celo(dicens hic est filius meus dilectus &c.)quẽ. s. christũ nos fatemur. id est profitemur regem glorie. s. eterne/fideli pectore. i. firma fide anime.

Concede nobis quesumus/albis micare moribus: vt ad polozum gaudia/bonis behamur actibus.

¶ Cõstrue.(Et quia profitemur te regem glorie.ideo nos)quesumus.i.petimus/ cõcede.i.da nobis supple vt possimus micare.i.splẽdere/almis moribus.i.sanctis virtutibus(mores in plurali.i.virtutes)vt sic vehamur.i.ducamur supple per te christe ad gaudia polorum.id est celorũ bonis actibus scilicet nostris.

Laudes tibi nos panginus / eterne rerum rex deus: qui es trinus et vnus deus/per cuncta regnans secula. Amen.

¶ Construe.(Ideo)O eterne deus rex regum/nos panginus.i.dicimus tibi laudes qui es trinus ⁊ vnus deus regnans per cuncta secula.Amen.

¶ In festo dulcissimi nominis iesu. Ad primas vesperas hymnus.

Exultet coz precozdijs/sonante iesu nomine:precellit in delitijs/omni plenum dulcedine.

¶ Iste hymnus cantatur septimo idus augusti de dulcissimo nomie iesu.In quo hymno hymnographus declarat iterum eius virtuositatem.In quo quidem nomine leta mens transfertur et terra iubilat diffusis gaudijs plenus honore. ¶ Et q̃ heri celebrauimus Jesum in celo montis vertice transfigurato.hodie in imis terris humiliatum ⁊c.In quo etiã nole tota spes nostra christicolarum erigitur/ fides augetur/charitas diffunditur/summe ⁊ individue trinitatis alma maiestas magnifice conmendatur.Et hoc dulcissimum nomen impositum est ei ab eterno ab angelo et a patre ioseph(vt habetur in legẽdis lectione tertia) ¶ Cõstrue.(Et semper ablatiui absolute positi debent construi in principio vel in fine nũq̃ in medio.Sonante nomine iesu.id est quãdo auditur sonare hoc nomẽ iesus/coz christi fidelis exultet.i.gratuletur/precordijs.id est ex intima precordialibus suis:quia est plenum omni dulcedine.id est dulcore/et precellit.id est excedit/in delitijs.i.in omnibus delectationibus scilicet omnem dulcedinem mundi.

Jesus confortans miseros/iesus qui sanat scelera:iesus deterrens inferos/iesus fugans moztifera.

¶ Constructio est plana.Jesus est confortans miseros.i.pauperes:⁊ iesus est ille qui sanat.i.dimittit scelera.i.peccata hominum.Uel sic per auream et elegantiarum regulã nomen sanat scelera qui est iesus(sic in semine tuo qui est christus est locus quod tullianũ ⁊c.regula nota est)et illud nomen iesus deterrens.id est terrens/inferos.id est demones infernorum.Jesus illud dulce nomen est fugans moztifera.id est venefica.nostra opera diabolica:que nos mortificant.

Jesus sonans suauiter/in metro prosa carmine:quod leuat nos alacriter/mulcens suo solamine.

¶ Construe.Jesus illud nomẽ est sonans suauiter.i.dulciter in metro.i.scriptum in pſa.i.prosaice dictũ carmie delectabili scriptura platũ qõ nomẽ iesus est mulcens.i.mitigãs suo lumie.i.cõsolatione leuat sursum petõres alacriter.i.hilariter.

Nomen excelsum resonet/iesus in ore omnium:et coz cum voce consonet/vt sanet omne vitium.

¶ Cõstrue.Jesus hoc nomẽ excelsũ.i.superũ resonet.i.iterũ sonet;⁊ op iterũ in ore

olm. i. christifidi eius: et cor. i. hominis/consonet. i. simul cōcordet/cū voce. i. sono hoc est q cor hominis. i. interius debet simul cū corde ari cum voce. i. exterius: vt sic ie sus sanet. i. purget omne vitium. id est periculum corporis et anime.

Iesu salus peccātium/adesto nostris precibus: sis director errantium/et parce nostris actibus.

¶ Cōstrue. O iesu salus peccantium. scz hominū peccatorū remedium adesto. id est presens sis nostris precibus. i. orationibus: et sis director. i. vie recte ductor/errantium. i. deuiantiū. s. a lege tua parce. i. indulge nostris actibus. i. peccatis.

Nomen tuum nos muniat/preseruans a periculis: et in bonis perficiat/amotis culpe maculis.

¶ Construe. Nomen tuū. i. iesus: muniat. i. defensaculum faciat vel defendat. preseruans. i. custodiēs a periculis malis et perficiat. i. perfectos faciat nos in bonis operibus/amotis maculis. id est seclusis peccatis nostris.

Tibi christe sit gloria/fulgens hoc sacro nomie: honor tuus sit latria/iesu benigne domine.

¶ Construe. O christe iesu fulgens hoc sacro nomine. scz iesu proprio/gloria. id est laus sit tibi. et o benigne domie iesu honor tuus sit latria. id est adoratio sit latrie.

¶ Nota q triplex est vt dicit doctor de (Ales) adoratio. Nam latria est illa sola deus solus adoratur. Dulia est illa virgini marie attribuitur. Hyperdulia: et illa oēs sancti et crux et clani christi et reliquie venerantur.

Gloria tibi domine/qui natus es de virgine: cum patre et sancto spiritu/in sempiterna secula. Amen.

¶ Autor refert hic gratiarum actiones dulcissimo iesu de sua incarnatiōe: qua natus est pura virgine.

¶ Constructio est plana. O domine iesu christe tu qui es natus. id est incarnatus de virgine scilicet sancta maria gloria sit tibi cum patre scilicet celesti. q pro et cū sancto spiritu in sempiterna secula. id est perenniter. Amen.

¶ Ad completoriū canitur prosa Alma chorus &c. loco hymni. quam require in expositione sequentiarum: ideo hic pretermittitur.

¶ Ad matutinas hymnus.

Iesu dulcis memoria/dās vera cordis gaudia: sed super mel et omnia/dulcis eius presentia.

¶ Iste hymnus cant ad matutinas in festo dulcissimi nominis iesu. In quo hymnographus multimodā ostendit virtuositatē huius nominis Iesus. Contulit enim cecis visum/surdis auditum/claudis gressum/sermonem mutis/vitam mortuis/totāq dyaboli potestatē de obsessis corporibus virtus huius nominis effugauit. &c. ¶ Cōstrue sic. O iesu dulcis memoria. i. in mente/et firma mora hominis fidelis tu es dans vera gaudia. i. exultationes spirituales cordis scilicet nostri: sed presentia ei⁹ scz tui. id est visitatio diuina est dulcis/immo dulcissima super mel. id est vltra melliet omnia scilicet entia dulcedinem et bonitatem habentia.

Nil canitur suauius/auditur nil iocundius: nil cogitatur dulcius/q iesus dei filius.

¶ Cõstrue (Ideo dicit) Nil. i. nihil/canitur. i. hymnus quitur in ecclesia vel extra/insulsius. i. mirius/et nil auditur. i. aure percipitur/secundius. i. hylarius/nil cogitatur in mente hominis dulcius q̃ iesus. i. illud nomen dei filius.

Iesu spes penitentibus / q̃ pius es petentibus: q̃ bonus te querentibus/sed quid inuenientibus.

¶ Construe. O iesu/spes. id est salus/penitentibus. id est penitentiam agentibus o q̃ pius. id est q̃ misericors es petentibus te: o q̃ bonus es scilicet querẽtibus te sed quid. id est o qualis es inuenientibus te per gratiam.

Iesu dulcedo cordium/fons vite lumen mentium: excedis omne gaudium/et omne desiderium.

¶ Construe. O iesu existens dulcedo cordiũ scilicet hominum/fons vite eterne/lumen. id est claritas mentium nostrarum/tu excedis. id est precedis omne gaudium scilicet mundi/et omne desiderium scilicet humanum.

Nec lingua potest dicere/nec littera exprimere: expertus nouit credere/quid sit iesum diligere.

¶ Cõstrue. Nec lingua. i. nulla lingua hominis potest dicere. id est ore fari/nec littera. id est scriptura potest exprimere. id est manifestare q̃d sit iesum diligere: sed solus expertus. id est probatus nouit credere. id est scit.

Iesu rex admirabilis / et triumphator nobilis: dulcedo ineffabilis/totus desiderabilis.

¶ Est enim illud nomen iesus horribile demonibus horribile ⁊ angelis laudabile. ¶ Cõstrue. O iesu rex admirabilis. i. gratus admiratione plenus apud homines/et nobilis. i. virtuosus/triumphator. id est victor erga dyabolum: et ineffabilis. id est quasi non fabulis dulcedo/et desiderabilis. id est desideriosus.

Mane nobiscũ domine/nos tuo replens munere: pulsa noctis caligine/tua pasce dulcedine.

¶ Construe. O dñe iesu mane nobiscũ in corde/et replens nos peccatores tuo munere. id est gratia/⁊ pasce. id est nutri nos/tua dulcedine. id est charitate/pulsa. id est expulsa/caligine. id est obscuritate/noctis. id est dyaboli vel peccati.

Gloria tibi domine qui natus ꝛc.

¶ Ad laudes hymnus.

Iesu auctor clementie/totius spes letitie: dulcoris fons et gratie: vere cordis celitus.

¶ Iste hymnus cantatur ad laudes ⁊ secundas vesperas de dulcissimo festo nostro iesu: et iterum explanat excellentiam et virtuositatem eius. ¶ Cõstrue. O iesu auctor. id est augmentator/clementie. id est bonitatis/⁊ spes. id est desiderii totius letitie gaudij spiritualis: ⁊ es fons dulcoris. i. suauitatis ⁊ gratie/⁊ vere delitie. id est delectationes cordis humani.

Iesu decus angelicum / in aure dulce cãticum: in ore mel mirificum/in corde nectar celicum.

¶ Construe. O iesu decus angelicũ. i. honor celestis hierarchie/nomẽ tuũ est/dulce canticũ. i. indulatio/in aure. i. in auditu/⁊ mirificũ mel. i. mira faciens in ore fidelium/et nectar celicum. i. dulcissimus potus celestis in corde scilicet hominum.

Jesu flos matris virginis / fauus nostre dulcedinis:
decus humani generis / da lucem veri luminis.

¶ Construe. O iesu tu es flos. id est filius matris virginis marie / et existēs fauus / id est bruta fila dulcedo in cera mellis (metaphorice dictum) nostre dulcedinis: et tu existēs decus. id est honor humani generis / da. i. tribue / lucem veri luminis scilicet nobis peccatoribus.

Jesu sole serenior / et balsamo suauior: omni dulcore
dulcior / pre cunctis amabilior.

¶ Construe. O iesu tu es serenior. id est clarior sole / suauior. id est suauiorem odorem dans balsamo: et dulcior omni dulcore. id est suauitate / et amabilior pre cunctis scilicet rebus.

Jesu summa benignitas / mira cordis iocunditas: in-
comprehensa bonitas / nos stringat tua charitas.

¶ Construe. O iesu summa benignitas. id est excelsa virtuositas / mira iocūditas. id est hylaritas cordis nostri: et incomprehensa bonitas. ideo tua charitas stringat. id est firmiter teneat nos: quia charitas omnia suffert.

Rex virtutū rex glorie / rex inlignis victorie: iesu largi
tor gratie / honor celestis curie.

¶ Construe. O iesu tu es lux virtutū / rex glorie / et rex inlignis victorie. i. triumphi et tu es largitor. id est dator gratie / et tu es honor. i. decus / celestis curie. id est celi.

Te celi chorus predicat / et tuas laudes replicat: iesus
orbem letificat / et nos deo pacificat.

¶ Cōstrue. O iesu qui tu es rex glorie celestis / chorꝰ celi. i. angelorū / ꝓdicat te. s. tuum nomē: et replicat. i. plāgit tuas laudes / et iesus illud nomē letificat orbē. id est totū mundū fidelē / et pacificat. i. pacificitur nos petōres deo. i. patri omnipotenti.

Gloria tibi domine qui natus &c. vt supra.

¶ Sequuntur hymni de visitatione
Marie virginis. Ad vesperas.

Festum matris glorioſe plebs sancta cōcelebret /
et pietatis visceroſe gratiā exposulet: quā cogna
ta copioſe sensit hic elizabeth.

¶ Iste hymnus cantatur in festo visitationis gloriosissime marie virginis nouiter instituto ab vrbano papa sexto: qui ampliando festiuitatibus antiquis nouam superaddere festiuitatem pio studio decreuit: qui post cōceptionem incarnati verbi cognatā suā elizabeth humiliter salutabat. Exultemus igitur hac die tot et tāta excelsa fidei nostre miracula debita reuerētes veneratione. In qua festiuitate extollitur virginis Marie matris dei gloriosa fecūditas. Xpi adūctus in carnē predicatur. Pueri exultātis iohānis baptiste nouus fit ptenidia: et matris elizabeth gratia confirmatur &c. ¶ Construe. Sancta plebs. i. deuota cōcio fidelū: concelebret. id est simul veneretur festum scilicet hodiernum glorioſe matris marie suppie et exposulet. i. roget eratiā / visceroſe pietatis. id est exultationē in ptis visceribus scilicet conceptionis ejusdem scilicet gratiam conceptionis in vtero virginis elizabeth cognata eius sensit hic copioſe. id est gratioſe.

Fecundate senectutis sterilem aggreditur / que diuine iam virtutis mater clam efficitur: gratulatur cum salutis consortem alloquitur.

¶ Construe. Supple maria virgo aggreditur. id est visitat sterilem scz Elizabeth cognatam que vocatur sterilis: fecundate senectutis. id est feruide q fructifere senecte: que scz maria efficitur. id est effecta est mater diuine virtutis scilicet christi clam. id est occulte: ipsa gratulatur. id est letatur: cum alloquitur consortem. id est consociam eiusdem sortis / salutis scz diuine.

Mox non loquens exultauit ad verbi presentiam / sed elizabeth expauit matris excellentiam: benedicta que clamauit fructus affluentiam.

¶ Construe. Supple infans iohānes non loquens exultauit. id est gauisus fuit ad presentiā verbi per virginem mariā incarnati: sed elizabeth expauit. id est expauendo mirabatur: que. s. elizabeth clamauit. i. dixit excellentē. i. superemmentem gratiam / et effluentiam. id est largam fecunditatem fructus scilicet ventris matris scz marie: hoc est iesu christi: dicens. Benedicta tu.

Unde mihi quisq̄ putet hoc ait presagium / vt deuote me salutet mater regis omnium: vētris mei fructum mutet in nouum tripudium.

¶ Construe. (Supple elizabeth) ait. i. dixit / quisq̄ putet. id est quis est homo qui opinatur vel cogitat / vnde. id est a quo scilicet elizabeth hoc presagium. id est hec annunciatio futuroꝝ: seu gratia humana: vt mater scilicet maria virgo regis omnium scilicet rerum / salutet me deuote. id est humiliter: q̄ q̄ eius presentia mutet id est moueat fructum ventris mei (hoc est precursorem domini) in nouum tripudium. id est gaudium et plausum vel letitiam: quis exultauit infans: se reuertendo ad christum.

Virgo dum sic cōmendatur canticum letitie / psallēs pure gloziatur in amore gratie: quo beata predicatur in omni progenie.

¶ Cōstrue. Virgo scz maria commendatur. id est laudatur / magnificatur &c. Vel scz elizabeth psallens. id est canens dicendo canticum. id est hymnum letitie / benedicta tu inter omnes mulieres: et ipsa gloriatur in amore pure gratie sciz diuinitatis: quo. id est propter quod scz maria predicatur. i. magnificatur beata. id est benedicta in omni progenie scz humane carnis.

Trine deus summe pie regnans eternaliter / prece virginis marie nos conserua iugiter: vt post finem huius vite viuamus peremniter.

¶ Construe. O summe pie deus et trine in personis regnans eternaliter. id est in eternum / tu conserua. s. custodi nos peccatores / iugiter. id est clementer / prece. id est rogatu virginis marie vt viuamus scilicet tecum / peremniter. id est per eumq̄ post finem huius vite. hoc est quando ingrediemur viam vniuerse carnis.

Ad matutinas hymnus.

Mundi sal⁹ affutura virgo mater incyta gestu simplex mente pura specie prefulgida cum celesti genitura processit in publica.

¶ Iste hymnus similiter canitur ad laudem virginis visitatis suā cognatam elizabeth in transmōtana abeuntis. ¶ Cōstrue. Virgo mater incyta. i. gloriosa maria exutens affutura. i. profutura salus mundi scilicet huius exutens simplex. i. humilis/gestu. i. moribus: et pura mēte prefulgida specie. i. pulcra facie/processit. id est exiuit in publica. id est manifesta omnibus hominibus cum electi genitura. id est generatione diuinitatis.

Caput conterens draconis rubus qui non vritur aaron virga gedeonis vellus quo perfunditur hec perfecta salomonis que beata dicitur.

¶ Cōstrue. hec beata virgo maria asscribitur figuris typicis veteris legis. qm̄ vt dr Gen. ij. ipsa est conterens caput draconis. i. corrūpens potestatē dyaboli per suā saluificā genturā et ipsa est rubus (quē viderat moyses) qui nō vritur (sed incōbustus. i. incorrupta permanens virgo) ipsa virga aaron illius prophete (data illi in exitu israelitici populi) ipsa vellus gedeonis qō perfunditur (supple pluuia cum alibi esset siccitas (Gedeon enī interpretatur experimētum miquitatis eorū) ipsa hec maria que dicitur beata et perfecta. id est perfecte completua salomōis. ꝛc. ¶ Asceñ. Melius sic. Et perfecta salomōis. i. illa quā salomō desiderat dicēs. Mulierē fortē quis inueniet. Et tota pulchra es amica mea et macula non est in te.

Genitrix emanuelis virga iesse floruit ostium ezechielis quod viro non patuit mons quo lapis danielis statuam comminuit.

¶ Cōstrue. hic iterum virgini figure typice veteris legis asscribitur per eam cōplete) Nam ipsa genitrix emanuelis (dei nobiscum) vt virga iesse floruit: et ipa ostium ezechielis prophete: quod non patuit viro (per ingressum. id est fortitudo dei) et ipsa dicitur mons quo. id est in quo lapis comminuit statuam Danielis (vt ibidem dicitur)

Sic in mūdo preter morem votum fecit dominus castis mater conditorē circundat visceribus terra gignit saluatorem nubibus pluentibus.

¶ Cōstrue. Dominus in celo votum fecit in mundū scilicet figuratum mysticum et typicum manifestauit: preter morem. id est humanam consuetudinem mater scilicet maria circūdat. id est obumbrat conditorem deum castis visceribus. id est almo ventre: terra (pro maria) gignit. id est germinat saluatorem. id est christum nubibus pluentibus. id est spiritusancto obumbrante.

Virgo chara charitatis feruens desiderio caste cōsanguinitatis fauet ministerio gaudens huius nouitatis sancto puerperio.

¶ Construe. Virgo chara scilicet maria feruens. id est scatēs grādi desiderio charitatis christi fauet. id est assentit ministerio. id est seruitio caste consanguinitatis (quo deus homo factus) et gaudens sancto puerperio. id est genitura gratiosa huius nouitatis. id est christi incarnati.

Felix domus zacharie tolem habens hospitem felix cognata marie quam suscepit comitem sed iohannis et messye/tu distingue limitem.

¶ Construe. O felix domus zacharie. i. patris iohannis (qui interpretatur memoria dñi) habēs. i. suscipiēs talē hospitē scilicet mariā graudam: et o felix elizabeth cognata marie scz virginis: quam mariam suscepit comitem. id est gratuitate accepit sociam itineris et more. sed pro tamen tu distingue. id est differenter pone limitem. i. callem iohannis in vtero elizabeth: et messie. i. christi in aluo marie virginis (Messias hebraice/christus grece, vnctus latine.

Laus sit summo genitozi qui regnat per omnia laus sit nostro redemptozi per quem venit gratia prozedenti creatozi sit equalis gloria.

¶ Constructio plana est de gratiarum actione patri et filio ⁊ spiritui sancto.

¶ Ad laudes ⁊ secundas vesperas.

O Salutaris prefulgēs stella maris generās prolem veritatis solem mater bonozum clemēs famulozum suscipe votum.

¶ Cōstrue. O salutaris. i. salutificās fulgēs. i. splendēs stella maris. s. virgo maria tu es generans prolem. s. xp̄m solē veritatis. i. iusticie et tu clemens. i. benigna mater scilicet christi/suscipe. i. accipe votum. i. desiderium bonozū famulozū. i. deotozum tuozū seruozū. ¶ Numerus est syllabarum qui in saphico carmine: sed nō seruatur ratio temporum seu quantitatum.

Congratulamur et tuas conamur canere laudes que deo cōgaudes sed non condignis prevalemus hymnis dicere totum.

¶ Construe. O maria nos congratulamur. id est simul letamur: et conamur. i. mittimur canere. i. pangere tuas laudes. id est dulces hymnos: que scilicet virgo congaudes. id est simul gaudes deo scilicet filio tuo: sed nos nō prevalem⁹. i. nō possumus dicere. i. exprimere totum. i. plenum condignis hymnis. id est meritis et laudibus (te extollere et efferre)

Quam veterana traxit in montana gressu festinam rosam matutinam tibi iubilamus et concelebramus hec tua festa.

¶ Construe. Quam scz mariam veterana. i. senex elizabeth traxit. s. amore suo festinam gressu. id est velocem cursu in montana. id est in trāsmontana: et ideo nos tubilamus. i. cum iubilo cantamus tibi marie rosam matutinā. i. oratiōē matutinalem et concelebramus. i. simul festamus hec tua festa hodierna.

Vocē rachelis exaudi de celis que te nunc orat filiosqz ploratpotens regina gratia diuina pellens molesta.

¶ Construe. O potens regina scilicet maria exaudi vocem rachelis. i. illius mulieris que orat nunc te: et ploratfilios suos: ⁊ tu pellens. id est fo expellens molestias. id est molestias nostras: gratia diuina. i. celesti.

O mediatrix orbis reparatrix laus angelorū salus infirmorū nostrarūq; hostē pręcor aīarum repręme seuū.

¶ Cōstrue. O maria mediatrix inter deū et hoiem: ⁊ reparatrix. i. restauratrix orbis. i. mundi perditi: exīs laus. i. decus angelorū: ⁊ salus infirmorū. q̄ pro et tu repręme. i. expelle seuum hostem. s. antiquum. i. crudelem dyabolum.

Sit benedicta trinitas inuicta per quā beata virgo coronata meruit frui fructu ventris sui nunc et in euū.

¶ Construe. Inuicta. id est inseperabilis trinitas sit benedicta per quam trinitatem beata virgo scilicet maria coronota meruit frui. i. vti fructus ventris sui. i. filio suo christo/nunc. id est iam/et in euum. i. eternaliter.

¶ Sequuntur hymni de sancta Anna matre Marie virginis. ¶ Ad pręmas vesperas.

AVe mater anna/plena melle canna: cui marē passa/nulla coequanda.

¶ Iste hymnus canitur in natali sctē Anne matris marie virginis et ioachim patris sui: ex quorū carne vt ex radice iesse virgo maria traxit originem: vt per ventris sui fructū. i. iesum xp̄m populo xp̄iano suo deus mitteret redemptionē. Congratulemur ideo felix concio ⁊ collectio christifidelū in eius laudibus ⁊ cū deo de notione resultet. Hec est enim eterne benedictionis theca: de qua celestis figulus ollam spei nostre composuit: que ex duuni roris vmbra cōceptū verbū dei humano generi protulit incarnatū: ideo dic. ¶ Cōstrue Aue anna mater scz marie/plena melle/et canna. id est stipite vel arundine virge iesse/cui. s. tibi anne nulla mulierū passa: marem. i. habens virum est coequanda. i. assimilanda.

Aue prędicanda/superexaltāda: matri matris poli/regis atq; soli.

¶ Cōstrue. O prędicanda. i. excellenda et superexaltanda/aue. id est salue scz anna mater matris scilicet marie regis poli. i. celi: atq; pro et soli. i. terre.

Quam vis velit fari/siue meditari: reddit sibi votū/christus per quem totum.

¶ Cōstrue. xp̄s. i. saluator noster/reddit. i. dat/sibi scz anne/votū. i. desiderū/quā id est magisq; vis. id est facultas hominis/velit. id est possit fari. i. loqui siue meditari. i. excogitari. Aut quod melius quā referat sanctā annam: ⁊ tunc flet alia constructio per quem scilicet christum factum totū. ⁊c. ¶ Alij legunt. Quid velis fari siue meditari reddit tibi totum habes per quem votum.

Ergo te rogamus/tibi supplicam⁹: vt quod potes velis/da nobis pręce celis.

¶ Construe. O sctē anna. Ergo. i. propterea nos petētes rogamus te: vt supplicamus tibi. i. suppliciter petimus: vt velis scz dare quod potes. i. quod vales rogando apud xp̄m/⁊ da. i. adiuna: ⁊ cōcede nobis scz petentibus christifidelibus pręce scz tua celis. id est in celis: apud nepotem tuum dīm nostrum iesum christum. ⁊c.

Placans nobis natam/mundo per te datam: illa natum suum/tu nepotem tuum.

¶ Construe. (Et tu sancta anna) sis placans. id est mitigans exorando nobis fide

honoratam.id est filiam tuam mariam/datam.id est genitam per te:mundo scz ad salutem vt illa sit placãs.id est placando filium suum.id est filiũ christũ tu dico felix anna sis placans nepotem tuum.id est christum.

Laus sit trinitati/laus sit vnitati:laus pri nato/laus qz paraclyto. Amen.

¶ Cõstrue. Laus.i.honor sit trinitati.i.deo in trinis psonis laus sit vnitati.i.deo in essentia:laus sit patri/nato.id est filio:qz pro et paraclyto.id est spiritui sancto.

¶ Ad matutinas hymnus.

In anne puerperio/nox fugit huius seculi:et illuxit cum gaudio/dies totius populi.

¶ Iste hymnus canitur similiter ad laudẽ sctẽ anne matris marie. In quo hymnographus nos illã cõmẽdare et laudare exhortatur:qz ipsa per puerperiũ suũ.i. mariã totus populi xpiani salutẽ q redẽptionẽ genuit:nã per ipsam orta est maria virgo per virginẽ xps saluator. ¶ Cõstrue. Nox.i.pctm originale vel dyabolus huius seculi.i.huius mũdi/fugit.i.recessit in puerperio/anne.i.matris marie(hoc est qñ anna peperit mariã)q dies.i.lux vel christus redẽptor totius populi scilicet christifidelis/illuxit.id est resplenduit/cum gaudio.id est hilaritate.

Hec radix iesse germinat/expers cunctis illecebris:et germen eius luminat/nos sedentes in tenebris.

¶ Constrae. Hec scilicet genitura per annã.id est maria virgo existens radix iesse id est expers immunis q immaculata/cunctis illecebris.id est omni macula q peccata/germinat.id est gignit/paret q floret q germẽ eius scilicet marie filius/luminat.id est illuminat nos sedentes.id est homines peccatores sedentes in tenebris id est in vmbra mortis seu peccati.

Pia mater et humilis/de qua maria prodijt:tuis adesto famulis/quos culpa grauis deprimit.

¶ Constrae. O pia mater scilicet anna et humilis de qua.i/ est ex qua maria scilicet virgo prodijt.id est processit/adesto.id est sis presens tuis famulis(oratõdo pro eis)quos scilicet famulos/gravis culpa.id est ponderosum peccatum nostrum deprimit.id est opprimit torquet.

Iam felix et emerita/manes cum summo iudice:succurre mater inclyta/vt viuamus pacifice.

¶ Constrae. Et quia tu sancta anna genuisti mariã:ideo tu manes.id est perseueras tam felix:et emerita.id est liberata ab omni vexatione mũdana:vel.id est valde merita cũ summo iudice.id est christo nepoti tuo ergo tu inclyta.i.gloriosa mater anna/succurre.i.subueni tu nobis:vt viuamus pacifice scz sancta pace.

Ut quicquid hic deliquimus/vite per immunditiam:abstergas illud petimus/per diuinam clementiam.

¶ Cõstrue. O sancta anna:nos petimus te vt abstergas.id est deponas quicquid id est omne illud quod deliquimus.i.peccauimus/hic.id est in hoc mũdo:per immunditiam.id est impuritatem q maculam vite scilicet nostre:q hoc per diuinam clementiam.id est per dei potestatem scilicet per christum.

Patri natoqz gloria/detur cum sancto spiritu:qui per anne suffragia/conseruet nos in exitu.

¶Construe. Gloria.i. gratiarum actio detur patri: ꝙ pro et nato.i. filio cū spiritu sancto: qui ſcz deus: conseruet.i. protegat. Ds peccatores in exitu.i. in agone hui⁹ vite per suffragia.i. petitiones oratorias anne scz matris marie.

¶Ad laudes et vltimas vesperas.

HElix anna pre alijs digna laude fidelium mundum repleuit gaudijs per sacrum puerperiū.

¶In isto hymno laudatur beata anna: que per puerperium. id est generationez marie filie sue restaurauit nobis quod delitiosa eua per peccatum perdidit. ꝛc.

¶Construe. Felix.i gratiosa anna existēs digna laude.i. dignior pre alijs scilicet mulieribus fidelium: replenit mundū gaudijs.i. exultationibus per sacrū puerperium. id est generationem virginis marie.

Hec de carnis propagine mariam nobis protulit que suo reddit germine quod eua tristis abstulit.

¶Construe. Hec felix anna protulit.i. genuit nobis mariā. ſ. virginē de propagine id est de linea carnis.i. sui corporis: que. ſ. maria reddit.i. restaurat nobis suo germine.i. filio iesu illud quod tristis eua.i. peccatrix abstulit a nobis.

O vas celestis gratie mater regine virginū per te precamur anxie remissionem criminum.

¶Construe. O anna vas.i. sinus celestis gratie et mater regine virginum scz marie nos precamur.i. rogamus anxie.i. suppliciter/remissionem.i. indulgentiā/criminum. id est peccatorum: supple dari per te. id est per christum propter te.

Memento mater inclyta ꝑpotens es per filiam et nobis prece solita procura dei gratiam.

¶Construe. O inclyta.i. generosa mater anna memento ꝑpotens es per filiam scz tuam mariam virginem et procura.i. diligēte curā adhibe: et da nobis christi fidelibus gratiam dei. ſ. iesu nepotis tui solita prece. id est assidua rogatione.

Cuiꝙ donet precibus datoꝛ bonoꝛum omnīū vt gaudijs celestibus/fruamur post exilium.

¶Construe. ꝙ pro et datoꝛ. id est attributoꝛ omnium bonoꝛum. id est tam spiritualiū ꝙ corporaliū deus donet tuis precibus. id est rogatibus: vt nos fruamur. id est vtamur celestibus gaudijs/post exilium. id est post miseriam et tribulationem presentis vite.

Patri natoꝙ gloria/detur cum sancto spiritu: qui per anne suffragia conseruet nos in exitu.

¶Constructio patuit supra in precedenti hymno.

¶Sequuntur hymni de beata Maria magdalena. Ad vesperas.

QUllaudemus magdalene lachrymas et gaudium sonent voces laude plene de concentu coꝛdium vt concoꝛdet philomene turturis suspirium.

¶Iste hymnus canitur ad festū dēt marie magdalene. In quo autoꝛ hymnographus vult ostēdere magdalenā lachrymantē amare de dñi sui sponsi xpi de sepul

chro perditiõe querẽdo eũ triste suspirantẽ ad modũ turturis columbe et postea exultantẽ et gaudentẽ de eius presen[illegible] personali: postea vocẽ hylaritatis sonantem: quare tunc philomene exultantis auicule ꝙ canẽtis dulce cõparatur: ideo õt sic. ¶ Construe. (Nos christicole) collaudemus. id est simul laudare debemus lachrymas. id est tristes planctus: et pro etiam / gaudiũ. i. exultationẽ et hylaritatẽ scilicet marie magdalene (supple ꝙ nostre) voces existentes plene laude: sonent. i. pangant de concentu. id est conueniẽtia vocum: ꝙ symphonia cordium scilicet nostrorum: vt suspirium (quasi sursum spiratio) id est tristicia turturis: illius columbe concordet philomene illi aui gaudenter cantanti. ¶ Nota hoc magdalũ quod dam oppidum fuit. Inde magdalenus magdalena magdalenum adiectiue dicitur: hinc lazarus magdalenꝰ. Maria magdalena ꝛc̃. sic ꝙ magdalena sumit per quandã noticiam pro maria peccatrice. Itẽ dicitur hec magdalene in nominatiuo / genitiuo magdalenes more grecorum ꝛc̃.

Iesum querens conuiuarum turbas non erubuit pedes vnxit lachrymarum fluuio quos abluit crine tersit et culparum veniam promeruit.

¶ Hic hymnographus vult innuere ꝙ maria magdalena intrauit domũ Symonis pharisei et leprosi non vocata: nec timuit conuiuas. i. vocatas ad prandiũ propter multã dilectionẽ xpi: ꝙ penitentiã agendam. ¶ Cõstrue. Maria magdalena querens iesum. i. xpm non erubuit. i. non timuit vel verecũdata fuit / turbas. i. gẽtes et homines conuiuarum. i. in conuiuio existentes: et vnxit scz vnguento nardi pistici pedes christi: quos scilicet pedes maria abluit. id est lauit fluuio lachrymarum. id est guttulis oculorum suorum: et tersit. id est siccos fecit crine. id est crinibus capitis sui: et hoc promeruit. id est merito obtinuit veniam. id est remissionẽ culparum. id est peccatorum suorum.

Suũ lauit mundatorẽ riuo fons immaduit pium fudit flos liquorem in ipsum refloruit: celum terre dedit rorem terra celum compluit.

¶ Plus igitur penitens mulier pascebat intus christũ ꝙ pharisceus foris. Superueniẽter igitur ingressa est nõ iussa venit inter epulas obtulit lachrymas. Ideo dicit prout sequitur. ¶ Cõstrue. Maria magdalena lauit suum mũdatorẽ scilicet christum (a quo ipsa fuit mundata a vitijs) et fons scilicet salutis immaduit. id est fuit madidus et flos refloruit in pium liquorẽ et fudit pium liquorẽ: scilicet in cor marie magdalene: nam celum dedit terre rorem. id est sublimem et raram pluuiam. id est christus dedit marie gratiam: et terra compulit. i. pluuia mitiganit celum. id est celestem regem (contentum pro continente figuratiue)

In preduleci mixtione nardum ferens pisticum in vnguenti fusione typum gessit mysticum vt sanetur vnctione vnxit egra medicum.

¶ Dicit autor ꝙ maria magdalena in illa preduleci mixtione. i. salubri qua christũ vngere volens in domo Symonis ferens nardum pisticũ. id est vnguentum aromaticum ex omni bono medicamine et odore confectum gessit. id est habuit mysticum typum. id est secretum diuinum seu statũ ꝙ figurã in fusione. i. in sparsione vnguenti supra christum (ꝙ est typus mysticus sic) quia egra. id est maria magdalena peccatrix vnxit. id est inunxit medicum scilicet christum (qui dicitur verꝰ medicus) vnctione. i. nardi pistici: vt ipsa sanetur. i. medicetur ab ipso a vitijs cõpositis. ¶ Nota ꝙ hec nardus / di. herba est spicosa ꝙ aromatica fragili radice ꝙ nigris foliis densa: quarũ summitates conuergunt in spicas. Inde hoc nardũ. di

citur vnguentum: et additur purum. id est purum et fidele.

Die christus hanc respexit speciali gratia: quia multū hunc dilexit dimittuntur vitia christi quando resurrexit facta est pronuncia.

¶ Cōstrue. (Illā igitur magdalenā credimus esse de qua marcus testatur: septē demonia ejecta fuisse: et quia turpitudinis siue maculas aspexit lauanda cucurrit ad fontē mie. i. xp̄m igitur) xp̄s aspexit hanc. s. magdalenā / pie. i. clemēter speciali gr̄a. i. oculo misericordie vitia. i. peccata dimittūtur. s. illi: qr dilexit hunc. i. xp̄m / multū. i. maxime (et depost illa) est facta pronūcia christi. i. nūciatrix qñ resurrexit.

Gloria et honor deo qui paschalis hostia agnus morte pugna leo victor die tertia resurrexit cum tropheo mortis ferens spolia.

¶ Cōstrue. Gloria et honor sit deo: qui. s. xp̄s vt paschalis hostia et agnus morte id est mortuus pro nobis: et vt leo victor pugna. id est pugnādo contra dyabolicā potestatē resurrexit tertia die cum tropheo. id est triumpho: et ferens spolia mortis. id est spolium fecit ab inferno dyaboli.

¶ Ad matutinas hymnus.

Estimauit ortulanum et hoc sane credidit semi nauit enim granum quod in mentē cecidit linguam mouit et non manum linguam christus indidit.

¶ Iste hymnus canitur de sctā maria magdalena: qr post resurrectionē illa querens christū in sepulchro: quo nō inuēto / circuēs flendo: tūc xp̄s apparuit illi in forma ortulani: et ideo ōt hymnograph⁹ sic. ¶ Construe. Ipsa magdalena estimauit eū fuisse ortulanū: et hoc sane. i. firmiter credidit ei pro qr ipe ortulan⁹ xp̄s: semina uit granū. i. semē qō cecidit in mētem. s. magdalene illa nouit linguā dicēdo. T he si sustulisti eū dicito mihi. et xp̄s indidit. i. imposuit: siue foras emisit linguā. s. magdalene et nō (dico) mouit manū. s. ad xp̄m: qr dixit. Noli me tāgere. ¶ Nota q ortulanus per u / et sine aspiratiōe (vt ortus) scribitur antiqui⁹. hortolanus vero cū aspiratione et o (vt hortus et holus) nō moderni doctores scribūt. ideo eligē et tu.

Non agnouit figurali latentē imagine / mentis agrū spiritali exolentem semine sed cum eam speciali designauit nomine.

¶ Cōstrue. (Supple maria magdalena) nō agnouit latentem. i. absconditum xp̄m figurali imagine figura holus ortulani excolentē. i. exornantem agrū mētis cor siue memorie / spiritali semine. i. gratia verbi (seu fidei: sed cū pro qñ supple xp̄s designauit. id est nominauit eam speciali nomine. s. proprio (Maria mulier no. i. cē.)

Hec a iesu iesum querit sublatum conqueritur iesum intus mente gerit iesus presens queritur mētem colit mentem serit iesus nec percipitur.

¶ Cōstrue. Hec. s. magdalena: querit iesum ablatū. i. subtractū et alibi sepultū (putabat enī eū fuisse furatū ex sepulchro) et cōqueritur. i. lamētat a iesu et hoc vero in forma ortulani (dixit ei: si sustulisti eū dicito mihi) et hec gerit. i. hz iesum intus mētē. i. in corde suo et pro iesus q̄ritur. s. a magdalena (supple ille) colit. i. exarat / meu

tem.s.magdalene:et serit.i.plantat:mentē.s.mulieris:nec iesus verus xps percipitur.i.perfecte agnoscitur in forma ortulani.s.a maria magdalena.

Jesu bone iesu pie quid te monstrans latitas quid occultas te marie mentem cuius habitas intus plena vera die nescit nisi veritas.

¶ Cōstrue.O bone iesu/o pie iesu/quid.i.ad quid / tu monstrās.i.ostendēs te sub forma ortulani/latitas.i.occultas te iesum ipsā magdalene/quid.i.ad quid tu occultas.i.abscōdis te exterius per visum marie cuius mentem.i.pectoris inhabitas nam ipsa intus plena vero die.sed nescit exterius nisi veritas supple aperiatur et pateat.Aut lege nescit vbi veritas supple sit.

O q̄ mire iesu ludis his quibus diligeris sed cum ludis nō illudis nec fallis nec falleris sed excludis quos includis notus non agnoscēris.

¶ Cōstrue.O iesu q̄mire.i.mirabiliter/ludis.i.iocundaris cū his quibus.i.a quibus diligeris:sed cum pro quādo tu ludis non illudis.i.non decipis eos nec fallis scz aliquos/nec falleris.i.non deciperis a quibusuis:scz tu excludis.i.excusas illos quos includis.i.quasi claudis in tua gratia:ꝛ tu es notus secundum humanā carnem/nec agnoscēris.id est perceperis secundū diuinitatē.

Gloria ꝛ honor tibi spes vita lux anime per quem sperant se proscribi libro mortis pessime presentē sibi nos asscribi libro peccatricis lachrime.

¶ Construe.Gloria et honor sup.sit tibi.i.deo o spes nostra vita et lux anime nre per quē.s.deū hoies xpiani sperant sese proscribi.i.procul a scriptura remoueri.s. in libro mortis pessime.i.iferni/ꝛ lachrime.i.gutte peccatricis.s.magdalene presentent.i.dent nos christianos/asscribi.i.annumerari sibi.i.in libro vite.

¶ Ad laudes et secundas vesperas.

O Maria noli flere iam non queras altum ortulanus hic est vere et colonus mentium intra mentis ortum quere mentis operarium.

¶ Construe.O maria scz magdalena noli flere/nō queras.id est inuestiges altum tam temporis nisi presentem.Hic est ortulanus vere.id est verax/ꝛ colonus.id est agricultor seu ortícula mentium scz fidelium/et quere operarium scz illū verum intra ortum.i.septū/mentis.i.cordis tui.¶ Nota ortus ab ortor quando componitur sine aspiratione scribitur:quia in eo semper aliquid oritur.Cum vero ab holus holeris.quia continet holera retinet h secundum aliquos.

Unde planctus et lamentum quid mētem non erigis quid reuolutis monumentum tecum est quem diligis iesum queris et inuentum habes nec intelligis.

¶ Construe.(O sancta magdalena)vnde planctus.id est plorat⁹/et lamentum id est lamētatio.i.quare ploras/quid.i.ad quid nō erigis.id est surs̄um regis/mētem scilicet tuam/quid.id est ad quid/reuolutis.id est visitas monumentum.id est sepulchrum/ipse est tecum quem diligis.tu queris iesum ꝛ habes inuentū scilicet in corde/et nec intelligis.id est non sapis.

Unde gemis vnde plozas v[illegible]um habens gaudium in te latet quod ignozas dolozis solatiū intus habes queris fozis languozis remedium.

¶Construe.(O maria magdalena)habēs verū gaudiū/vnde.i.cur/gemis.i.suspiras/vnde.i.quare plozas(nam)solatium.i.remedium dolozis/latet.id est absconditur in te quod ignozas:et tu queris fozis scilicet in monumento remedium languozis scilicet christum:et habes intus scilicet in mente christum.

Jam nō mirozi nescisti magistrum dum seminat semen quod est verbū christi te magis illuminat et rabboni respondisti cum mariam nominat.

¶Construe.(O maria magdalena)ego non mirozi nescisti.id est non nouisti magistrum tuū(iam temporis)dum seminat vt ortolanus:sed pro tamē/semen illud quod est verbum christi illuminat te magis/cum.id est quando/ipse nominat.id est vocat te mariam/respondisti rabboni.id est magister mi vel rabbi.

Pedes christi quos lauisti fonte lota gratie quam ab ipso recepisti funde rozem venie resurgentis quem vidisti fac consoztes glozie.

¶Construe.(O maria magdalena)tu lota.id est munda fonte gratie scilicet christi lauisti pedes christi quē scilicet fontem gratie tu recepisti ab ipo scilicet christo funde.id est infunde nobis/rozem.id est donum/venie.id est gratie/resurgētis scilicet christi:quem tu vidisti in orto seu via:et fac nos cōsortes.id est concines glorie scilicet christi:et hoc per tuas preces et tua merita.

Glozia et honoz deo cui⁹ pzefert gr̄a inuitāti phariseo marie suspiria cenā vite qui dat reo gr̄e post pzandia.

¶Construe.Glozia et honoz.id est laus sit deo scilicet omnipotenti/cuius gratia id est virtus gratiosa/prefert.id est preponit:hoc est illi magis placet/suspiria.id est trenose lamentationes marie peccatricis(inuitanti phariseo symoni)qui scilicet deus dat cenā.id est requiem vite scilicet eterne nobis post prādia.id est post corruptionem diei gratie scilicet diuinitatis.

¶Sequūtur hymni de sancto spiritu. In die penthecostes ad pzimas vesperas. Jam christus astra ꝛc. Et similiter iste. Impleta gaudēt. isti hymni exposuti sūt supza folio. xxix.

¶Per hebdomadam hymnus.

Beata nobis gaudia / anni reduxit ozbita:cum spiritus paraclytus/effulsit in discipulos.

¶Autoz de isto hymno declarat super verbo apparuerūt aplis ꝛc. dispertite lingue tāq̄ ignis. Foris apparētib⁹ linguis ignis intus facta sunt corda flāmantia turbe credētes eos ructare crapula musti. ¶Iste hymn⁹ cant̄ infra octauas pēthecostes per hebdomadā. Declarans qualiter spiritussanctus repentino sonitu super discipulos venit:a mētes carnaliū in sui amorē permutauit. ¶Cōstrue. Orbita.i.circulus anni/reduxit.i.iterū ad solēnizādum duxit nobis.s.xpicolis/beata

gaudia.i.gloriosas exultatiões.s.in spiritum sanctum:cũ pro qñ spiritus paracly-
tus.id est consolator almus/effulsit.id est resplenduit in discipulos scilicet christi.

Ignis vibrante lumine/lingue figuram detulit:vt
bibt essent profui/et charitate feruidi.

¶ Cõstrue. Vibrãte lumie.i.resplẽdente grã spũssancti/ignis quẽ effulsit spũssanctus in discipulos/detulit.i.habuit/figurã.i.dispositionem/lingue.s.naturalis:vt discipuli essent profui verbis.i.procul semmãtes verba sub diuersis partibus linguarum:et supple essent feruidi.id est feruẽtes et calidi in charitate scilicet diuina.

Linguis loquuntur omnium/pauent turbe gentiliũ:
mustio madere deputant/quos spiritus repleuerat.

¶ Construe. Sup. discipuli feruidi in charitate loquuntur linguis oim sez populorum turbe gentilium.i.holes diuersarum nationũ/pauent.i.pauorẽ hñt:qz nũqz talia audmere inde deputant.id est credũt illos madere multo.i.humefactos nouo vino quos scilicet discipulos spiritussanctus repleuerat gratia.

Patrata sunt hec mystice/pasche peracto tẽpore:sacra
dierum numero/quo lege fit remissio.

¶ Construe. Peracto pasche tpe.i.xpo resurgẽte:hec sunt patrata perfecte terminata mystice.i.figurate/sacra numero dierum scilicet quinquaginta.s.pentheco-stes quo scilicet tpe fit remissio ex lege in veteri lege figurato.

Te nunc deus piissime/vultu precamur cernuo:illa//
pia nobis celitus/largire dona spiritus.

¶ Cõstrue. O pissime deus nos precamur.i.rogam⁹ te nũc tpis/cernuo vultu.id est humili voluntate et voto(per vultum hominis voluntas animi ostenditur)largire.id est cõcede nobis dona spiritussancti/celitꝰ.i.diuinitꝰ.

Dudum sacrata pectora/tua repleisti gratia:dimitte
nunc peccamina/et da quieta tempora.

¶ Cõstrue. O deus tu repleisti.id est repleuisti tua gratia spiritussancti amore/sacrata pectora.id est sacra cordia apostolorum/dudum.i.diu temporis/dimitte.id est mdulge nunc temporis/peccamina.id est nostra peccata:et da nobis quieta.i. tranquilla tempora scz vite eterne.

Sit laus deo patri ꝛc.vt supra.

Hec roga x clemensmat. Gallus ℔ Hic rogus x ignib

¶ De sancto vincentio martyre.

Astitit miles glorioslus leuita vincentius vt tri-
bunal sponte rogum conscendit intrepidus cu-
tus salis crepitantis per corpus minutie.

¶ Iste hymnꝰ cant ad laudes ꝛ scõas vesperas de sctõ vincẽtio. In quo hymnographus vult oñdere martyriũ eius passum esse sub decano ptesidẽ gentile ꝛ sacrilego. Declarãs quomõ sctus vincẽtius dei athleta candẽtus ferri machinã seu rogũ vitro cõscẽdit ꝛ ad tribunal(vt victor ꝛ miles in xpi pfessiõe alacriter cucurrit)ꝛ ãliter torquet/flagellat/ꝛ exurit:ꝛ quõ leuita vincẽtiꝰ dyaconi arcẽ accepit. Simuliter quõ salis ignibꝰ sparsim crepitãtes minutie per mẽbra eius dissiliũt et ãdẽ inter hec ola tormẽta manet dei seruꝰ immotꝰ in celũ erectis oculis xpm piecubat:tõ vr. ¶ Cõ. Athosus.i.inclytꝰ miles xpi victus leuita(A leui filio iacob) (Leuita hebraice/dyaconꝰ grece/minister latine vr)intrepidus.i.nõ timẽs/cõscẽ-

dit.i.ascendit/spōte.i.voluntarie/rogum.i.ignē pro ipso factum/vt.i.sicut fecit ad tribunal.i.iudicium Decianī presidis(adu rte constructionem).

Sparsim ibant atq; prune vernabantur sanguine in ter hec manet immotus ille dei famulus ozās chzistū in sublime erectis luminibus.

¶Construe. Per anne.s.vincentij corpus minutie.id est parue particule seu por tiones crepitantis salis.id est sonantis et crepitū facientiq dum crematur/ibant id est intrabant/sparsim.id est spergendo/atq; pro et/prune.id est carbones vini et recentes/vernabantur.id est splendebant sanguine.scilicet martyris pre ar do re ille scilicet martyr dei famulus:manet.i.perseverat immotus inter hec scilicet martyria.sed erectis luminibus.i.in sublime.i.in celum orans chzistum.

Glozia et honoz deo vsqzquo altissimo vna patri filioq; inclyto paraclyto cui laus est ⁊ potestas in semptern na secula. Amen.

¶Cōstructio est plana. Glozia ⁊ honor vsqzque sit deo altissimo/vna.i.equaliter patri et filio et inclyto paraclyto.i.glorioso spiritusancto.i.tribus personis/cui.s. vni deo soli est laus et potestas per eterna secula. Amen.id est ita fiat.

¶Finis.

¶Sequitur tabula hymnozum precedentium secundum ozdinem alphabeti.

¶A solis ortus cardine. folio.v.
A patre vnigenitus. vi.
Andreas pie sanctorum. xi.
Ales diei nuncius. xv.
Aurora iam spargit. xix.
Audi benigne conditor. xxi.
Aurora lucis rutilat. xxvi.
Ad cenam agni. xxvij.
Adesto sancta trinitas. xxx.
Aue maris stella. xxxij.
Antra deser. xxxiij.
Aures luce. xxxv.
Anne xpe seculoz. xxxvij.
Ane mater anne. l.
¶Beata nobis gaudia. liij.

¶Conditor alme syderum. ij.
Christe redemptor olim. xij.
Consors paterni luminis. xiij.
Celi deus sanctissime. xvi.
Christe qui lux es. xx.
Clarum decus ieunij. xxij.
Cultor dei memēto. xxij.
Crux fidelis. xxv.
Chorus noue hierusalem. eodem.
Christe sanctorum decus. xxxvi.
Christe redēptor olim cun. xxxvij.
Celestis formam glorie. xlv.

Collaudemus magdalene. lj.
Christi miles glorioſus. liij.

¶Deus creator olim. vi.
Deus tuorum militum. xxxix.

¶Eterne rerum conditor. vij.
Ecce iam noctis. ix.
Eterni celi gloria. xvij.
Ex more docti mystico. xix.
Ecce tempus idoneum. xxi.
Eterne rex altissime. xxvij.
Exultet celum laudibus. xxxvij.
Exultet cor precordijs. xlvi.
Eximauit ortulanum. lij.

¶Festum matris glorioſe, xlvij.
Felix anna pre alijs. l.

¶Glozia laus ⁊ honor. xli.
¶Hostis herodes impie. v.

¶Jam lucis orto sydere. x.
Immense celi conditor. xiij.
Jesu quadragenarie. xxij.
Jesu saluator seculi verbū. xxvi.
Jesu nostra redemptio. xxvij.
Jam xpe astra ascenderat. xxix.

Tabula.

Iesu saluator seculi redēp. fffvij.
Iste confessor. xi.
Iesu redemptor omnium. xi.
Iesu corona virginum. xii.
Inuentor rutuli. xiij.
Iesu dulcis memoria. xiviij.
Iesu auctor clementie. eodem.
In anne puerperio. li.

Lucis creator optime. xi.
Lux ecce surgit. xvij.
Lustra sex qui iam peracta. fffv.

Magne deus potētie. xvij.
Martyr dei qui vnicum. fffviij.
Mundi salus affutura. xix.

Nocte surgentes. ix.
Nunc sancte nobis. x.
Nox et tenebre. xvi.
Nox atra rerum. eodē.

O pater sancte mitis. fff.
O lux beata trinitas. fffi.
O gloriosa domina. fffiij.
O ꝙ glorifica. fffvi.
O sator rerum reparator xivi.
O nata lux de lumine. eodem.
O salutaris fulgens. xix.
O maria noli flere. lij.

Primo dierum omnium. vij.
Plasmator hominis. xviij.
Pange lingua glorioſi prelij. fffiij.
Pange lingua glorioſi corporis. xliij.

Quod chorus vatum. fffij.
Quem terra pontus ethera. eodē.

Rector potens. x.
Rerum deus. xi.
Rerum creator optime. xv.
Rex glorioſe martyrum. fffix.

Saluator mundi domine. v.
Sancte dei pretioſe. xij.
Somno refectis artubus. xiij.
Splendor paterne. eodem.
Summe deus clementie. xix.
Summi largitor premij. xxi.
Sermone blādo. fffvij.
Sanctorum meritis. fffix.
Salue festa dies. xliij.
Sacris solēnijs. eodem.

Te lucis ante terminum. ij.
Telluris ingens. xv.
Tu trinitatis. xviij.
Tu christe nostrū gaudium. fffx.
Tu christe splendor. fffvi.

Vox clara. iiij.
Verbū supernū ꝓdiens a patre. ij.
Veni redemptor gentium. iiij.
Vexilla regis prodeunt. xxiij.
Veni creator spiritus. fff.
Urbs beata hierusalem. fffi.
Ut queant laxis. fffiij.
Virginis proles. xi.
Verbum supernum prodiens nec patris linquens. xiv.

Habes lector ꝯplanationes hymnorum secundū vsum (vt dicunt) Sarum dili genter castigatas et auctas. Impressas Londonij per wynandum de worde com motātem in vico vulgariter nuncupato (the Fletestrete) sub intersignio solis. An no dñi Millesimoquingētesimo decimoquinto. quartodecimo die mensis Junij.

BRITISH MUSEUM

Iste. Iste codex obtinet ad me

Expositio sequentiarum totius anni (...)
rum diligentissime (...)
nibus aucta. Impressa (...)
de in parrochia sancte (...)
cupato (the fletestrete) (...)

Liturgies Rome, Church of
Hymni ecclesiastici
Sarum, Processional